

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 20 · 18. november
Sesjonen 2020–2021

Møte onsdag den 18. november 2020 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 20):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Presidenten vil av smittevern hensyn foreslå at publikumsgalleriet holdes stengt også under dagens møte. – Det anses vedtatt.

Representanten Sverre Myrli vil fremsette et representantforslag.

Sverre Myrli (A) [10:00:32]: Jeg har den glede å legge fram et representantforslag fra Kirsti Leirtrø, Øystein Langholm Hansen, Ingalill Olsen, Jonas Gahr Støre og undertegnede om tiltak for en seriøs og bærekraftig luftfart.

Presidenten: Representanten Geir Pollestad vil fremsette et representantforslag.

Geir Pollestad (Sp) [10:01:03]: På vegner av stortingsrepresentantane Trygve Slagsvold Vedum, Marit Arnstad, Siv Mossleth, Bengt Fasteraune og meg sjølv har eg gleda av å setja fram eit forslag om ein kriseplan for norsk luftfart ut 2021.

Presidenten: Representanten Karin Andersen vil fremsette et representantforslag.

Karin Andersen (SV) [10:01:31]: På vegne av stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Petter Eide og meg sjøl vil jeg sette fram forslag om opphør av flyktningstatus.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Presidenten vil opplyse om at presidentskapet har mottatt søknad fra finanskomiteen om ny utsettelse av frist for avgivelse av finansinnstillingen. Presidentskapet har innvilget denne søknaden, og frist for avgivelse av finansinnstillingen er nå satt til 27. november.

Finansdebatten er berammet til torsdag 3. desember.

Presidenten vil på denne bakgrunn foreslå at Stortinget i medhold av Stortingets forretningsorden § 79 fraviker forretningsordenens § 43 sjette ledd om at fagkomiteenes budsjettinnstillinger skal behandles av Stortinget senest 15. desember.

Ingen innvendinger er kommet mot dette – og det anses vedtatt.

Presidentskapet vil snarest fastsette en endret terminliste for budsjettbehandlingen.

Sak nr. 1 [10:02:32]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Erna Solberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:02:55]: I går kom tall på den økende ledigheten i Norge. Nav-direktøren kunne melde om at det kom én ny arbeidssøker i minuttet til Nav de siste dagene. Det kommer som følge av covid-19-smittesituasjonen og tiltakene som er vedtatt politisk for å stenge ned. Målet her er å beskytte sårbare og syke mennesker, men konsekvensen er at flere hundre tusen kvinner og menn permitteres, eller mister jobben.

At det tok tid å iverksette tiltak i mars, kan vi forstå. At vi nå er på etterskudd, når den andre smittebølgen kommer, er vanskeligere å forstå, og det er kritikkverdig. De permitterte og ledige er blant de sårbare vi nå må stille opp for. De siste dagene har jeg snakket med mange som har mistet jobbene sine, ikke bare én gang, men to ganger. De kan ha blitt permittert i mars, fått igjen jobben i august og så blitt permittert igjen nå i høst, og vet ikke hvordan framtiden blir. Det er ofte hjerteskjærende historier om folk som får livet sitt satt på vent, stor usikkerhet i familieøkonomien og knapt noen muligheter i arbeidsmarkedet. Og i bunnen ligger at de eller bedriftene de jobber i, ikke har gjort en dårlig jobb, men de er altså pålagt å stenge ned gjennom politiske vedtak. Denne pandemien rammer skjevt og usosialt, og en del av dugnaden må være å stille opp for dem.

I 2014 fjernet regjeringspartiene og Fremskrittspartiet retten til å opptjene feriepenger mens man gikk på dagpenger. Nå ser vi for alvor konsekvensene av det. Over en kvart million kvinner og menn opplever at de mister store deler av feriepengene sine neste sommer fordi de ikke har opparbeidet seg disse rettighetene mens de har gått på dagpenger.

Arbeiderpartiet mener at det nå må være vanlige arbeidsfolks tur – ikke nye lettelser for dem på toppen. Vi vil gjeninnføre ferietillegg for dagpenger og gi folk kompensasjon for at de ikke får opparbeidet seg rett til feriepenger, slik de ville gjort dersom politiske myndigheter ikke hadde stengt ned. For en vanlig arbeidstaker kan det handle om mellom 10 000 og 20 000 kr, slik at de har råd til husleia og en ferie for barna.

Mitt spørsmål er: Ser ikke statsministeren at i denne ekstraordinære krisen vil slike feriepenger være et treff-

sikkert virkemiddel for å kompensere for noe for dem som tjener minst, og som har tatt en stor belastning i møte med denne pandemien?

Statsminister Erna Solberg [10:05:24]: Jeg er glad for at vi tidligere denne uken kunne meddele at det var enighet blant et flertall på Stortinget om rammer for kompensasjon til bedrifter fremover som er rammet av covid-19.

Regjeringen har hele tiden vært tydelig på at de bedriftene som rammes, skal kompenseres. Derfor har vi også jobbet ut fra hvem som til enhver tid er rammet. Samtidig har vi forsøkt å jobbe med ordninger som bidrar til mer aktivitet og mer stimulanse til at folk jobber. Derfor har vi bl.a. en lønnstilskuddsordning for folk som tar tilbake igjen permitterte i jobben, som har vært inne for å få til mer aktivitet i den perioden vi har hatt lyspunkt i smittesituasjonen. Det er derfor viktig å si at vi skal tilpasse kompensasjonsordninger til hvordan smittebildet er. Vi har vist stor grad av fleksibilitet – og det har også Stortinget vist – i å kunne tilpasse ordninger til hvordan smittebildet til enhver tid er.

Men målet vårt er selvfølgelig alltid at flest mulig som kan jobbe, er i jobb, og at flest mulig bedrifter som har muligheter til aktivitet, driver med aktivitet. Det har vært grunnleggende for måten regjeringen har beveget seg i forbindelse med disse sakene. Så er vi i en høyere smittebølge nå. Det krever at vi har mer generelle kompensasjonsordninger, og jeg er glad for at det er avklart en ramme for dette gjennom den enigheten som ble mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet tidligere denne uken. Det gjør at det er større grad av stabilitet for bedriftene, som ser fremover.

Når det gjelder feriepenger, er vårt utgangspunkt at de som er arbeidsledige, får arbeidsledighetstrygd også i det som er ferie, og om sommeren. Noen er kommet tilbake igjen i jobb, og det viktigste vi gjør, er faktisk å få folk tilbake igjen i jobb. Derfor har det ikke vært prioritert fra vår regjering å ha feriepenger basert på dagpengene. Vi har ønsket å målrette de tiltakene i mye større grad mot å sørge for at det er jobber, at folk kommer tilbake på jobb, men at de som er på dagpenger, også skal få dagpenger i sommerperioden.

Jonas Gahr Støre (A) [10:07:27]: Det er jo ingen motsetning her mellom å stille opp for bedrifter og sørge for at det er jobb, og å sørge for at de som blir rammet av politiske tiltak som stenger ned virksomheten, kan ha en familieøkonomi som gjør det mulig å komme seg videre. Det er jo ikke slik at man har en god økonomi når man går permittert, selv med de bedringene som er foretatt i dagpengene her fra Stortinget. Så alt det statsministeren sier om at bedriftene skal komme ut på andre siden av krisen, ja, at det ikke var klare tiltak

for det da de nye smittetiltakene kom i høst, mener jeg er uforståelig. Men oppmerksomheten om de menneskene som nå vil oppleve å kunne tape tusenvis av kroner om de kommer i jobb på nyåret, fordi de har vært permittert store deler av 2020, det opptar ikke statsministeren. Det er også veldig negativt for mennesker som mister de pengene, når man kommer til ferien. De får antageligvis ikke råd til å ta ferie, om de kan ta ferie. Og vi har en reiselivsnæring som trenger at folk reiser rundt. Hvorfor er ikke statsministeren opptatt av å se disse menneskene, som er blant våre mest sårbare i den krisen som nå rammer?

Statsminister Erna Solberg [10:08:29]: Representanten Gahr Støre tar feil når han sier at vi ikke var forberedt på tiltak. Vi har vært forberedt på tiltak for de gruppene og de arbeidsplassene som har vært rammet, hele tiden. Men innretningen internt i tiltakene har skiftet noe, fra å motivere til å stimulere til mer aktivitet fordi vi har ønsket å få flere tilbake igjen i jobb. Derfor har vi hatt omstillingstiltak, derfor har vi hatt tiltak f.eks. for kulturvirksomheten for å stimulere til aktivitet i vintermånedene fremfor bare å gi kompensasjonsordninger. Men når vi har sett at det er blitt et behov for noe videre, har vi altså hatt et system som vi har jobbet med for at vi skal kunne utvide dette.

Når det gjelder spørsmålet om feriepenger, er det etter min mening viktig at vi i denne pandemien sikrer at vi ikke gjør endringer i store viktige ordninger som har vært gjennomført de siste årene, som igjen vil bidra til at balansen i budsjettene som er trangere i fremtiden, blir vanskeligere. Vi gjorde en prioritering i 2014, og vi var tydelige på at det å gi feriepenger til folk som var kommet tilbake igjen i jobb, hadde mindre prioritet, mens vi samtidig sørget for at alle de som var permitterte, fikk penger i løpet av hele sommeren, og det sikret at de det var mest viktig for å få penger, fikk penger.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:09:48]: Balansen i budsjettene handler om hva man prioriterer. Vi mener at det nå er vanlige arbeidsfolks tur og ikke dem statsministeren ser til når hun skal balansere.

Men la meg stille et konkret spørsmål. Høyres Heidi Nordby Lunde, som er sosial- og arbeidspolitisk talsperson, kaller forslaget om å gi feriepenger til dem som er permitterte, for galskap. Hun mener at det å gi arbeidsfolk som har vært permittert, feriepenger, som vi mener er et rettferdig påslag i en utsatt og presset økonomi, er som «å gi arbeidsledige ferie fra å søke jobb». Er statsministeren enig i den vurderingen, at det å miste den muligheten – du er kommet i jobb kanskje på vårparten,

du mister den muligheten, du får ikke feriepenger – er som å ta ferie fra å søke jobb? Er det galskap?

Statsminister Erna Solberg [10:10:38]: Jeg vet ikke i hvilken sammenheng dette ordet er brukt av representanten Nordby Lunde, derfor vil jeg heller ikke kommentere det spørsmålet som sådan, for jeg vil ikke bekrefte den varianten som Jonas Gahr Støre nå gir fra talerstolen.

Men hvis jeg får lov å understreke en ting: De som nå ikke får feriepenger, er de som er kommet tilbake igjen i jobb. Det er de som faktisk jobber. Du kan gå på dagpenger, du kan også reise hvis du går på dagpenger, du kan også få muligheter til å gjøre det, men da er det dagpengesystemet. Dette var jo den andre delen av den omleggingen vi gjorde da vi endret i 2014, å sørge for at de som er arbeidsledige, ikke mister inntekten. De vil fortsatt ha dagpengene sine, men vi sørget for at de som kom tilbake igjen i jobb, ikke fikk dagpenger på den opparbeidelsen de hadde hatt i perioden, for det viktigste er å prioritere. Så skjønner jeg at det for Arbeiderpartiet bare er et spørsmål om prioritering. Jeg har sett deres alternative statsbudsjett, og det er så mangelfullt på inndekning for fremtiden at det blir interessant fremover å vite hvordan Arbeiderpartiet skal dekke inn alle sine overbud, som kommer nesten hver eneste dag.

Presidenten: Jonas Gahr Støre – til oppfølgings-spørsmål.

Jonas Gahr Støre (A) [10:11:47]: La meg ta et konkret eksempel. Jeg snakket med en i går, han het Robin, som var vekselvis kokk og resepsjonist på et hotell. Han ble permittert i mars. Så fikk han jobb igjen, i kort tid, utpå høsten og er nå permittert igjen etter at de nye tiltakene stenger ned hotell og restauranter. Han lever for noen tusen i måneden. Om han kommer i jobb igjen – som vi da håper, uti 2021, med ny vaksine, og la oss håpe at det blir en bedret situasjon – får han en ny smell neste sommer. Han må da gå feriemåneden nesten uten lønn eller godtgjørelse. Er det rettferdig, statsminister, eller er det kanskje dette som er galskap?

Statsminister Erna Solberg [10:12:32]: Jeg har møtt og møter mange som har mistet jobben, som er permitterte, og jeg vet at det aller viktigste de er opptatt av, faktisk er å få jobben tilbake. Det å jobbe når du har hatt en lang periode hvor du ikke har kunnet jobbe, har en høy verdi for alle. Det er nettopp det vi gjør ved å sørge for at de som går på dagpenger, fortsatt vil ha muligheten til å få betalt også under feriemånedene om sommeren. De som er kommet tilbake igjen i jobb, vil da ikke få feriepenger, men de får altså en jobb, og det er jo det aller viktigste. Dette var en reform som vi gjorde

endringer på, fordi vi gjorde en spissing av hva som er viktigst fremover. Det er å sørge for balanse i budsjettene, prioritere de svakeste og sørge for at folk får jobbene tilbake.

Presidenten: Terje Aasland – til oppfølgings-spørsmål.

Terje Aasland (A) [10:13:41]: Statsministeren prøver å gi et inntrykk av at de er forberedt på det som nå skjer. Det er ganske uforståelig at de prøver på det. I september opphørte nåværende kompensasjonsordning for bedriftene. Utbetaling fra den kompensasjonsordningen det nå er enighet om, kan tidligst skje i løpet av januar, mest sannsynlig i februar. Bedriftene som nå merker nedstengningen i samfunnet, står i en likviditetskrise. Meldingene strømmer inn om at bedrifter går konkurs, at arbeidsplasser vil forsvinne, og så står statsministeren i Stortinget og sier at de er godt forberedt på situasjonen. Det er alvorlig.

Mitt spørsmål er: Hvorfor var regjeringen så dårlig forberedt på at smitteverntiltakene igjen kunne tilsi at en måtte utbetale kompensasjon til bedriftene, at de nå ikke har noen ordning som gjør at bedriftene får sårt tiltrengt likviditet?

Statsminister Erna Solberg [10:14:42]: Som jeg går ut ifra at representanten er kjent med, har det vært gjentatte offentliggjøringer av ordninger knyttet til reiselivsnæringen og knyttet til andre næringer som var rammet av de smitteverntiltakene som var på et tidligere tidspunkt. Så har vi altså utvidet den ordningen, som da ble utarbeidet som en endring.

Det er en grunn til at vi ikke bruker den ordningen vi hadde. Det å ha etterkontroll – istedenfor forhåndskontroll, som nå blir prinsippet – åpnet for betydelig mer arbeidslivskriminalitet og økonomisk kriminalitet. Vi har sett at den ordningen var vanskelig å håndtere, at skattegrunnlaget vårt – inntektsgrunnlaget – ble svekket av at skattemyndighetene måtte bruke veldig mye tid på etterkontrollen. Selv om vi har et tillitsbasert samfunn, viser det seg at en hel rekke personer ikke viste seg den tilliten verdig og forsøkte å få et ulovlig sugerør ned i statskassen. Derfor har vi valgt å bygge en annen ordning, som bygger på prinsippet for etterkontroll.

Så jobber vi mye med bankene, og vi har fortsatt gode låneordninger for å bidra til likviditet frem til utbetalingene kan skje.

Presidenten: Terje Aasland – til oppfølgings-spørsmål.

Terje Aasland (A) [10:15:51]: Jeg tror statsministeren bør legge seg på minne at bedriftene ikke lever av regjeringens kunngjøringer, de lever av likviditeten

de har tilgjengelig, og av pengene de har som de kan betale sine løpende forpliktelser med.

Allerede den 9. juni skriver finansministeren i brev til Stortinget at skatteetaten har problemer med å håndtere ordningen – eller kunne få utfordringer med å håndtere utbetalingene. Hvorfor var det ikke da en varselampe som blinket i regjeringsapparatet? Hvorfor satte ikke regjeringen umiddelbart i gang med forberedelsene til enten å rigge skatteetaten eller få på plass en ny ordning? Dette er jo et klassisk eksempel på manglende kriseledelse og kriseforståelse, og det understreker også at regjeringen ikke skjønner bedriftenes behov for forutsigbarhet.

Det vi nå opplever, betyr at livskraftige bedrifter kan gå konkurs. Var det mangel på kriseforståelse som gjorde at man ikke startet arbeidet med å forberede en ny utbetalingsordning til bedriftene allerede i juni, eller har de brukt tiden fra juni og fram til nå for å få på plass en utbetaling, som i beste fall kan komme i februar?

Statsminister Erna Solberg [10:17:01]: Hovedprinsippet om å gå over til forhåndskontroll istedenfor å ha etterkontroll er et viktig prinsipp for å forhindre arbeidslivskriminalitet. Det er viktig for å forhindre økonomisk kriminalitet, og for at skatteinntektsgrunnlaget vårt svikter. Det håper jeg Arbeiderpartiet er enig i. Da legger det noen premisser for hvordan et slikt system kan være.

Så har vi hatt offentlige utvalg som har jobbet med hvilke som vil være de beste måtene å rigge en ordning på fremover. Svært mange av de økonomiforslagene vi har fått, har dreid seg om at vi burde stimulere til å ansette folk, fremfor å kompensere for bare kostnader. Det hadde vært naturlige og gode ordninger å ha hvis vi ikke hadde fått de tilbakeslagene vi nå ser med hensyn til smittespredning. Derfor har vi jobbet også med det alternativet hele tiden, for å hjelpe dem som blir stengt ned, og derfor får vi det opp å gå. Men det er altså et prinsipp som baserer seg på etterkontroll. Da må tapene ha skjedd, og da må vi faktisk også bruke det systemet som er lagt opp nå.

Presidenten: Audun Lysbakken – til oppfølgings-spørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [10:18:29]: Det er helt riktig som statsministeren sa, at det viktigste som de mange arbeidsløse og permitterte håper på, er å få jobben tilbake om ikke lenge. Det at det skal være mulig, er en av årsakene til at vi har et permitteringsregelverk i Norge, som skal gjøre at permittering er et godt alternativ til oppsigelser i en krisetid.

Det vi ser i Norge nå, er faren for at den økonomiske nedturen fører til en ytterligere økning i den økonomis-

ke ulikheten, i ulikheten i makt og rikdom. Det bygges fortsatt formuer på børsen, mens det er lavtlønte arbeidsfolk som betaler prisen for krisen. Når SV har fremmet at det i krisepakkene til næringslivet burde tas inn et krav om nei til utbytte og nei til oppsigelser, er det fordi vi får bekymringsmeldinger, fra fagbevegelsen bl.a., om at det f.eks. i hotellene er en fare for at man får oppsigelser nå, og så løsarbeid senere, når krisen er over. Bekymrer ikke det regjeringen? Er det helt greit med oppsigelser når en får statlige støttekroner?

Statsminister Erna Solberg [10:19:41]: De statlige støttekronene og de oppleggene som er laget, dekker faste, uforutsigbare kostnader. Det betyr ikke at mange bedrifter må omstille seg. Vi dekker ikke alle utgifter bedrifter har. Ikke minst: Vi dekker ikke alle lønnsutgifter alle har. Det er mange av dem som har startet bedrifter, som ser livsverket sitt smuldre opp foran seg i dag. De kan ikke klare seg videre hvis de ikke samtidig også gjør justeringer i hvor mange ansatte de har fremover. Det tror jeg vi vil se, det klarer vi ikke å dekke opp. Det vil være noen av dem som må ta ned aktiviteten, legge ned deler av virksomheten, gjøre andre ting, bidra til omstilling. Da vil de kravene som SV stiller nå, bety at flere bedrifter går konkurs totalt, fremfor at flere bedrifter kan opprettholde deler av aktiviteten sin, ha jobber og ansatte. For det er ikke mulig for alle bedrifter å klare, med de kompensasjonsordningene vi har, å ha alle ansatt også i fremtiden.

Presidenten: Audun Lysbakken – til oppfølgings-spørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [10:20:48]: Bekymringen handler jo om at vi kan få en situasjon hvor en del bedrifter får statlig støtte til å holde det gående gjennom denne krisen, men sier opp ansatte for så f.eks., som det har vært frykt for i hotellbransjen, å drive videre med større grad av løsarbeid etterpå. Det må da være et politisk mål for regjeringen å innrette støtteordningene sånn at det ikke skjer. Dette handler om at også arbeidsfolk skal få nytte og glede av de midlene som kommer.

La oss bare få det i klartekst, for i en krise som dette skal permitteringsregelverket være nettopp det som gjør at vi unngår permanent nedbemanning og masseoppsigelser: Statsministeren mener altså at permanent nedbemanning og større oppsigelser i bedrifter som får statlig støtte i denne situasjonen, er helt greit?

Statsminister Erna Solberg [10:21:47]: Jeg synes at representanten Lysbakken skulle reist litt rundt og snakket med mange arbeidsgivere og folk og sett hvordan de slåss for at livsverket deres, bedriftene de har startet, faktisk skal overleve, og hvordan de med tungt

hjerter ser at den aktiviteten de vil komme ut med etter denne situasjonen de er inne i, kanskje vil være lavere og annerledes, og at de må ha justeringer i sin arbeidsstokk for å få det til. Jeg tror vi politikere må være ærlige og si at vi ikke kan forhindre alt dette. Det er mange som må omstille seg. Det er store private formuer som nå kommer til å bli betydelig mindre og kanskje forsvinne, fordi verdien av det man holder på med, forsvinner vekk fordi man ikke klarer omstillingen. Da, representanten Lysbakken, vil altfor trange rammer for de støtteordningene vi lager fra statens side, bety at flere mister jobben. Det vil bety at flere går ut i varig arbeidsledighet, for det vil bety flere bedrifter som ikke kommer over kneiken.

Presidenten: Bjørnar Moxnes – til oppfølgings-spørsmål.

Bjørnar Moxnes (R) [10:23:07]: Raufoss er blant lokalsamfunnene som er hardt rammet av permitteringer. TV 2 intervjuet Ida Aaboen Sundet, som var permittert fra jobben sin på Raufoss, tidligere i høst om neste sommer. Hun ble sjokkert, sa hun, da hun hørte at hun ikke lenger hadde krav på ferietillegg for månedene hun hadde vært permittert. For henne var det snakk om at hun tapte omkring 11 000 kr i forhold til det hun ville fått hvis hun hadde hatt rett til å tjene opp ferietillegg på dagpengene.

Vi vet at med regjeringens nye ordning vil kun 50 000 av dem som har vært permitterte i år – nærmere 400 000 mennesker – kvalifisere til å få dette ferietillegget, dvs. de som har vært sammenhengende ledig i over 52 uker, altså ett års sammenhengende ledighet. De som ikke har vært ledige så lenge, vil ikke få den opptjeningen.

Mitt spørsmål til Solberg er: Hva har hun å si til Ida Aaboen Sundet og andre som synes det er urettferdig at de ikke lenger får rett til ferietillegg? De som har vært permittert, får dobbeltstraff når sommeren 2021 kommer.

Statsminister Erna Solberg [10:24:13]: Jeg tror at både Ida og Robin, som var nevnt tidligere, og alle de andre som vi nå ved navns nevning kan snakke om, kommer til å være mest opptatt av én ting: Det er å komme tilbake i jobb, at de har sikkerhet for jobben, at vi sørger for å bidra til at bedriftene klarer seg i perioden fremover, og at vi legger inn hovedinnsatsen der.

Dette er en endring som skjedde i 2014. Vi gjorde det for å få bedre balanse i de fremtidige inntektene og utgiftene for staten Norge, for å sikre at vi hadde mest penger til å hjelpe dem som hadde det aller vanskeligst. Da var det viktigere å hjelpe dem som er på dagpenger, enn dem som er kommet tilbake i jobb, og som dermed

har kommet seg gjennom den vanskelige tiden det er å være permittert eller å ikke ha en jobb og å være arbeids-søkende istedenfor. Det er prioriteringer vi har gjort.

Mitt spørsmål tilbake til dem som nå ønsker å tilbakestille dette, er: Har de tenkt at dette skal være en midlertidig ordning eller en varig ordning? Er dette en prioritering som går foran alle andre prioriteringer?

Presidenten: Bjørnar Moxnes – til oppfølgings-spørsmål.

Bjørnar Moxnes (R) [10:25:25]: Disse får ikke noe mer eller mindre jobb av at regjeringen fratar de arbeidsledige feriepengene. Det forandrer ikke på situasjonen deres. Husk at mange av dem det angår, er mennesker som har mistet jobben eller blitt permittert fordi man politisk har vedtatt å stenge ned bransjer for naturligvis å hindre spredning av smitte. Disse menneskene betaler en høy pris i dag. De opplever inntektskutt på 20–30 pst. når de er permitterte og går på dagpenger. For dem er ikke spørsmålet om man skal dra til Syden sommeren 2021, men om man har råd til å betale regningene når juni 2021 kommer. Vi vet jo at strømmen og leien skal betales, man skal ha råd til mat og drikke, også om det er sommer. For dem er det egentlig snakk om å få lønn i juni. Det er det feriepengene utgjør for folk flest. Det er lønnen de har å leve for når juni 2021 kommer.

Jeg skjønner ikke hvordan regjeringen mener det er rettferdig at de som har betalt en veldig høy pris ved at de har blitt permittert på grunn av politiske vedtak, ikke skal få muligheten til å kunne betale regningene sine når juni 2021 kommer.

Statsminister Erna Solberg [10:26:42]: De som er permitterte i dag, er permitterte fordi vi har en pandemi. Det er ikke politiske vedtak som gjør at folk er permitterte. Alternativet for veldig mange mennesker ville vært at vi hadde betydelig høyere smittetall, betydelig høyere utfordringer i helsevesenet, betydelig flere mennesker som satt i karantene, og veldig mye annet. Så la oss rydde i begrepene. Det er ikke fordi vi nå stenger ned aktivitet at folk er permitterte. Mange av dem som er permitterte – det har også den økonomiske utviklingen vist – er først og fremst permittert fordi etterspørselen og motoren i Europa og i andre områder går saktere på grunn av denne pandemien. Det gjelder særlig Raufoss-miljøet, som er et eksportorientert område.

Vi må som politikere alltid gjøre noen valg, og vi har gjort det valget at vi prioriterer jobber, og å sikre jobb til folk og å jobbe med det fremover, fremfor å komme med nye velferdsordninger og å gjøre om på politiske vedtak som ble fattet i 2014. Da sa vi at arbeidsledige som går på dagpenger, får dagpenger når de er arbeids-

ledige, men de tjener ikke opp feriepengere rettigheter på veien.

Presidenten: Bjørnar Moxnes – til oppfølgings-spørsmål.

Bjørnar Moxnes (R) [10:28:02]: Disse menneskene er permitterte fordi myndighetene har stengt ned bransjer, naturligvis for å hindre smittespredning. Det tror jeg vi er enige om. Årsaken er pandemien, men det er som følge av den at man har stengt ned, som igjen gjør at folk blir permitterte på grunn av mindre aktivitet i økonomien.

Det er riktig at regjeringen har vært ganske tydelig i prioriteringene fra starten. I den første pakken de kom med til Stortinget, sendte de regningen til arbeidstakerne og ga bedriftene viktige stimulanser, men de ga folk flest regningen. Det rettet Stortinget opp i i behandlingen av den første krisepakken. Nå gjør de den samme tabben igjen ved at de har gått inn for å kutte forlengelsen av økningen i dagpengene – den varer kun til mars – ved at de nekter å gjeninnføre ferietillegget på dagpengene, og ved at viktige krav for arbeidstakerne ikke blir innfridd i disse krisepakken.

Så prioriteringen er tydelig, men vi er uenig i den og mener det er helt feil å tro at flere kommer i jobb ved at man nekter de arbeidsledige å opptjene ferietillegg på dagpengene. Der er det ingen sammenheng. Det viktige er at folk får trygghet for sommeren, og ikke den utryggheten de har nå.

Presidenten: Da må representanten Moxnes stille sitt spørsmål – nei?

Statsminister Erna Solberg [10:29:15]: Det er et litt spesielt bilde som tegnes av representanten Moxnes knyttet til hvem man gir penger til. Å gi penger til bedrifter er å gi penger til arbeidsplasser, og det er å gi penger til folk. Det er å sørge for at de har en jobb å gå tilbake til. Ting henger faktisk sammen i dette samfunnet. Vi trenger både arbeidstakere og arbeidsgivere for å sørge for vekst i økonomien og trygghet for både familier, bedrifter og det offentlige fremover. Å si at når man gir penger til bedriftene, gir man ikke penger til arbeidstakere – tvert imot! Man gir penger til arbeidstakerne fordi man sikrer jobbene og mulighetene, slik at de overlever fremover. Den sammenhengen i det norske samfunnet er vi nødt til å verne om for fremtiden – verne om det faktumet at en jobb krever både en arbeidsgiver og en arbeidstaker. Å sikre at bedriften er der, er å sikre folk jobb.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Siv Jensen (FrP) [10:30:30]: La meg først få bemerke at jeg hørte Arbeiderpartiet uttrykke frykt for likviditeten til norske bedrifter, men den kan jo ikke være så veldig sterk all den tid Arbeiderpartiet foreslår å skjerpe skatten for de samme bedriftene med over 7 mrd. kr allerede neste år. Men det var ikke det jeg skulle spørre om.

Fremskrittspartiets hjerte har alltid banket for landets eldre. De er en ressurs gjennom frivillig arbeid, nå i pandemien, hvor vi har fått på plass tiltak for å bekjempe ensomhet blant eldre. Vi skal ha en verdig eldreomsorg gjennom statlig finansiering for mer likebehandling av eldre på sykehjem og få på plass et bedre tilbud om mat i landets sykehjem. Nå har vi tatt et initiativ til et pensjonistforlik i Stortinget. Det handler om å rette opp i mange år med urettferdighet.

I trontaledebatten 6. oktober svarte statsministeren meg: «Det er ingen tvil om at utviklingen har vært annerledes enn det man så for seg i 2011», da pensjonsreformen var et faktum, og at «det er grunn til å se på dette». Det var jo oppløftende toner fra statsministeren. Da blir mitt spørsmål til statsministeren: Betyr det nå at Høyre er innstilt på et forlik i Stortinget som kan rydde opp i det titusenvise av pensjonister opplever som dypt urettferdig, nemlig at kjøpekraften deres svekkes helt systematisk som følge av underreguleringen?

Statsminister Erna Solberg [10:32:16]: Det er jo en grunn til at regjeringen, i og for seg i samarbeid med partiene på Stortinget, har nedsatt en pensjonskomisjon med representanter for alle de større politiske partiene og eksperter for å kunne snakke om hvordan vi sørger for å evaluere pensjonsreformen – om vi har nådd de målene vi skulle ha, om vi har balanse i langsiktige inntekter og utgifter, om effekten er god nok, om det er justeringer. Vårt utgangspunkt er at justeringer og endringer burde skje i forbindelse med en helhetlig gjennomgang av pensjonssystemet. Det er fordi pensjonssystemet henger tett sammen og er komplisert. Hvis vi f.eks. endrer på underreguleringsmekanismen, som er et av forslagene i det forslaget Fremskrittspartiet har gått sammen med SV om å fremme her, vil det ha betydning for hvordan delingstallene er når du skal gå ut som pensjonist. Dette er kjempekomplisert. Sammenhengen mellom det man gjør da, og hvordan dette slår ut fremover, burde man derfor hatt oversikt over når man gjorde det. Dette var grunnen til at den rød-grønne regjeringen fremmet forslag om et fast nivå for underregulering istedenfor det som det egentlig var enighet om i pensjonsforliket, gjennomsnittet mellom pris- og lønnsstigning, som er det dere nå foreslår i forslaget.

Det andre forslaget, om å øke minstepensjonen: Det gjør vi i enkelte budsjetter. Vi øker minstepensjonen. Det vil ha den betydningen, hvis vi skal gå den veien, at det blir et kjempegap mellom dem som er minstepensjonister nå, og dem som er minstepensjonister med garantipensjon i det nye systemet. Hvis det nye systemet også skal ha samme type løft opp til 60 pst. av medianen, vil mange, mange færre kunne ha muligheten til førtidspensjonering.

Derfor henger disse bitene ganske tett sammen. Derfor tenker jeg at alle vi som er opptatt av at vi skal ha et pensjonssystem for pensjonistene i dag, men også for fremtidens generasjoner, bør ha tid til å gå grundig igjennom disse sakene og se på sammenhengene i pensjonssystemet.

Siv Jensen (FrP) [10:34:33]: En pensjonskommissjon er vel og bra. Det er ingen som har motsatt seg at man skal gå gjennom dette for fremtiden, men mange av dem som er pensjonister i dag, har en høy alder, og det betyr at de ikke har tid til å vente på dette. Jeg tror heller ikke veldig mange pensjonister forsto det statsministeren nettopp sa når hun begynte å snakke om delingstall og teknikk, eller snakke om hva andre regjeringer gjorde for mange, mange år siden. Jeg tror de er opptatt av å høre hvordan Stortinget praktisk vil løse den situasjonen som vi har kommet i, som kan løses gjennom de rammene som gjelder for pensjonistforliket fra 2011, men som oppleves som rimelig.

Derfor gjentar jeg spørsmålet mitt til statsministeren: Vil Høyre bidra til et forlik i Stortinget som oppleves som mer rettferdig for landets pensjonister enn den situasjonen som vi nå står i?

Statsminister Erna Solberg [10:35:31]: Vi har en enighet i et bredt flertall på Stortinget om et pensjonsforlik. Det var mange års arbeid og mange vanskelige og kompliserte deler av det. Jeg er helt enig i at det er vanskelig å forstå alle disse reglene, men vi må vite konsekvensene av vedtak vi fattet, ikke bare for pensjonistene i dag, men også hva det betyr for alle de unge generasjoner som nå får et pensjonssystem som gir dem mye, mye mindre penger enn det deres foreldre og besteforeldre får.

Vi er også nødt til å tenke på at det skal være en forutsigbarhet i pensjonssystemet, og noen av disse tingene kan sikkert løses. Det er bare det, som jeg sier, at vi må bruke litt tid på å gå igjennom og se hvilke konsekvenser endringer i pensjonssystemet har. Dette dreier seg jo i stor grad om hvilken forutsigbarhet både de som er på vei inn i pensjonsalder, skal ha, og de som er pensjonister, men også de som er ungdommer i dag. Derfor vil vi gå inn og snakke om disse tingene, møte til forhandlinger og diskutere, men utgangspunktet vårt er at Stortin-

get må se helheten, og derfor var det vi satte ned et pensjonsutvalg.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:36:44]: Det er i hvert fall bra at Høyre kommer til forhandlingsbordet. Men Høyres arbeidspolitiske talskvinne, Heidi Nordby Lunde, hevdet nylig overfor NTB at Fremskrittspartiet og SV bryter generasjonskontrakten ved å jobbe for at landets pensjonister ikke skal få redusert sin kjøpekraft. Deler statsministeren det synet, nemlig at denne generasjonskontrakten styrkes jo mer man reduserer pensjonen til de som bygde landet? Handler virkelig generasjonskontrakten om at de som bygde landet, skal gå ned i kjøpekraft og levestandard for å finansiere tiltak for andre grupper i samfunnet?

Statsminister Erna Solberg [10:37:25]: Litt avhengig av hvordan lønnsutviklingen er fremover, så kan dette forslaget som fremmes, gi mer til pensjonistene eller mindre til pensjonistene. Det er jo en risiko for at det faktisk over tid gir mindre til pensjonistene hvis vi har gode lønnsoppgjør i fremtiden, så det bør man også ha med seg som en situasjon. Med lav prisstigning og høy lønnsutvikling betyr det forslaget som ligger på bordet, mindre penger til pensjonistene.

Hva som blir konsekvensene for den såkalte generasjonskontrakten, er usikkert, og det er derfor viktig å se sammenhengen i dette. Det er ingen tvil om at underreguleringen og levealdersbiten var de to elementene i dagens pensjonssystem som skulle bidra til at det ikke bare var neste generasjon som betalte for at vi hadde et pensjonssystem i ubalanse. Når vi endrer på viktige premisser knyttet til det, må vi vite hva langtidsvirkningene av de tingene er. Det er enkelt og lett å fortelle folk at de skal få mer penger, men hvis dette har de negative konsekvensene det kan ha, tar de i så fall fra barnebarna sine. Og jeg kjenner mange pensjonister som vet at barnebarna deres kommer inn i en vanskeligere verden enn de selv har vært i.

Presidenten: Siv Jensen – til oppfølgingsspørsmål.

Siv Jensen (FrP) [10:38:39]: Det er et mål i vårt samfunn at alle grupper i samfunnet skal bli hørt og være deltakere i demokratiet. Arbeidstakerne forhandler med arbeidsgiverne om lønn, pensjon og andre viktige arbeidsspørsmål, bøndene forhandler med staten om jordbruksoppgjøret, men pensjonistene ble fratatt sin forhandlingsrett i 2011 – i det samme pensjonsforliket, som Fremskrittspartiet heller ikke støttet.

Fremskrittspartiet ønsker nå å gjeninnføre den retten. Hva tenker statsministeren om det?

Statsminister Erna Solberg [10:39:16]: Jeg tenker at lovregler som vedtas av Stortinget, ikke bør underlegges forhandlinger og omjusteringer etterpå. Alt som ligger i pensjonssystemet, er altså et system som er vedtatt av Stortinget. Det er ikke lønnsoppgjøret for de ansatte i staten. Det er ikke landbruksoppgjøret. Det vedtas hvert eneste år. Men reguleringsformene og forutsigbarheten knyttet til pensjonssystemet er vedtatt i lovs form i Stortinget. Å sette det ut til forhandlinger etter at landets lovgivende forsamling har vedtatt noe, høres for meg litt spesielt ut, kan jeg kanskje kalle det.

Man kan være med og diskutere hvordan den faktiske inntektsutviklingen er, og mange andre spørsmål, og ha samtaler med pensjonistene. Men det er altså sann: Hva skal man forhandle om? Skal man forhandle om vedtak Stortinget har fattet? Det svarer ikke dette dokumentforslaget på i det hele tatt. Reguleringssystemet ligger i lovs form.

Presidenten: Audun Lysbakken – til oppfølgings-spørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [10:40:36]: Forrige gang jeg stilte spørsmål, fikk jeg råd fra statsministeren om å reise rundt. Det er jo litt i strid med det forrige rådet jeg fikk av statsråden, som var å ikke reise rundt. Derfor har jeg jo ikke gjort det i det siste, men helt uten å reise rundt har jeg konstatert at det initiativet vi har tatt på pensjon, har blitt svært godt mottatt – både fra dem det gjelder, og fra folk som synes det er bra at man kan bygge noen uvanlige samarbeid for å bryte en fastlåst situasjon i Stortinget.

Men så har jeg også registrert at det kommer en del kritikk fra regjeringspartiene, som mener at vi kan utsette å gjøre noe med den situasjonen som eldre med lave pensjoner – og det er dem SV er aller mest opptatt av her – opplever nå, med år for år med fallende inntekt og en minstepensjon langt under fattigdomsgrensen. Da vil jeg bare spørre statsministeren: Hun har jo selv tidligere sagt at det aldri var meningen med pensjonsreformen at pensjonistene skulle miste kjøpekraft. Mener hun ikke fortsatt det?

Statsminister Erna Solberg [10:41:43]: Jo, jeg mener fortsatt det. Og derfor har vi også vært åpne for å se på dette spørsmålet, men vi ser det i sammenheng med hvordan pensjonssystemet skal utformes fremover.

Jeg har lyst til å si at det er to forskjellige elementer i dette. Det ene er hvilken regulering vi har av pensjonene fremover. Da er det sann at det er en viss underregulering, og det registrerer jeg nå at både Fremskrittspartiet og SV for første gang sier ja til, for dette dokumentforslaget forutsetter jo en underregulering av pensjonene fremover, men de skal underreguleres etter andre prin-

sipper. Jeg sier ikke at vi ikke er åpne for å diskutere det; jeg sier bare at det henger sammen med mye annet. Da må vi vite konsekvensene av hva vi gjør.

Velger vi et annet fastbeløp enn -0,75, kan man ganske enkelt regne på det i systemet. Jeg vet ikke om det er avgjørende viktig fremover at vi har den forutsigbarheten, men det kan ha betydning for om man får mer eller mindre som pensjonist det forslaget som er blitt fremmet. I fremtiden kan det jo være at det man foreslår nå, faktisk gir mindre penger til pensjonistene hvis den økonomiske utviklingen er bedre.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:43:06]: Familier over hele Norge er bekymret for om en mor eller far skal miste jobben – om familieinntekten, helt eller delvis, blir borte. I norsk luftfart alene er det tusenvis av arbeidsplasser. Mange har allerede opplevd å bli permittert, har blitt oppsagt. De jobber som bakkepersonale, eller som han jeg møtte som samlet sammen trillevogner, samlet sammen bager. Det er folk som jobber i Widerøe, i SAS, i Norwegian. Mange har allerede opplevd å bli oppsagt. I flyselskapet Norwegian alene er det ca. 2 500 mennesker som nå er livredd for jobben sin, som er redd for at det viktige luftselskapet i Norge skal gå over ende, og at de skal stå uten levebrød.

I det Norge vi er så glad i, er vi hundre prosent avhengig av luftfart hvis vi skal klare å binde Norge sammen – for folk og næringsliv i det langstrakte landet vårt. Etter koronautbruddet er spørsmålet: Skal det være norske arbeidsplasser i luftfarten, eller skal det være utenlandske arbeidsplasser i luftfarten? Skal det være norske selskaper som flyr og betjener det norske rutenettet, eller skal det være utenlandske selskaper som flyr og betjener det norske rutenettet? Jeg mener helt klart at det bør være norske, at det er en stor fordel.

I en tidligere debatt uttalte statsminister Erna Solberg at debatten om norsk eller unorsk er tåpelig. Jeg vil ikke tro at statsministeren mener det her. Jeg vil tro at også statsministeren ser at det er en fordel at det er norske selskaper som flyr i Norge.

Mitt spørsmål til statsministeren er ganske åpent. Ser statsministeren det som et mål at SAS, Norwegian og Widerøe også etter koronakrisen skal betjene det norske folk og fly i Norge?

Statsminister Erna Solberg [10:44:53]: Helt fra starten, og det var egentlig fra den første pakken vi kom med, har vi vært opptatt av utfordringene i luftfarten. Utgangspunktet for det er at vi så at luftfarten kom til å bli rammet veldig tydelig av reiserestriksjoner, mindre muligheter til å fly, men også at vi hadde flyselskap som allerede da hadde utfordringer i finansieringen, og vi

kan ikke ta det ut av hele denne diskusjonen. Vi har hele tiden sagt at vi skal være med og jobbe for å redde bedriftene som har livskraft i seg. Utfordringen vår er at noen selskaper allerede på det tidspunktet hadde store utfordringer.

Derfor har vi jobbet med hvordan vi får til å ivareta konkurranse i det norske markedet, et godt tilbud. Vi kjøper veldig mye luftfartstjenester. Med det forliket som vi gjorde tidligere denne uken med Fremskrittspartiet, er kjøp av luftfartstjenester for neste år oppe i 2 mrd. kr. Det skal bidra til at vi har en grunnfinansiering med et godt tilbud innenlands, med flere leverandører. Alle de selskapene vil ha muligheten til å få betalt for og å få garantier i bunnen for de flyreisene som de flyr i Norge. Vi er opptatt av at vi skal ha konkurranse fremover.

Men så er det et dilemma. Det er hvor mye av skatteinntektene fra norske lærere, sykepleiere og butikksatte vi skal bruke inn i selskap der pengene kanskje ender i internasjonale venturefond eller kinesiske garantiløsninger. Dette er ord som representanten Vedum kanskje burde tenke over i sitt ønske om å bruke «norsk» annenhver gang i en setning. Det er slik at hvis det er veldig dårlig finansiering i noen selskaper, vil utfordringen være at vi bare blir en transformasjon av penger ut av landet, nettopp til den typen fond, og det må vi også ta med oss.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:46:59]: Statsministeren har helt rett i at jeg er opptatt av å løfte fram norske arbeidsplasser og norske bedrifter om vi skal utvikle det Norge vi er så glad i. Men jeg kan godt si noe om andre land også. Den danske stat har stilt opp med kontantstøtte til SAS for å hjelpe til med at de skal ha en framtid. Den svenske stat har stilt opp med kontantutbetalinger til SAS for å hjelpe til med at de skal ha en framtid. Den franske stat har stilt opp med penger. Den ungarske stat, den britiske stat og stat etter stat i Europa har gjort det, for man har sett at det er viktig for deres land å ha en luftfart. Den norske stat har ikke gjort det. Utenfor Stortinget står det nå demonstranter fra Norwegian, som er akutt redde for jobben sin. Det er alvor, man er redd for å stå arbeidsløs.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Vil hun som leder for regjeringen sette seg ned med de ansatte i Norwegian, representanter for dem, og representanter for selskapet og diskutere åpent om det er tiltak man kan gjøre innenfor gode rammer med tydelige vilkår, sånn at man kan redde arbeidsplassene i stedet for å la dem gå over ende?

Statsminister Erna Solberg [10:48:04]: I tillegg til at vi har finansiert mye kjøp av tjenester og kommer til å finansiere mye kjøp av tjenester, har vi stilt 6 mrd. kr

tilgjengelig med gode låneordninger som gjør det mulig å drive for alle de tre selskapene. Av dem har Norwegian brukt sin andel. Det er mulighet for SAS å bruke dem, og Widerøe har også en mulighet for å gjøre det. Så summen av penger vi har stilt til rådighet til luftfarten, er oppe i 13–14 mrd. kr knyttet til denne krisen. Det er et ganske stort beløp.

Så har vi sittet og snakket og hatt møte med Norwegian. Det har både samferdselsministeren og næringsministeren hatt gjentatte runder med.

Men tilbake til spørsmålet: Hvilken respekt skal vi ha for at vi ikke bare flytter penger fra norske skattebetalere inn til andre, som nå sitter og bør være dem som er eiere og garantister for å sørge for at Norwegian faktisk kan få en omstrukturering? Jeg synes det nå ville være feil at vi bare skal være en overføringssentral for våre skattebetaleres penger – inn til dem som nå sitter med både aksjeposter og garantiansvar.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Trygve Slagsvold Vedum.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:49:23]: Jeg synes statsministeren tar det litt vel lett når hun skal svare på de utfordringene vi ser i norsk luftfart, for det er utfordringer i SAS, det er utfordringer i Widerøe, og det er utfordringer i Norwegian. Så er det et politisk spørsmål hva slags luftfart Norge ønsker framover. Hvis vi ikke tar grep, er det aktører som Wizz Air som vil ta over det norske markedet. Arbeidsplasser og verdiskaping flyttes ut av Norge. Det vil også svekke vår beredskap, så vi ikke har den luftfartskompetansen i vårt eget land. Vi ser også innenfor andre deler av transportbransjen at det er store, store utfordringer. Selv om statsministeren har vært veldig avvisende til nå, er jeg oppriktig opptatt av at hun legger litt prestisje til side og tør å møte de ansatte og fagforeningene og diskutere hvordan man kan redde arbeidsplassene. Da har jeg igjen et helt åpent spørsmål: Kan de ansatte i Norwegian nå forvente en litt åpen hånd og litt tid hos statsministeren til en diskusjon om hvordan man kan redde arbeidsplassene, og at statsministeren møter de ansatte med et åpent sinn?

Statsminister Erna Solberg [10:50:22]: Jeg kjenner utfordringen i luftfarten tett på, jeg har familie som er permittert fra den samme luftfarten. Til det å si at vi tar lett på det, må jeg si: Nei, vi har ikke tatt lett på noen arbeidsplasser. Vi er opptatt av å sikre et godt tilbud til innbyggerne i Norge, vi er også opptatt av å sikre arbeidsplassene. Men vi har kanskje ikke tro på at vi sikrer arbeidsplassene ved å ta vekk eier- og garantiansvarsbelastningen for dem som står bak, og som vil hente ut de pengene fra selskapet med en gang vi legger

dem inn. Det er derfor vi sier at ut fra en helhetsvurdering har vi ikke tro på at den modellen faktisk vil bidra til at vi nå sikrer disse arbeidsplassene.

Da er mitt spørsmål: Er det slik at representanten Vedum har tenkt å klinke ut 48 mrd. kr til gjelden til Norwegian? Eller er det 20 mrd. kr han har tenkt å gi? Eller er det 15 mrd. kr? Hva er det egentlig han tenkt å gi for å være sikker på at man har arbeidsplasser – når man har et selskap som har så høy gjeld?

Presidenten: Geir Pollestad – til oppfølgingsspørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [10:51:39]: Det kan verka som om statsministeren ikkje liker denne diskusjonen som no pågår. Som privatperson har statsministeren tildlegare varsla at ho ikkje vil fly med Wizz Air, men det vert ført ein politikk som i praksis vil kunna leggja vegen open for Wizz Air på den norske marknaden etter krisa.

Ser statsministeren at det betyr meir for dei tilsette i flyselskapa kva politikk ho som statsminister fører, f.eks. ved å innføra ei kontantstøtteordning for luftfarten, enn kva selskap ho privat vel å reisa på ferie med?

Statsminister Erna Solberg [10:52:22]: Jeg er helt klar over at det som er aller viktigst fremover, er at vi sørger for gode rammebetingelser for luftfarten. Det at vi sørger for at vi har finansieringsformer som bidrar til selskaper som kan gi oss mangfold, er viktig. Samtidig må vi stille oss det grunnleggende spørsmålet: Hvilke virkninger og hvilke virkemidler gjør det mest?

Vi mener at det å kjøpe flytjenester er viktig. Vi har stilt opp med garantiordninger og låneordninger for å bidra i vanskelige situasjoner. Men jeg stiller igjen det spørsmålet som Slagsvold Vedum ikke ville svare på, nemlig: Hvor mye har Senterpartiet tenkt å betale ut, og hvilke forpliktelser har de tenkt å stille til dem som nå grunnleggende er gjeldseierne til Norwegian? Det er 48 mrd. kr i gjeld i dette selskapet. Mitt utgangspunkt er at det først og fremst er de som nå må ta et ansvar, de som har ansvar for gjelden og har garantert for dette – og at vi ikke nå bør sende skattebetalernes penger rett i hendene på ventureselskapene.

Presidenten: Da er taletiden over.

Presidenten vil også minne statsministeren på at det nok er representantene som stiller spørsmål i den muntlige spørretimen.

Ole André Myhrvold – til oppfølgingsspørsmål.

Ole André Myhrvold (Sp) [10:53:56]: Statsministeren har tidligere sagt at hun ikke vil fly med Wizz Air av hensyn til arbeidslivet og brudd på norsk arbeidslivsmodell. Jeg har ikke hørt statsministeren si det samme om transporttjenesten Uber. For også i drosje-

næringen er det mange som er redde for jobben sin i disse dager.

Forrige lørdag kjørte jeg drosje. Han jeg kjørte med, hadde hatt vakt i 15 timer og hadde kjørt inn snaut 2 500 kr. Med koronaen forsvant også passasjergrunnlaget. Midt i den krisen vender Uber tilbake på norske veier, og regjeringen velger å gi fullt frislipp i drosjenæringen. Begrunnelsen er, som det står på regjeringens nettside: «De som har løyve må ha drosjeyrket som hovedervert (...).»

Mener statsministeren virkelig at drosjesjåfører skal måtte jobbe ved siden av for å finansiere drosjekjøringen? Mener regjeringen på alvor at drosjesjåfører må ha tilleggjobb for å sikre seg en anstendig lønn?

Statsminister Erna Solberg [10:54:54]: Først vil jeg si at jeg oppfatter vel dette som å være et spørsmål som er på siden av det som er hovedspørsmålet, som var om luftfart, og jeg tenker at Stortinget må diskutere om det er sann at man skal svare på alle mulige spørsmål under én heading.

La meg så si at jeg vil korrigere det som ble sagt om Wizz Air. Det jeg svarte på, var et spørsmål, og det står jeg helt for – at selskap som nekter arbeidsavtaler og bryter norsk lov om retten til tariffavtaler, vil jeg ikke fly med. Hvis Wizz Air bare sørger for det, flyr jeg også med Wizz Air – altså hvis de sørger for at de har ryddige arbeidsforhold.

Så til spørsmålet om reformen på taxier. Vi mener at vi skal ha et variert taxitilbud, og at vi må sørge for mer konkurranse, særlig i de store byene. Derfor har vi laget et nytt og bedre regelverk knyttet til det – for å bidra til konkurranse, for å bidra til at det kanskje kommer flere taxier, flere muligheter til å kjøre, flere tilbud og mer variasjon og mer innovasjon ved disse tiltakene. Det er bakgrunnen for reformen.

Presidenten: Sverre Myrli – til oppfølgingsspørsmål.

Presidenten vil også bemerke at det er korrekt at oppfølgingsspørsmål skal følge opp hovedspørsmålet i spørretimen.

Sverre Myrli (A) [10:56:12]: Jada, president, det blir høytsevendende og luftfart.

Jeg må si jeg reagerer på statsministerens tallbruk, og jeg har hørt andre medlemmer av regjeringen også bruke begrepet, som sikkert står i et faktaflak: 13–14 mrd. kr. Det framstilles som om det er gaver til flyselskapene. Det er helt feil. Jeg reagerer på en sånn tallbruk. For det første er 6 mrd. kr av det lån. Det er dyre lån som staten har stilt til disposisjon, og det er bare tre av dem som er benyttet, for øvrig. Jeg tror over 4 mrd. kr er bevilgninger til Avinor, statens eget aksjeselskap, som

driver flyplassene våre, og det er bra. Det er en drøy milliard som er brukt til kjøp av rutetjenester fra flyselskapene. Litt edruelighet med tallene må det være. Poenget er at flyselskapene våre ikke tjener penger. Det går ikke i lengden. De tre flyselskapene vi har, sliter.

Spørsmålet mitt er: Hvilken dialog har det politisk vært mellom regjeringen og Norwegian for å finne en løsning i den veldig, veldig vanskelige situasjonen for selskapet?

Statsminister Erna Solberg [10:57:21]: Næringsministeren og samferdselsministeren har hatt møter med Norwegian om den situasjonen de er i, og vi har også klargjort vårt standpunkt etter en gjennomgang av den situasjonen selskapet er i. Vi har også vært tydelige på at vi kommer til å kjøpe flere luftfartstjenester, og at vi ønsker at Norwegian leverer tjenester i det tilbudet, på samme måte som de i dag leverer det tilbudet, men at vi ikke har penger å putte inn i egenkapital til bedriften, ei heller andre ordninger som de nå har etterspurt.

Presidenten: Sverre Myrli – til oppfølgingsspørsmål.

Sverre Myrli (A) [10:57:58]: Arbeiderpartiet reagerer på den passiviteten vi ser fra regjeringens side. Det virker som om regjeringen sitter med hendene i fanget og har hyggelige møter, men det er ikke noen kraft, det er ikke noe initiativ.

Regjeringen svarte nei på henvendelsen fra Danmark og Sverige om å bistå i den vanskelige situasjonen for SAS. De svarte nei før brevet var mottatt. Nå står og sitter de og argumenterer kraftig mot å bistå Norwegian i den vanskelige situasjonen. Det er jo ingen som ønsker å sende penger til Kina eller amerikanske banker, eller hva det er, men det går jo an å sette seg ned med Norwegian og forhandle, bli enige om en modell. Det skal være for å sikre et norsk rutetilbud og norske ansatte på norske lønns- og arbeidsvilkår. Det er jo fullt mulig å finne løsninger der staten går inn offensivt. Se hva de andre europeiske landene gjør. De går offensivt inn i dialog med flyselskapene for å finne løsninger. Hvorfor gjør ikke regjeringen det?

Statsminister Erna Solberg [10:59:03]: Vi har hatt dialog med Norwegian. Vi kan ikke se måter å gi penger direkte til Norwegian på nå som løser den utfordringen Norwegian har, og mener at det etter en helhetsvurdering kommer til å være feil bruk av skattebetalernes penger. Tvert imot gjør vi nettopp det som ligger til grunn, og som jeg forstår at representanten ser, nemlig bidrar med kjøp av tjenester som Norwegian kan levere på og få betalt for, og som vi også garanterer at de kan

tjene penger på. På den måten sørger vi for disse tjenestene.

Så er det helt riktig – jeg sa vel at vi har gitt 13–14 mrd. kr til luftfartsspørsmål. Det innebærer også at vi har sørget for at vi ikke har måttet stenge ned småflyplasser, at vi har kjøpt mer av rutetilbud rundt omkring, at vi har sørget for at infrastrukturen fungerer i Norge. Vi har også satt av 6 mrd. kr til lån, og vi har bidratt til at de lånene kan være av lengre og lengre varighet, slik at det kan bidra til at de kommer igjennom en likviditetsskvis.

Det er selvfølgelig ulik vurdering av hvor høy risiko staten skal ta med folks skattepenger. Risikoen oppleves nok av oss å være for høy for at de pengene kommer det ikke til å bli norske arbeidsplasser av, men utenlandsk kapitalavkastning.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:00:34]: Det er 30 000 norske arbeidsplasser i norsk luftfart, og jeg mener at det er veldig viktig for norske politikere å være bekymret for norske selskap. Det er det som forundrer meg veldig med den norske statsministeren, Erna Solberg, at hun virker ganske ubekymret overfor de norske arbeidsplassene i luftfarten. Vi mener det er ekstremt viktig å sikre arbeidsplasser, verdiskaping og trygghet for norske familier. Det er en kjerneoppgave for oss som folkevalgte, det er en kjerneoppgave for en norsk statsminister å være urolig hvis hun møter folk f.eks. på Romerike, der det er blitt skyhøy arbeidsledighet. Å få den ledigheten ned er det jobben vår å bekymre oss for.

Så sier statsministeren at hun har hatt gjentatte runder med Norwegian. Er det riktig? For når vi snakker med folk som er nær Norwegian, får vi inntrykk av at det har vært mer gjennom konsulentselskap og andre enn at det har vært direkte dialog med representanter for regjeringen og Norwegian for å diskutere hvordan man kan finne konkrete løsninger. Det er det vi er opptatt av i Stortinget, at vi skal sikre de arbeidsplassene, at statsministeren legger prestisjen til side, setter seg ned, jobber og sikrer de norske arbeidsplassene og bruker mer tid sammen med dem som faktisk kjenner alvoret i sitt eget liv.

Statsminister Erna Solberg [11:01:47]: Jeg tar ikke med letthet på noen arbeidsplasser, i luftfarten eller andre steder, som vi kan komme til å miste. Det å implisere det synes jeg egentlig er ganske stygt av representanten.

Vår utfordring når vi har gått gjennom dette, er at vi har veldig liten tro på at vi klarer å sikre norske arbeidsplasser – at det ikke kommer til å være norsk, norsk, norsk vi hjelper, men at det er utenlandske eiere,

garantister, som på en måte får disse pengene. Det er en utfordring der vi både får arbeidsledighet fordi man ikke klarer å sikre disse jobbene, og i neste omgang har brukt av norske skattebetaleres penger til å sende penger ut av landet i et prosjekt vi ikke klarer å se at det med dagens struktur og dagens måte å jobbe på er mulig å finne en løsning på.

Presidenten: Bård Hoksrud – til oppfølgingsspørsmål.

Bård Hoksrud (FrP) [11:03:04]: Jeg har møtt ansatte i luftfarten, Norwegian-ansatte som står på utsiden her nå, truffet noen av dem som jobber på flyplassen på Gardermoen, som sier at når de våkner om morgenen, håper de egentlig at de har drømt, at ikke situasjonen er sånn som den er nå. Det var 40 ansatte, og det pleier å være mange hundre som jobber daglig på flyplassen.

Jeg vet at det er enighet mellom regjeringen og Fremskrittspartiet om at regjeringen skal komme tilbake senest innen januar når det gjelder luftfarten. For det er viktig å sikre at vi har luftfart, at vi har luftfart som er klar til å møte tiden nå etter korona, og selvfølgelig også under korona, at man er klar til å gå videre, at man har flyselskaper i Norge som er trygge og gode, og som skal levere gode tjenester framover. Jeg kunne godt tenke meg å utfordre statsministeren på hva hun tenker, og hvor raskt man mener at man kan få på plass en løsning som kommer tilbake til Stortinget.

Statsminister Erna Solberg [11:04:05]: For det første setter vi jo i gang, vi kjøper allerede tjenester, og vi ser nå at med lavere aktivitet – som vi har bedt om – i det norske samfunnet, kjøper vi mer tjenester og betaler mer ut på kjøpsordningene. Det er sånn at en del flyreiser trengte ikke støtte i noen måneder i år fordi aktiviteten var så høy i norsk økonomi på det tidspunktet, og reisevirksomheten var der, mens vi nå ser at det er større forbruk av de pengene vi allerede har avsatt. Så det kommer vi til å gjøre.

Så skal vi gå gjennom og se. Men det som er aller viktigst nå, er å si at Norwegian må jobbe med sine eiere, sine garantister, for å finne løsninger. Det er faktisk det aller viktigste. Hvis vi på noe som helst tidspunkt fremover skal kunne sikre at disse jobbene eksisterer for nordmenn, må de ha en refinansieringsordning. Vi kan ikke være det landet som bare betaler ut penger uten at vi ser at vi får resultater i arbeidsplasser. Derfor har vi sagt nei til de løsningene som er nå. Ballen ligger hos selskapet, så må selskapet gå gjennom og se. Vi kommer tilbake igjen, i tråd med det vi ble enige om tidligere i uken, når vi også ser hvordan utviklingen i selskapet er. Men det er behov for at dette selskapet nå gjør de omstruktureringene som skal til.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [11:05:38]: Nyheten om at amerikansk etterretning skal ha utnyttet sitt samarbeid med Danmark for å spionere på Norge og andre allierte, har vekket betydelig oppsikt denne uken. Så er det riktignok ikke sånn at det er første gang det kommer opplysninger om amerikansk spionasje mot allierte, men om det skulle være riktig at et etterretningssamarbeid med Danmark er misbrukt på denne måten, vil det selvfølgelig være en svært alvorlig sak. Gitt at dette er påstander som er satt fram, skal jeg ta alle mulige forbehold, men de påstandene som er kommet gjennom danske medier om skittent spill fra amerikanske myndigheter i forbindelse med det danske kampflykjøpet, gjør det naturlig å undersøke om tilsvarende ting kan ha skjedd i Norge.

Dette kan handle om viktige nasjonale interesser. Det er viktig at Norge er på vakt også i forbindelse med denne typen etterretningsproblemstillinger. Mitt spørsmål er rett og slett: Gitt de opplysningene som har kommet fram gjennom danske medier, hva gjør regjeringen for å få sannheten på bordet?

Statsminister Erna Solberg [11:06:56]: Det er riktig at Danmark nå har en gjennomgang. De har en granskning og en gjennomgang av hva som eventuelt har skjedd, basert på medieopplysninger fra anonyme kilder, som ikke er verifisert, og som vi ikke vet om er riktige eller ikke. Den danske regjeringen har tatt dette på alvor og går nå grundig gjennom det spørsmålet.

Vi har også vært i kontakt om saken på embetsnivå for å bli informert og for å vite om det er opplysninger knyttet til Norge som skulle være gitt i et eventuelt slikt samarbeid. Vår forsvarsminister har en avtale med den danske forsvarsministeren om en samtale om dette for å følge opp spørsmålet.

Per dags dato er det dette vi vet. Det er at det er opplysninger gitt fra anonyme kilder uten at de er verifisert, og danskene holder selv på å gå gjennom og granske disse spørsmålene.

Audun Lysbakken (SV) [11:07:49]: Jeg tok også det forbeholdet i mitt spørsmål. Det skal vi selvfølgelig gjøre. Samtidig tenker vi at når det er tydelig at danske myndigheter nå tar dette på alvor og går inn i det, er det også naturlig at norske myndigheter gjør det, gitt alvorret i de påstandene som er framsatt. Det er bra, synes jeg, at regjeringen tar kontakt med Danmark, men det som er kjernen i saken her, er jo en anklage om at det er amerikansk etterretning som skal ha spionert mot norske mål gjennom bruk av sitt samarbeid med Danmark. Derfor vil det også være naturlig å ta direkte kontakt med amerikanerne for å høre hva som er deres syn på

de påstandene som har kommet. Vil regjeringen også gjøre det?

Statsminister Erna Solberg [11:08:40]: I første omgang synes vi det er viktig at vi får vite mer fra danskerne, som også har en gjennomgang av hva som har skjedd, som et grunnlag for eventuelt å rette spørsmål til amerikanerne. Det vil være avhengig av innholdet og hva som kommer ut. Jeg synes det er litt tidlig å forhåndskonkludere i disse spørsmålene. Vi har valgt å gjøre hovedkontakten vår mot Danmark, som er en nær og god venn i et godt samarbeid.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Audun Lysbakken.

Audun Lysbakken (SV) [11:09:09]: Da imøteser vi informasjon fra regjeringen om hva som kommer ut av kontakten med Danmark, selv om jeg vil stå fast ved oppfordringen om at det også vil være naturlig å få vite hva som er amerikanernes syn på dette.

Men problemstillingen som kommer opp, er jo ikke ny. For det har vært saker tidligere knyttet til spionasje fra allierte i Europa, hvor bl.a. Tyskland har vært rammet. Kan statsministeren si noe om regjeringens bevissthet rundt denne problemstillingen, og hva slags strategi regjeringen har – om regjeringen har en bevissthet rundt behovet for å beskytte norske interesser også mot denne typen etterretning og spionasje?

Statsminister Erna Solberg [11:10:04]: Vårt arbeid for å beskytte oss selv mot etterretningsoperasjoner fra andre land inkluderer selvfølgelig også land som er vennligsinnede – det gjelder alle land – og vi jobber med det. Vi har god dokumentasjon på hvem som bruker dette mest og hyppigst. Det kom også frem i de åpne redegjørelsene fra både E-tjenesten og PST, at dette primært er påvirknings- og etterretningsoperasjoner fra Russland, Kina og Iran, som har vært sett på, og som vi har opplevd de senere årene.

Vi har en høy bevissthet på alle disse områdene. Vi har en helt ny sikkerhetslov, som også krever større grad av bevissthet. Vi har en utfordring i cyberspace med å sørge for at alle er oppe på cyberområdet på en god nok måte til å ivareta nasjonale interesser. Noe av dette er knyttet til det i Danmark, virker det som, ut fra de opplysningene som er. Der er nok vår største utfordring at folk ikke følger helt grunnleggende datasikkerhetsregler rundt omkring, noe som bidrar til at man lettere kan få informasjon, uansett hvem som måtte følge med på hva som foregår.

Så vil jeg understreke én ting: Vi er avhengige av informasjon som innhentes fra andre land, for vår egen sikkerhet. Det er grunnen til at vi ønsker tilrettelagt inn-

henting av informasjon i dag. I dag må vi hente det fra andre land som henter inn informasjon.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Une Bastholm (MDG) [11:11:46]: Regjeringen skal i løpet av de neste ukene bli enig med Fremskrittspartiet om statsbudsjettet. Fremskrittspartiet kan da altså vente dobbelt gjennomslag i en regjering de ikke engang sitter i, for først har statsministeren lagt fram et statsbudsjett som er basert på Granavolden-plattformen, som Fremskrittspartiet har vært med på og har seire i, og deretter skal hun forhandle med Fremskrittspartiet en gang til for å gi rom for enda mer Fremskrittspartipolitikk.

I årets budsjett øker f.eks. regjeringen CO₂-avgiften for klimautslipp med 5 pst., og det er bra. Men så nuller de samtidig ut effekten av dette for bensin og diesel ved å senke veibruksavgiften akkurat like mye, med det formålet å holde prisen akkurat like lav for bilisten. Det er jo Fremskrittsparti-politikk vi ser fra regjeringen, selv etter at Fremskrittspartiet har gått ut av regjering. Det skal altså ikke koste et øre mer å forurense på norske veier.

Hele poenget med miljøavgiften er å få de som ellers ville ha byttet til elbil om tre år, til å gjøre det neste år. For det holder ikke med elbilfordelene alene. Det går ikke fort nok, ikke bare for oss som er aller mest opptatt av framtiden til ungene våre, men heller ikke for regjeringen og deres evne til å nå egne mål.

Etter sju år med Fremskrittspartiet er det altså umulig å se forskjell på Høyres og Fremskrittspartiets grå og miljøfiendtlige avgiftspolitik. Mitt spørsmål er egentlig om statsministeren kan gjøre det klart for oss som lurar: Hva er forskjellen på regjeringens syn på miljøavgifter for bil og drivstoff og Fremskrittspartiets syn?

Statsminister Erna Solberg [11:13:19]: Utgangspunktet vårt er Granavolden. Det som er regjeringens felles syn, er det som ligger i Granavolden. Det innebærer bl.a. at vi skal øke CO₂-avgiften systematisk i årene fremover, men vi skal sørge for at man fører tilbake de samme utgiftene til dem som blir rammet av det, og på bilistsiden er det gjort ved at veibruksavgiften går ned. Det er altså regjeringen. Fra Høyres synspunkt ville ikke dette nødvendigvis vært en ting vi hadde vært opptatt av, og denne lille økningen har heller ikke den største betydningen for klimautslippene.

Det vi ser nå, er at den politikken som vi har ført, har bidratt til at vi klarer å få ned klimautslippene. For fjerde år på rad har klimautslippene gått ned. Og vi ligger mye tettere på å nå Kyoto-målene enn de fleste ville trodd når det gjelder reduksjoner. Samtidig klarer vi å gjøre det uten å stoppe utviklingen i Norge, for vi har frem til

pandemien hatt økonomisk vekst. Vi har klart å frikoble de tingene.

Derfor er vårt utgangspunkt – og kanskje aller viktigst – at vi skal stoppe utslippene, men ikke stoppe utviklingen. For vi tror at politikk som stopper utviklingen, er en politikk som heller ikke klarer å redusere klimautslippene over tid, fordi det kommer til å skape så stor grad av motstand.

Det vi nå ser, er en enorm endring i det norske samfunnet og i norsk næringsliv knyttet til teknologi, knyttet til å se veksten i det grønne i fremtiden. Vi har klart å få til det vi borgerlige politikere, eller ikke-sosialistiske politikere, har sagt i alle år, nemlig at det er teknologibiten og næringslivet som skal bringe dette frem. Og da er det to ting som er viktig: Det ene er at man jobber godt med stimulansen for det. Det andre er at vi har et skatteopplegg og en økonomi som bidrar til at det ikke blir røde tall i bedriftene, for da har de ikke penger til endringen, og der feiler jo Miljøpartiet De Grønne stort.

Une Bastholm (MDG) [11:15:28]: Flertallet av Norges befolkning vil ha en innskjerpet og kraftigere klimapolitikk, og jeg er helt uenig i at det er et motsetningsforhold mellom utvikling og det å få ned utslippene. Det å framstille det som om det statsbudsjettet regjeringen har lagt fram, og prinsippet om at forurenser betaler, som ligger i Granavolden-plattformen, eller prinsippet om at pumpeprisen skal være lik, har noe som helst å gjøre med koronapandemien, er litt søkt, for det vet både jeg og statsministeren ikke stemmer. Det gir ikke mening at statsministeren på den ene siden sier at det er regjeringens politikk at bensin- og dieselprisen skal være akkurat den samme, og så sier at det for Høyre ikke er så viktig. Nei vel, så er det Kristelig Folkeparti eller Venstre det er veldig viktig for å ikke få opp bensin- eller dieselprisen. Det blir jeg sittende igjen og lure på. Det er altså klin umulig å få til en firedobling i takten på utslippskutt, som vi trenger i Norge nå, uten å bruke miljøavgifter. Da snakker vi i så fall om forbud eller f.eks. personkvoter på flyreiser.

Spørsmålet er igjen: Hva er forskjellen på Fremskrittspartiets miljøavgiftspolitik og regjeringens?

Statsminister Erna Solberg [11:16:38]: Regjeringen styrer etter Granavolden. Den er basert på fire partier. Det er viktig. Det er helt sikkert mange ting – f.eks. ville det vel neppe vært et forslag fra Fremskrittspartiet i det hele tatt å øke CO2-avgiften. Det er altså et forslag fra regjeringen i fellesskap. Men å skape en divergens mellom regjeringen, som tross alt styrer på et kompromiss mellom fire partier, og Fremskrittspartiet blir ikke det samme som å si hva de andre partiene nødvendigvis hadde gjort.

Jeg skjønnte ikke kommentaren om koronapandemien, for jeg har ikke sagt at dette har noe med koronapandemien å gjøre. Jeg sa at før koronapandemien inntraff, så vi at vi hadde økonomisk vekst selv om vi klarte å få ned utslippene i Norge. Det har ingenting med koronapandemien å gjøre.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Une Bastholm.

Une Bastholm (MDG) [11:17:26]: Hvis regjeringen – hva nå regjeringens politikk er – ikke radikalt klarer å endre synet på miljøavgifter, har dette stortinget ingen grunn til å tro på at regjeringen vil klare å fremme tiltak som får oss i havn med minst 50 pst. utslippskutt innen 2030. Det klarer ikke statsministeren å sannsynliggjøre. Det klarer ikke forskerne å sannsynliggjøre. Som nevnt er alternativet mye mer restriktive tiltak, som forbud eller kvoter på å få lov til å kjøre med bil eller ta fly. Det vil jeg si ligner mye mindre på god høyrepolitikk, slik jeg har vært vant til å kjenne den, enn det å bruke markedet til å fremme de mest miljøvennlige måtene å reise på.

Det bekymrer meg veldig at Fremskrittspartiet har fått en dobbeltstemme inn i statsbudsjettet ved at Fremskrittspartiet har vært med på å framforhandle Granavolden-plattformen. Statsministeren føler seg forpliktet til den, men Fremskrittspartiet selv føler seg jo ikke forpliktet til den samme plattformen og er veldig tydelig utad i offentligheten på at de vil ha flere avgiftsletter på fossilbiler og på drivstoff.

Hva kan vi vente oss av innrømmelser til Fremskrittspartiet i budsjettet for neste år?

Statsminister Erna Solberg [11:18:36]: Vi har pågående forhandlinger, så det må nok representanten vente på, med hensyn til hva vi skal ha av både gjennomslag og endringer. Men jeg har lyst til å understreke én ting: Vi har nå vist at vi klarer å få ned utslippene i Norge ved at de har gått ned fire år på rad. Da regjeringen kom inn i regjeringskontorene i 2013, bestilte man en måling på hvor langt unna vi var gapet til Kyotoavtalen, altså 2020-målene våre. Den viste 8 millioner tonn i forskjell. Nå er det gapet nesten lukket – ikke helt, men nesten lukket. Det var det veldig få i denne salen som trodde på bare få år tilbake, inklusive MDG, som hele tiden har ment at det ikke var mulig å få til de resultatene regjeringen faktisk leverer på.

Vi har sagt at vi kommer med en melding før jul om hvordan vi skal nå målene våre til 2030, og der ligger selvfølgelig avgiftspolitik inne som et av elementene, sånn at man får muligheten til å vise det. Jeg har fått et betydelig mer optimistisk syn på vår mulighet og evne til å klare å nå disse målene i Norge, nettopp fordi jeg er

ute og møter alle dem som nå tar alle signalene, alle de bedriftene som sier at grønn vekst er veien for min bedrift, som for noen få år siden var mest opptatt av å skulle være motstrebende mot de endringene som skjer, og som nå ønsker det og heier på oss når vi stiller strammere krav.

Derfor ser vi innenfor hele skipsfarten et helt annet momentum. Medlemmene i Norges Rederiforbund har gått inn for at de ikke skal kontrahere en eneste båt etter 2030 som ikke har en nullutslippsløsning. Det er en enorm drive for det vi må gjøre i den maritime sektoren, og regjeringen har svart med hele det grønne maritime programmet.

Presidenten: Ved en inkurie fikk statsministeren nå 1 minutt ekstra på dette svaret.

Statsminister Erna Solberg [11:20:37]: Men det var et veldig godt minutt!

Une Bastholm (MDG) [11:20:40]: Får jeg også ett til?

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ingvild Kjerkol (A) [11:20:57]: Mitt spørsmål handler om de nye AW101 SAR Queen-redningshelikoptrene, og om de skal kunne lande på de samme norske akuttstusykehusene som dagens Sea King-helikoptre har gjort.

I 2011 vedtok Stortinget en kostnadsramme for regjeringen for å kunne gjennomføre en tilpasning av landingsmulighetene ved sykehus som benyttes av dagens redningshelikoptre. Vi har i dag 21 akuttstusykehus der Sea King lander. De nye redningshelikoptrene er større, tyngre og har mer rotorvind. Helseforetakene sa allerede i 2016 at den usikkerheten som eksisterer knyttet til effekten av rotorvind, er en risiko som nå må avklares uten unødig opphold. Parallelt må det brukes ressurser på å utrede hvilke avbøtende tiltak som kan være aktuelle på berørte sykehus, slik at det tapes minst mulig tid dersom tiltak blir nødvendige.

Vi er nå i 2021. De nye helikoptrene skal fases inn i 2022. En gjennomgang NRK har gjort, viser at det nå er 15 akuttstusykehus der de nye redningshelikoptrene foreløpig ikke kan lande. Jeg kan ikke ramse opp alle, men det gjelder Universitetssykehuset i Tromsø, Harstad, samtlige akuttstusykehus i Trøndelag og på Helgeland, Stavanger, Sørlandet sykehus og flere.

På spørsmål fra Stortinget svarer helseministeren at Rikshospitalet og Ullevål sykehus i Helse Sør-Øst vil bli oppgradert for å kunne lande de nye redningshelikoptrene. Jeg lurer på om statsministeren kan forklare: Betyr det at regjeringen ikke vil følge opp vedtaket fra

2011, eller betyr det at bare de større regionssykehusene nå skal kunne lande de nye helikoptrene?

Statsminister Erna Solberg [11:23:01]: Det er helt klart at vi skal sørge for at de nye helikoptrene skal kunne lande ved de samme sykehusene hvor Sea King lander i dag, eventuelt andre steder i nærheten etter avtale med helseforetakene.

Arbeidet med å se på både behov og løsninger for landingsplasser pågår nå. Det er ennå litt for tidlig å si hvor mange sykehus det eventuelt vil være som har behov for tilpasninger, men det er en gradvis innføring av de nye helikoptrene, og vi jobber systematisk med hvert enkelt.

Det er noen som sier at vi skulle gjort dette før. Vel, allerede i 2011 var det tydelig at vi var nødt til å gjøre dette, at nye helikoptre kunne være tyngre, ha annen påvirkning enn de som er i dag, men før vi har helikoptre å teste – og det har vi altså gjort den siste tiden – kan vi heller ikke være sikre på akkurat hvor og på hvilke måter vi trenger å gjøre endringer.

Men utgangspunktet vårt er altså de samme sykehusene hvor Sea King lander i dag, eventuelt andre steder i nærheten etter avtale med helseforetakene.

Ingvild Kjerkol (A) [11:24:09]: Det er bra at statsministeren bekrefter at en på de akuttstusykehusene som Sea King har kunnet lande på eller ved, fortsatt skal kunne gjøre det med de nye helikoptrene.

Så er jeg ikke helt enig med statsministeren når hun sier at det er først nå vi vet dette. Det er gjort noen prioriteringer i anskaffelse av fartøy som gjør det mer komplisert ut fra helsebehovene, i forhold til f.eks. det å ha god søk- og redningskapasitet ute ved kysten. Det er naturlig da likevel å spørre – for alle som har sett serien «113», vet at når situasjonen er akutt, teller hvert sekund: Hva vil være tilstrekkelig beredskap for våre akuttmedisinske miljøer når det gjelder nærheten til disse fartøylene? I Stavanger har man f.eks. sagt at flyplassen på Sola er godt nok. Hvis det blir situasjonen for så mange sykehus, har vi en betydelig avstand mellom hvor redningshelikoptrene kan lande, og hvor medisinsk personell kan ta inn pasienter. Hva vil være godt nok for regjeringen her?

Statsminister Erna Solberg [11:25:18]: Først har jeg lyst til å understreke: Ja, det ble gjort noen betydelige prioriteringer da denne regjeringen valgte helikopter. Vi valgte et helikopter med større radius og flere muligheter til å gi bedre redningsoperasjoner – i dette landet som trenger nettopp det. Denne regjeringen har systematisk jobbet for å sørge for at redningskapasitetene våre blir bedre. De nye helikoptrene har prioritet også på at de kan fly lenger uten at de må retanke, større

radius for å kunne bevege seg og mye større eksakthet for å finne folk, enten de er i fjellet eller de er i sjøen. For å si det sånn, jeg har sjelden hørt så mye ros som da jeg var på besøk og døpte de nye helikoptrene – ros fra pilotene og redningsmannskapene av hva de har fått.

I motsetning til et mindre og lettere helikopter, som kunne landet på et tak, vil det være litt vanskeligere. Men med det landet vi har, synes jeg det er en prioritering som har vært viktig å gjøre. Disse helikoptrene kan i krisesituasjoner lande mange steder, men hva de har som regulert landingssted, er blant de tingene vi nå kommer til å gjøre et arbeid med. Vi kan ikke nå, før man er ferdig med det arbeidet, si hva som er korrekt avstand, men det vil være helikoptre som kan lande f.eks. på en motorvei hvis krisen er der.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Ingvild Kjerkol.

Ingvild Kjerkol (A) [11:26:33]: Jeg setter pris på at statsministeren er ærlig om de prioriteringene som er gjort, og det er mange som har skrytt av disse fantastiske fartøyene. Men helsetjenesten har vært bekymret gjennom hele prosessen, og det som nå er avdekket, er en potensielt stor svekkelse i den akuttmedisinske beredskapen. Hvis 15 sykehus som i dag kunne få redningshelikoptrene inn på sitt område, ikke lenger får det, er jo det en betydelig endring av den akuttmedisinske beredskapen. Så jeg vil bare gjenta: Vil dette være godt nok? Og vi snakker jo ikke om mindre akuttstusykehus her, vi snakker om St. Olavs hospital, der jeg kommer fra, hvor det ikke var mulig at folk gikk på gatene da man testlandet. Ved universitetssykehuset i Tromsø har fagsjefen sagt at det ikke er aktuelt å lande denne maskinen hos dem – det fører til for stor belastning, det er ikke trygt. Så hva er godt nok? Det er det viktig at regjeringssjefen avklarer.

Statsminister Erna Solberg [11:27:41]: Dette er det en styringsgruppe bl.a. i Justis- og beredskapsdepartementet ved anskaffelsesprosjektet som nå jobber med prinsippene o.a. for. Og så er jo det store spørsmålet: Skulle vi valgt helikoptre som kunne lande på toppen, men ikke kunne redde i havet? Det er de dilemmaene vi har stått overfor. Hva vil være mest risikofyllt i det norske samfunnet?

Man kan godt si at det er dilemmaer i prioriteringen, men da må man også velge side – til representanten – hvis man mener at disse ikke skulle vært kjøpt, og at man ikke skulle ha prioritert å ha en bedre redningskapasitet ute.

Vi jobber altså med å sikre gode løsninger for nær nok landing. Men helikoptrene er tynge, og akkurat det ble også sagt fra den rød-grønne regjeringen i 2011, at

man måtte beregne at det ville bli endringer, rett og slett fordi nye helikoptre ikke nødvendigvis kom til å kunne lande på de samme stedene.

Presidenten: Med det er den muntlige spørretimen omme.

Sak nr. 2 [11:28:50]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten i salappen.

Endringene var som følger:

Spørsmål 3, fra representanten Sandra Borch til justis- og beredskapsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 8, fra representanten Kjersti Toppe til helse- og omsorgsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 17, fra representanten Himanshu Gulati til kommunal- og moderniseringsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 28, fra representanten Lars Haltbrekken til klima- og miljøministeren, er overført til kommunal- og moderniseringsministeren som rette vedkommen. Spørsmålet vil bli tatt opp av representanten Arne Nævra. Spørsmålet foreslås, etter anmodning fra kommunal- og moderniseringsministeren, flyttet og besvart etter spørsmål 17.

Spørsmål 1

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [11:29:17]: «En medeier i Oslo-restauranten Bass stiller på facebook noen klare spørsmål til finansministeren, som også denne representanten gjerne vil ha svar på. Han etterlyser ordninger for å holde sine ansatte i jobb, fremfor å måtte stenge ned og spør: «Hvorfor det ikke ble satt sammen en gruppe som har sett på ett worst case scenario både hva gjelder smittespredning og da igjen, hva det vil ha å si for den delen av næringslivet som vil lide den største nøden av de nødvendige tiltakene smittespredningen fører til?»»

Statsråd Jan Tore Sanner [11:29:53]: Da Norge brått ble rammet av koronapandemien i vår, satte regjeringen ned en ekspertgruppe ledet av professor Steinar Holden for å gjøre en samfunnsøkonomisk analyse av de strenge smitteverntiltakene. Gruppen ble opprettet den 25. mars og har siden da levert flere rapporter som har gjennomgått de økonomiske tiltakene som ble iverksatt, og vurdert den økonomiske kostnaden av

smitteverntiltakene, herunder en beskrivelse av hvilke næringer som er berørt.

I mai satte regjeringen ned utvalget «Norge mot 2025», ledet av Jon Gunnar Pedersen. Utvalget skal drøfte mulige strukturelle endringer som følge av krisen og hvordan dette påvirker norsk økonomi. I mandatet står det at utvalget skal se på fremtidige scenarier knyttet til smitte, smittevern og den økonomiske utviklingen. Analysen skal leveres samlet, som en NOU, med frist første kvartal 2021, men kortere analyser i form av notater legges også frem underveis i arbeidet.

Regjeringen har gjennom krisen hatt dialog med partene i arbeidslivet og fagmiljøer i etableringen av de økonomiske tiltakene. Dette var også bakgrunnen for at regjeringen bl.a. innførte lønnsstøtteordningen for å ta egne permitterte tilbake i jobb i juli og august. Ordningen er nå fornyet til å gjelde oktober, november og desember.

Til sammen har regjering og storting iverksatt omfattende økonomiske tiltak i 2020 og varslet nye tiltak i 2021. Tiltakene skal hjelpe de delene av næringslivet som er hardest rammet av pandemien og av smitteverntiltakene. Det har vært medvirkende til at arbeidsledigheten er kommet ned fra de høye nivåene i vår, og mange bedrifter har tatt tilbake arbeidstakere som ble rammet i mars og april, men arbeidsledigheten er fortsatt altfor høy.

Norge opplever nå en ny smittebølge, og det er strenge smitteverntiltak flere steder i landet. Jeg er derfor glad for at regjeringspartiene og Fremskrittspartiet nå har avklart hvordan kompensasjonsordningen blir – det vil hjelpe mange bedrifter. Vi følger også utviklingen nøye og er klare til å innføre nye tiltak dersom det er nødvendig. Vi har hele tiden sagt klart fra at vi skal gjøre det som er nødvendig for at Norge skal komme trygt gjennom krisen.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [11:32:29]: Likevel er næringen bekymret. Vi ser det i sosiale medier, vi ser det i avisene. Det bransjen er redd for, er nedstengninger, konkurser og enda mer arbeidsledighet. Da er spørsmålet om regjeringens dialog med bransjen er god nok, og om de nye tiltakene vil føre til at restauranter og utesteder unngår konkurser framover. Bransjen har også etterspurt en grønn, gul og rød knapp som kunne utløst en fallskjerm for de gruppene som blir skadelidende. Er det noe regjeringen har tenkt på?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:33:05]: At næringen, bedrifter og ansatte er bekymret, skjønner jeg veldig godt – det er jeg også. Jeg er bekymret for den krisen vi

står i, det er en helsekrise. Den rammer økonomien, den rammer arbeidsplasser. Og vi må være forberedt på at bedrifter vil gå konkurs. Det gjør de også i gode tider.

Så er spørsmålet hvilke verktøy vi skal bruke, og det er nettopp i utviklingen av disse at vi hele veien har hatt omfattende og tett dialog med LO, med NHO, med Virke, med Finans Norge, med små og mellomstore bedrifter og direkte mot mange næringer og bransjer. Mitt inntrykk er at partene i arbeidslivet ser at de ordningene som har kommet, er gode, men så er det selvfølgelig mange som står i akutte problemer, fordi den bufferen de hadde, var/er borte. Der er det en likviditetsutfordring. Det er også bakgrunnen for at vi har dialog også med Finans Norge, for å se om det kan finnes noen mulige løsninger i den situasjonen.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [11:34:14]: Det er nettopp det vi står i nå: Hva er det som vil skje framover med denne bransjen? Byrådet i Oslo har både i møte med regjeringen og i brev form kommet med noen forslag for å redde næringen. Det er bl.a. å se denne kompensasjonsordningen med utgangspunkt i tapt inntekt, f.eks. basert på fjorårets omsetning, og om ikke at vi i hvert fall kraftig forbedrer den eksisterende kompensasjonsordningen. Videre peker de på om det går an å se på ytterligere avgiftslettelser eller betalingsutsettelse. Det bransjen særlig etterspør, er forutsigbarhet, det at vi tør å være langsiktige i disse krisepakkenes våre. Hvordan har regjeringen vurdert disse forslagene?

Statsråd Jan Tore Sanner [11:35:04]: Vi får heldigvis inn mange forslag, og vi vurderer dem og diskuterer også med partene i arbeidslivet hva som kan være mest målrettet. Vi har som inngang i kompensasjonsordningen at man har et omsetningsfall. Det betyr at en ikke kan få penger før det omsetningsfallet er realisert. Vi har ordninger i Norge som er bedre enn det de har i de andre nordiske landene. Jeg skjønner at mange opplever at det ikke er nok. Derfor har vi også tett dialog med de ulike næringene for å få innspill om hva man kan stille opp med.

Noen bedrifter vil kunne nyte godt av de statsgaranterte lånene, men det er jo bankene som må foreta vurderinger, også opp mot hvilken trygghet man har for at bedriftene vil få kompensasjon når denne kompensasjonsmodellen åpner. Men vi er tett på, vi har god dialog, og vi mottar gjerne også nye innspill til hva som kan bringe oss ut av krisen.

Spørsmål 2

Jenny Klinge (Sp) [11:36:23]: «I spørjetimen i Stortinget den 11. november sa justisminister Monica

Mæland at ingen domstolar skal bli nedlagde, og at ingen skal miste jobben i samband med domstolreforma som regjeringa gjer framlegg om. Det følgjer av konstitusjonell sedvanerett at det berre er når regjeringa vil leggje ned domstolar at forslaget må fremjast for Stortinget.

Viss ingen domstolar skal bli nedlagde, kvifor legg då regjeringa forslaget sitt fram for Stortinget til voting?»

Statsråd Monica Mæland [11:36:53]: La meg gjenta det jeg sa: Det er ingen som mister jobben som følge av domstolsreformen, og domstolene skal være akkurat der de er lokalisert i dag. Av forarbeidene til domstoloven framgår det at det er Stortinget som fastsetter domstolenes organisering med hensyn til antall instanser og domstolenes saklige ansvarsområder. Det framgår av Ot.prp. nr. 44 for 2000–2001 at

«praksis er også at spørsmål om nedleggelser, sammenslåinger og lokalisering av domstoler forelegges Stortinget av regjeringen, selv om regjeringen formelt har kompetanse til å treffe beslutninger om dette selv».

Det framgår altså av forarbeidene at praksis er at ikke bare nedleggelser, men også sammenslåinger forelegges Stortinget. Det var også tilfellet da Sogn tingrett og Fjordane tingrett ble slått sammen til Sogn og Fjordane tingrett i 2017, hvor rettsstedene i Sogndal og Førde ble opprettholdt. Dette ble forelagt Stortinget i statsbudsjettet for 2017. Regjeringens forslag til endringer i domstolstrukturen, med en utvidelse av rettskretsene og opprettholdelse av rettsstedene, er etter modell fra Sogn og Fjordane tingrett.

Erfaringene fra Sogn og Fjordane er positive. Domstolen har fått et solid fagmiljø, med moderat spesialisering og muligheter for studiepermisjoner for dommerne. Domstolen ligger i fremste rekke når det gjelder digitalisering og nye arbeidsmåter, har god kontroll på saksavviklingen og har fått solide søkere på nylig utlyste dommerembeter.

At regjeringen nå legger fram et forslag til endringer i rettskretsene for Stortinget, er altså både i tråd med praksis og i tråd med det jeg og flere justis- og beredskapsministre før meg har bekreftet overfor Stortinget i flere sammenhenger, bl.a. i svar på skriftlig spørsmål fra representanten Klinge.

At vi har lagt fram en sak for Stortinget, er også et uttrykk for at det er regjeringens syn at endringer i rettskretsene og lokaliseringen av domstolene skal forelegges Stortinget før endringene formelt fastsettes av Kongen i statsråd.

Jenny Klinge (Sp) [11:38:53]: Det er stadig grunn til forvirring – eg forstår det. Eg lurar på om statsråden kan forklare kva som i praksis vil vere forskjellen på forsla-

get frå Domstolkommisjonen, som gjekk ut på å leggje ned 38 tingrettar, og regjeringa sitt forslag om å leggje ned 37 tingrettar, reint bortsett frå at forskjellen er éin tingrett mindre nedlagd i det siste tilfellet.

Høgre og statsråden gjentek at domstolar ikkje skal bli nedlagde. Kvifor opererer regjeringa med tal som går ut på at 23 av 60 tingrettar skal bli oppretthaldne, viss ikkje dei resterande 37 tingrettane faktisk skal bli nedlagde?

Statsråd Monica Mæland [11:39:31]: Jeg har virkelig litt vanskelig for å skjønne hva som er vanskelig å forstå. Domstolkommisjonen foreslo å gå fra 69 rettssteder til 30 – altså legge ned 39 rettssteder/domstoler. Vi foreslår å opprettholde alle rettsstedene/domstolene – alle skal opprettholdes, men vi endrer rettskretsene.

Dette kan gjentas igjen og igjen: Det er det geografiske området som endres. Det er det faktum at man får færre sorenskrivere som skal lede flere domstoler – akkurat som Sogn og Fjordane-modellen, som jeg vil tro at representanten kjenner veldig godt. Dette kan ikke være veldig komplisert. På alle steder hvor det er domstol i dag, skal det fortsatt være det etter reformen.

Jenny Klinge (Sp) [11:40:16]: Problemet er jo at statsråden stadig brukar «rettskrets» og «domstol» som parallelle uttrykk. Eg skal kome tilbake til dette, men no skal eg prøve å gjere det enklare for statsråden.

Eg meiner det er ein påfallande bruk av feil ord når statsråden og Høgre, hennar eige parti, stadig påstår at domstolar som skal leggjast ned, framleis kjem til å vere domstolar etterpå berre fordi det foreløpig er tenkt å ha aktivitet i alle desse nedlagde domstolane. Her er det snakk om samanslåing av rettskretsar, og det kan ikkje vere meir enn ein domstol i kvar rettskrets.

Meiner statsråden at fire kommunar som slår seg saman til éin, og som får eitt nytt rådhus som hovudsete, men som opprettheld noko aktivitet i dei tre gamle rådhusa, framleis er fire kommunar, berre fordi ein har oppretthalde noko aktivitet i dei tre gamle rådhusa, eller har desse kommunane vorte til berre éin kommune? Forstår ho at eg vil samanlikne dette med samanslåing av rettskretsar og domstolar?

Statsråd Monica Mæland [11:41:25]: Jeg kan ikke fatte hva som er problemet. Vi skal ha færre rettskretser. Jeg blander ikke sammen rettskretser og rettssteder. Rettskrets er det geografiske området en sorenskriver leder. Hvor mange rettssteder – altså domstoler – det er innenfor en rettskrets, vil variere. I dag er det hovedsakelig én domstol innenfor én rettskrets. Det ønsker vi å endre. Er det så fryktelig vanskelig å tenke seg at på samme måte som man får to domstoler i Sogn og Fjordane, ledet av én, gjør man det nå også flere sted-

er i landet? Det er Sogn og Fjordanes modell som er foreslått alle steder.

Uttrykket «foreløpig tenkt opprettholdt» må stå for representantens egen regning. Vi er veldig tydelige på at der man har domstol i dag, skal vi ha det også i framtiden. Ingen skal flyttes. Vi får færre sorenskrivere. Det er det denne reformen egentlig handler om.

Spørsmål 3

Frå representanten Sandra Borch til justis- og beredskapsministeren:

«Sorenskriveren ved Senja tingrett har skrevet følgende i avisa Fremover den 11. november: «En utvidelse av rettskretsgrensen vil derfor innebære at Senja tingrett vil bli nedlagt som selvstendig domstol og på sikt erstattet med det ubemannede rettsstedet Finnsnes.»

Mener statsråden at sorenskriveren har rett i sin beskrivelse om at Senja tingrett blir lagt ned som selvstendig domstol?»

Presidenten: Spørsmålet er trekt tilbake.

Spørsmål 4

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [11:42:30]: «Valdres tingrett ønsker ikke å bli lagt ned og har i høringssvaret skrevet følgende: «At det skal være åpenbare kvalitetsforskjeller mellom store og små domstoler, mener vi det heller ikke er faglig belegg for å hevde.» Nord-Gudbrandsdal og Sør-Gudbrandsdal tingretter skriver følgende: «Domstolene er avhengig av tillit og et godt om-dømme og det skapes best ved nærhet til brukerne.»

Hvilket grunnlag har statsråden for å hevde at mindre domstoler har dårligere kvalitet enn større, og at til-liten blir bedre med færre rettskretser og mindre nærhet?»

Statsråd Monica Mæland [11:43:07]: Jeg er veldig glad for at representanten trekker fram høringssvaret fra Valdres tingrett, for la meg sitere fra høringen:

«Valdres tingrett er en liten domstol og med 3,5 årsverk er vi sårbare med hensyn til sykdom, har begrenset mulighet til å bygge opp fagmiljø og drive moderat spesialisering. Det sett i sammenheng med en utvikling i retning av mer tidkrevende og komplekse saker, reduserte budsjetter og økte krav til digitalisering og sikkerhet, medfører at vi også ser behov for en domstolstruktur som gir en enda mer fleksibel bruk av dommer- og saksbehandlingsressursene enn i dag. (...)

Valdres tingrett er fornøyd med at departementet går inn for at vi skal bestå som rettssted. Vi me-

ner departementet har funnet en god balanse som sikrer viktige lokale kompetansearbeidsplasser ute i distriktet, samtidig som domstolen gjøres bedre i stand til å møte de økte krav som stilles til oss.»

Dette er poenget mitt. Jeg mener ikke at små domstoler er dårligere enn store domstoler, men de har ikke samme mulighet til å drive systematisk kompetanseutvikling. Selv om sakene avgjøres av den enkelte dommer, er det viktig med et sterkt fagmiljø rundt enkelt-dommerne, som kan gi innspill til relevante rettskilder og diskutere generelle problemstillinger. Kollegiet bør også være stort nok til at det er rom for at dommerne kan tilegne seg ny kunnskap gjennom kurs og videreutdanning. Det krever større fagmiljøer enn det f.eks. Valdres tingrett har i dag.

Valdres tingrett er for øvrig én av 40 tingretter – av i alt 60 – som har skrevet brev til justiskomiteen og uttrykt sin støtte til regjeringens forslag.

Helt til slutt har jeg lyst til å presisere at jeg er helt enig i at nærhet skaper tillit. Derfor har regjeringen foreslått at alle rettssteder skal opprettholdes, slik at nærheten til brukerne blir nøyaktig den samme som i dag – ikke som en midlertidig løsning, men som en permanent løsning fram til Stortinget måtte mene noe annet.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [11:45:19]: Vi kan helt sikkert slå hverandre i hjel med sitater fra høringsinnspillene, og jeg synes også Valdres tingrett har et veldig viktig poeng, nemlig at det bør være bred politisk enighet om de forslagene vi til slutt lander på, sånn at dette står seg over tid. Det er knapt 20 år siden sist det var runder med spørsmål om nedlegging.

Riksrevisjonen har også gjort vurderinger, og de avdekket at det var både små og større domstoler som hadde for lang saksbehandlingstid. Valdres tingrett var blant dem med best effektivitetsutnyttelse, men det har ikke skånet den domstolen fra å bli nedlagt som selvstendig domstol. Apropos skåning er konsekvensene for de ansatte fortsatt et åpent spørsmål. Tingrettene i både Nord-Gudbrandsdal, Sør-Gudbrandsdal og Valdres trekker fram at minimumsbemanning ved rettsstedene må til for å betjene folk på en god måte lokalt.

Anerkjenner ikke statsråden innspillene om minimumsbemanning for lokal rettssikkerhet og kvalitet?

Statsråd Monica Mæland [11:46:19]: Jeg har ikke noe ønske om å slå hverandre i hjel med ord, men jeg opplever hele tiden at særlig Senterpartiet forsøker å gjøre en faktisk framstilling av noe som ikke er faktum i saken. Det er problematisk. Når vi sier at alle steder der det er domstoler i dag, skal det fortsatt være det, forholder man seg ikke til det. Man sier hele tiden at det egentlig bare er noe vi sier, men ikke mener. Det sier vi, og det mener vi.

Når det gjelder minimumsbemanning, har vi vært helt åpne for å diskutere det. Det var også en del av høringen. Men noen av høringsinnspillene gikk på at ordet «minimumsbemanning» veldig ofte kan tolkes som en maksimumsbemanning, og det ønsker vi ikke. Vi har store domstoler med kø, vi har små domstoler med kø, men vi har mange små domstoler som heller ikke utnytter kapasiteten sin, som vil kunne behandle flere saker. Det er veldig bra, og det kan bidra til økt bemanning. Men vi har vært helt åpne for dette. Man skal ha like mange dommere som i dag. Man må ha saksbehandlere, og skal tingrettene være likeverdige, slik vi har sagt, må man også ha administrative ressurser.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [11:47:24]: Jeg mener å ha forstått at man i domstoloven peker på at det er én domstol per rettskrets. I høringsinnspillene som vi legger til grunn for diskusjonen, blir det trukket fram at nettopp minimumsbemanning hadde vært et viktig poeng også for bedre utnytting. Apropos dette å dele på saker eller å ha fleksibilitet i kapasiteten ved ulike domstoler: Det er et viktig poeng for å skape tillit at domstolene fungerer, at gjennomføring av saker ikke har f.eks. tekniske utfordringer, at man ikke kan dele på saker på grunn av tekniske hindringer, eller blir målt på effektivitet og derfor ikke ønsker å dele på saker. Valdres tingrett sier i høringssvaret:

«Vi er avhengig av at alle rettssteder utstyres med nødvendig digitalt utstyr og ellers gjøres til et så funksjonelt rettssted som mulig. Det vil medføre redusert rettssikkerhet for det rettssøkende publikum om vi får a og b domstoler».

Har statsråden sikret at alle landets domstoler har hatt like gode muligheter for kvalitet og gode løsninger?

Statsråd Monica Mæland [11:48:27]: Det er slik at denne regjeringen har hatt et historisk løft for domstolene når det gjelder digitalisering. Det skal vi ha også neste år, i tillegg til at vi har et historisk løft – dette er Domstoladministrasjonens ord, ikke mine – på bemanning av domstolene. Det har skjedd en enorm utvikling, men vi trenger fortsatt å investere. Vi trenger fortsatt å prioritere, og det skal vi gjøre.

Jeg må bare gjenta: Det eneste som endrer seg i realiteten – i den grad man måtte ønske å diskutere realiteten – er at det blir færre sorenskrivere, færre ledere. Det blir flere dommere. Ingen sorenskrivere mister jobben. De blir dommere på heltid heller enn sorenskrivere. Det er den eneste endringen. For alle som bor og jobber knyttet til en domstol, vil ikke noe endre seg, men vi får flere domstoler som ledes av én sorenskriver. Det er den eneste realitetsendringen vi foreslår. Det gir større fleksibilitet, og det gir større mulighet for å flytte på saker mellom domstolene.

Spørsmål 5

Martin Henriksen (A) [11:49:44]: «De nye redningshelikoptrene SAR Queen har kapasitet til å gi bedre beredskap. Den 11. november meldte imidlertid NRK at SAR Queen kun kan lande trygt ved seks av landets akuttstusykehus. I dag kan Sea King lande ved 21 akuttstusykehus. Dette krever at det enten må gjøres betydelige utbedringer eller finnes alternative landingsplasser for de nye redningshelikoptrene.

Vil regjeringen sørge for at SAR Queen kan lande trygt ved akuttstusykehusene, og hva er konsekvensen hvis man må finne alternative landingsplasser ved mange sykehus?»

Statsråd Monica Mæland [11:50:24]: De nye redningshelikoptrene, SAR Queen, er et vesentlig løft for landets redningstjeneste og luftambulanseskapasitet. De vil bidra til raskere og bedre pasienttransport under nærmest alle slags værforhold. De nye helikoptrene har høyere vekt, og de gir mer rotorvind enn det Sea King-helikoptrene gjør i dag. Det gjør det nødvendig å tilpasse landingsplasser ved enkelte norske sykehus. Når innfasingsarbeidet er gjennomført, vil beredskapen være vesentlig forbedret.

Målet med SAR Queen er at de skal kunne lande ved alle de sykehusene som Sea King lander ved i dag, eventuelt andre steder etter avtale med helseforetaket. Arbeidet med å vurdere behov for og å gjennomføre eventuelle tilpasninger av landingsplasser pågår. Det er opprettet en avtale og en styringsgruppe mellom Justis- og beredskapsdepartementet ved anskaffelsesprosjektet for de nye helikoptrene og Sykehusbygg HF for vurderinger, prosjektering og gjennomføring av tilpasninger. De regionale helseforetakene og Luftambulansetjenesten HF deltar i styringsgruppen.

Det er for tidlig å si hvor mange sykehus det blir behov for å gjøre tilpasninger ved. Det planlegges ikke for at de nye redningshelikoptrene skal lande på helipad på alle landets sykehus. Sea King lander i dag ved de fleste av landets akuttstusykehus, men det er kun et mindre antall som har landingsplasser tilpasset redningshelikoptre. I mange tilfeller benyttes parkeringsplasser, idrettsbaner og flyplasser i nærheten. Kostnadsrammen som Stortinget har vedtatt, setter økonomiske rammer for anskaffelsen av nye redningshelikoptre, inkludert tilpasning av landingsplasser. Hvilke sykehus som vil få tilpasset landingsplass, vil være gjenstand for vurderinger knyttet til antall landinger og avganger, kostnader, medisinsk faglige vurderinger og alternative landingsmuligheter som må veies opp mot hverandre.

SAR Queens toppmoderne utstyr gjør at det kan fly direkte til målet i stedet for å fly rundt kysten eller følge daler og fjorder. Kombinasjonen av høyere hastighet og

muligheten til å fly i rett linje betyr også store tidsbeparelser.

Helikopteret har en stor kabin som gir plass til mange nødstedte. Det gir gode arbeidsforhold for besetningen. Det gjelder ikke minst ved behandling av skadde på de moderne og avanserte traumestasjonene om bord.

SAR Queen-helikoptrene vil redde flere liv og gi større trygghet for folk på sjøen, langs kysten og i avsidesliggende områder over hele landet når innfasingen av alle redningshelikoptrene er ferdigstilt.

Martin Henriksen (A) [11:53:08]: Når en pasient er skadet, teller hvert minutt og hvert sekund. SAR Queen er et fantastisk helikopter med større rekkevidde og større hastighet. Det som nå skaper bekymring, er at det kan se ut som om regjeringa har laget sin egen definisjon av hva det betyr at de nye redningshelikoptrene skal lande ved sykehus. Det høres ut på regjeringa som at det kan bety at de skal kunne lande på en flyplass, som ofte vil kunne bety 20 til 30 minutter lengre tid fra en pasient lander med redningshelikopteret til pasienten er på sykehus. Fagfolk peker på at akuttkjeden da blir brutt. For eksempel gjelder det i Namsos og i Tromsø, der det går mye lengre tid dersom de må lande på flyplassen i stedet for på sykehuset.

Spørsmålet som melder seg da, og som statsministeren ikke svarte på tidligere i dag, er hva regjeringa synes er en rimelig lang vei fra landingsplass til sykehus, eller sagt med andre ord: Hva er akseptabel tid fra SAR Queen-helikopteret lander til pasienten er på sykehus?

Statsråd Monica Mæland [11:54:11]: La meg først si at jeg forstår godt den bekymringen som vekkes i folk når de ser en slik reportasje. Det er veldig synd fordi vi nå diskuterer det som er verdens beste helikoptre. Da man anskaffet dem, da den forrige regjeringen tok den beslutningen, visste man jo at de var større og tyngre, og at det ville kreve endringer. Derfor planla man også for at åtte dedikerte sykehus skulle være en del av anskaffelsesprosjektet. Ved de øvrige sykehusene er det helseforetakene som har ansvaret også for landingsforhold, slik de har for resten av bygningsmassen.

Det er også slik i dag at helikoptrene ikke lander på sykehusene. De lander ved sykehusene. Svaret på hva som er godt nok for regjeringen, er ganske enkelt at det som er godt nok helsefaglig, er godt nok for regjeringen. Vi gjør disse investeringene, vi gjør disse endringene, fordi vi skal redde flere liv. Dette er altså helikoptre som kan fly fort og lenger. Det vil redde flere liv, og det er bra.

Martin Henriksen (A) [11:55:16]: Jeg er helt enig – SAR Queen er verdens beste helikoptre, og vi er glade for at de nå kommer på plass. Det som imidlertid er situasjonen, er at ni år etter stortingsproposisjonen i 2011

som sa at det var behov for å utbedre landingsplassene, sju år etter at regjeringa signerte kontrakten for nye redningshelikoptre, fire år etter at helseforetakene advarte om at tiltak måtte på plass raskt for ikke å tape tid, er vi altså i ferd med å innfase de nye redningshelikoptrene, og ennå er ikke landingsforholdene avklart. Det er vel egentlig oppsiktsvekkende, men det viktigste for folk er at dette fikses, og at tryggheten sikres.

Spørsmålet mitt til justis- og beredskapsministeren er: Når vil regjeringa informere om hvilke tiltak som trengs for at de nye SAR Queen-helikoptrene skal kunne lande på de 21 akuttsykehusene Sea King i dag lander på eller ved? Og vil utbedringene være klare til vi har faset inn alle helikoptrene?

Statsråd Monica Mæland [11:56:19]: Det er ikke slik at man oppdaget i går at det måtte gjøres endringer. Det har man visst hele tiden, og det har vært jobbet med det hele tiden.

Det vil kanskje overraske, men dette er litt mer enn en teoretisk øvelse. Det var først for to måneder siden at vi fikk to av helikoptrene til Sola. Det er når vi faktisk kan gjøre øvelser med de reelle helikoptrene, at vi også vet nøyaktig hvilke utbedringer som må gjøres. Dette arbeidet går parallelt, og målet er at SAR Queen skal lande på samme måte som Sea King gjør i dag. Det arbeidet pågår, og vi skal innfase disse nye redningshelikoptrene de to neste årene. Da er det også tidsaspektet for å få på plass nye og forbedrede landingsforhold for de åtte dedikerte stedene hvor det er besluttet å være en del av prosjektet.

Spørsmål 6

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:57:26]: «Professor i rettsvitenskap ved Universitetet i Oslo, Hans Petter Graver, sier i avisa Fremover i Narvik den 12. november: «Det blir mange flere dommere under den enkelte domstollederen, og en sorenskriverers uformelle makt til å påvirke arbeidsforhold i de nye og større tingrettene burde vært mer utredet.»

Er statsråden enig i at sentralisering av tingrettene innebærer at sorenskriverens formelle og uformelle makt til å påvirke arbeidsforhold i de nye og større tingrettene blir kraftig styrket?»

Statsråd Monica Mæland [11:58:02]: Det er ganske betegnende at representanten helt uten grunnlag omtaler reformen som en sentralisering. Mens representanten er opptatt av å opprettholde status quo, altså en situasjon hvor tingrettene i distriktene får stadig mindre å gjøre, er regjeringen opptatt av å få gjennomført endringer som legger til rette for økt rettsaktivitet nett-

opp i distriktene. Det er det å sikre arbeidsoppgaver, ikke bare arbeidsplasser, som er god distriktpolitikk.

La meg for ordens skyld også nevne at professor Hans Petter Graver i den nevnte artikkelen viser til at faglige miljø sterkt har anbefalt en endring der intensjonen er å justere rettskretser for å få en mer effektiv saksbehandling, noe jeg er helt enig med ham i.

Det foreslåtte antallet rettskretser sikrer etter regjeringens syn fortsatt betydelig spredning av makt. I tingrettene er det i dag 50 sorenskrivere og under 500 dommere. I jordskifterettene er tettheten av virksomhetsledere enda større. Hvis representantens partigruppe får gjennomslag for representantforslaget om stedlig ledelse, fjernes også muligheten til felles ledelse, og da må vi ha ytterligere 10 sorenskrivere i tingrettene. 23 sorenskrivere i tingrettene er mer enn nok for å sikre maktspredning og god administrasjon av domstolene.

Den enkelte dommer er uavhengig i sin dømmende virksomhet, og jeg kan ikke si at jeg ser noen prinsipielle motforestillinger mot at gruppen ansatte som den enkelte sorenskriver leder, blir større enn hva som er tilfellet enkelte steder i dag. Oslo tingrett har f.eks. i en årrekke hatt over 200 ansatte, uten at dette har vist seg å utgjøre et maktproblem.

Tvert imot vil færre ledere, som kan bruke mer tid på ledelse, være til det beste for de ansatte. I domstoler med få ansatte kan det være vanskelig både for de andre dommerne, for saksbehandlerne og for eksterne aktører å ta opp kritikkverdige forhold. En større organisasjon vil gi bedre rom for diskusjon om nettopp domstolens utvikling.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:00:09]: Det er ganske betegnende at statsråden ikke innrømmer at de nye tingrettslederne får en økt formell og uformell makt. Jeg trodde det var hele poenget – jeg trodde det var hele poenget med reformen. Det blir jo færre rettskretser, det blir færre sorenskrivere, og det er sorenskriveren som er sjefen i rettskretsen. Makten skal flyttes til ett bord i fylkene, enten det er Bergen eller Drammen, det er hele poenget med reformen.

Dette er ikke utredet av domstolkommisjonen. Hva sa Riksrevisjonen i sin nylige rapport? De anbefalte ikke løsningen, de sa tvert imot at Riksrevisjonen anbefalte departementet og domstolkommisjonen å vurdere ytterligere tiltak for å øke fleksibilitet i ressursbruken mellom domstolene, også for å kunne håndtere variasjoner i saksinnngang.

Hva har regjeringa gjort for å følge opp det som Riksrevisjonen har anbefalt?

Statsråd Monica Mæland [12:01:09]: Det veldig enkle svaret er at vi har fremmet en domstolsreform, det er svaret på Riksrevisjonens rapport. Og så tar –

med all respekt – representanten feil. Vi skal ikke ha én sorenskriver sittende ett sted i fylket. Igjen har man ikke lest innstillingen. Det som står i innstillingen, er at vi skal ha jevnbyrdige domstoler. Alle skal være likestilt. Det betyr at sorenskriveren faktisk må flytte seg heller enn at domstolen flytter seg. Heller enn at vi legger ned domstoler, skal vi altså ha ledere som beveger seg rundt i rettskretsen.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:01:45]: Det som er loven, er at det i § 19 står: «Tingrettene skal ha en sorenskriver som leder». Og det står at tingrettens leder kan «tilkalle dommere som er villige til å gjøre tjeneste fra tingretter i samme eller et annet lagdømme.»

En har altså etter loven i dag adgang til å få til den fleksibilitet som trengs for å få en effektiv behandling. Det er en løsning som regjeringa ikke velger å bruke. I stedet sentraliserer regjeringa tingrettene. Så sier statsråden at rettsstedene skal beholdes permanent. Men så kommer det til et tillegg, og så sier statsråden: inntil Stortinget mener noe annet. Nei, det er feil. Det er ikke Stortinget som er tillagt den myndigheten. Det er etter § 25 Domstoladministrasjonen som fastsetter ett eller flere rettssteder for tingrettene. Er ikke det korrekt?

Statsråd Monica Mæland [12:02:59]: Derfor er det så veldig bra at vi i innstillingen til saken som noen åpenbart ikke har lest, har slått fast at dette fortsatt skal ligge til regjering og storting å bestemme, slik praksis alltid har vært. Det er jo derfor vi har disse debattene i denne salen – fordi praksis har vært at dette ligger til regjering og storting å beslutte.

Og så er det altså ingen sentralisering. Jeg skjønner at man har en rørende omsorg for å beholde antall sorenskrivere. Jeg har en rørende omsorg for at rettssikkerheten i dette landet økes. Folk har krav på, og skal fortsatt ha krav på, å få behandlet sakene sine og få oppgaver utført av sin stedlige domstol, og ingen skal flyttes, ingen skal miste jobben. Jeg skjønner at det irriterer, men det er altså reformen, og det er svar på den fleksibiliteten vi trenger.

Det er helt riktig at man kan bytte på saker i dag, at man har anledning til det i henhold til loven, men dommerne sier at det ikke er godt nok, det er byråkratisk, man gjør det de facto ikke. Det er det altså dommerne som står nærmest til å gjøre en vurdering av, ikke regjeringen.

Spørsmål 7

Ole André Myhrvold (Sp) [12:04:12]: «Et av argumentene for sammenslåing av tingretter til større rett-

skretser er ønsket om mer effektive domstoler. Halden tingrett er landets mest effektive tingrett.

Hvordan forsvarer statsråden forslaget om å slå sammen Halden med tingrettene i Moss, Sarpsborg og Fredrikstad i en slik sammenheng?»

Statsråd Monica Mæland [12:04:33]: La meg starte med å si at heller ikke i Viken skal noen domstoler legges ned. Halden, Moss, Sarpsborg og Fredrikstad skal fortsatt bestå, det skal være saker i alle tinghusene, dommere i alle bygg – bare så det er tydeliggjort.

Det stemmer at et viktig argument for sammen slåing av tingretter til større rettskretser er ønsket om mer effektive domstoler. Det skyldes at noen domstoler har lange saksbehandlingsskøer og lav kapasitet, mens andre domstoler har kort saksbehandlingsskø og høy kapasitet. Ved å utvide rettskretsene til å omfatte flere av dagens tingretter kan vi jevne ut disse forskjellene, slik at ledig kapasitet kan benyttes der sakstilfanget er størst. Større rettskretser gir den fleksibiliteten som er nødvendig for å foreta denne typen omdisponering av saker og ressurser.

Nettopp det at noen tingretter er så effektive mens andre altså ikke er det, er en viktig begrunnelse for å gjennomføre denne reformen. Dersom du f.eks. har en nabotvist på Varteig, og det på dette tidspunktet er lang kø på rettsstedet i Sarpsborg, kan du og motparten bli enige om at saken skal behandles i Halden, hvis køen der er kortere.

Like viktig som økt effektivitet er økt kvalitet: Større enheter gir bedre mulighet for å tilby rettsmekling, spesialisering og målrettet kompetansehevingssarbeid. Med større enheter unngår man også lettere inhabilitet eller inhabilitetslignende situasjoner, og aktørene slipper å møte de samme personene i retten så ofte som i dag. Det gir høyere grad av uavhengighet, og det legger bedre til rette for å ta opp eventuelle kritikkverdige forhold i tingrettene. Regjeringen ønsker rett og slett det samme gode tilbudet i hele landet.

Avslutningsvis nevner jeg at Halden tingrett støtter en utvidelse av rettskretsene.

Ole André Myhrvold (Sp) [12:06:32]: Det skal sies at før regjeringen vedtok felles ledelse ved Halden og Fredrikstad tingrett, var den tidligere sorenskriveren ved Halden tingrett klart imot en sammenslåing, men det er en annen skål.

Statsråden svarer i grunnen som forventet, og sier at effektivitet er en viktig grunn for sammenslåingen av fire tingretter til fire domstoler, som statsråden sier. Det er her jeg mener det er en logisk brist i fortellingen, for slik vi leser loven, er det ikke mulig å ha flere domstoler innenfor én rettskrets. Det samme hevdes av stortingsrepresentantene Tage Pettersen og Ingjerd Schou i leser-

brev i Østfold-avisene. Men er det sann at statsråden vil ta initiativ til en lovendring av domstolloven som gjør det mulig å ha flere domstoler innenfor én rettskrets?

Statsråd Monica Mæland [12:07:26]: Jeg oppfatter at representanten er mer opptatt av ordbruken enn av realitetene. Det er det som er litt rart. Det at det skal være dommere og domstoler der de er i dag – jeg vet ikke hvor mange ganger jeg har sagt det, og hvor mange ganger til jeg skal si det – synes ikke å være viktig. Men hva man kaller dem, er det viktige. Det at man legger ned Bergen tingrett den ene timen og kaller det Hordaland tingrett den andre timen, er altså en viktig debatt, ikke hvor dommerne er. Det forstår jeg ikke.

Vi skal ha dommere der de er i dag. Ingen dommere mister jobben. Vi får færre sorenskrivere, det er det denne reformen handler om, og større fleksibilitet. Det er ikke bare effektivitet, men det er også viktig. Når vi ser flere hundre saker stå i kø enkelte steder fordi man har for mye å gjøre, handler det om effektivitet. Men det handler også om rettssikkerhet. Rettssikkerhet er viktig.

Når vi vet at vi har domstoler, som jeg nevnte, som Valdres, med tre og et halvt årsverk, er man sårbar for sykdom og for ferie. Man har ikke mulighet for kompetanseheving.

Ole André Myhrvold (Sp) [12:08:31]: Vi er opptatt av detaljene når vi leser forslagene fra regjeringen. Vi vet at denne regjeringen har stått for sentralisering på en rekke punkter, og derfor er vi opptatt av ordvalg og detaljer, akkurat som man er i jussens verden. Der er det ofte viktig å få med seg det som står med liten skrift.

Representantene Pettersen og Schou skriver i et leserbrev at

«vi ikke legger opp til noen hoveddomstol i hver rettskrets. Alle domstoler er likestilte, og sorenskriveren skal ha sin tilstedeværelse på alle domstolene i kretsen.»

Spørsmålet er om statsråden er enig i utsagnet om at det ikke skal være en hoveddomstol innenfor hver rettskrets, og om man har fastsatt en brøk for hvor ofte sorenskriveren skal være rundt på de forskjellige rettsstedene. Og hvordan henger den reiseaktiviteten som disse dommerne og sorenskriverne skal bedrive, sammen med den effektiviteten statsråden mener at man skal oppnå med domstolsreformen?

Statsråd Monica Mæland [12:09:22]: Den henger veldig godt sammen. Det er slik at en leder veldig ofte har flere fysiske ansvarsområder, og at man faktisk må være til stede der domstolen er.

Det er ikke slik at dommere skal reise rundt – dvs. det kan man jo gjøre hvis man trenger å kalle på noen dommere. Det er slik i dag også. Lagmannsrettene setter jo rett innenfor store geografiske områder. Her blir det

slik at alle blir likestilte. De skal ikke ha ett hovedsete. Og sorenskriverne vil måtte reise rundt til sine domstoler og sikre sin tilstedeværelse.

Spørsmål 8

Frå representanten Kjersti Toppe til helse- og omsorgsministeren:

«Gjennom media er det kommet frem flere saker der pårørende med begrunnelse av smittevern hensyn ikke har fått lov til å være til stede når foreldre ligger for døden. På tross av at retningslinjer tilsier at det skal legges til rette for pårørende til pasienter i siste fase av livet både på sykehjem og i sykehus, opplever mange fremdeles at dette blir praktisert veldig strengt ute i tjenestene.

Vil regjeringen nå tydeliggjøre for tjenestene at pårørendes behov må ivaretas, og vil regjeringen kontrollere at dette faktisk skjer?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trekt tilbake.

Spørsmål 9

Åshild Bruun-Gundersen (FrP) [12:10:15]: «Folkehelseinstituttet (FHI) har i år kjøpt inn ca. 1,2 millioner doser influensavaksiner, som fordeles til kommunene for å gi til personer i risikogruppen. Antall personer som har behov for vaksine, er 1,9 millioner. I år har apotekene fått lov til å tilby influensavaksiner, som kommer i tillegg til de vaksinene som FHI kjøper inn. Mange utenfor risikogruppen ønsker vaksinen i år.

Hvorfor har ikke FHI kjøpt inn flere vaksiner i år, og vurderer regjeringen å kjøpe vaksiner fra apotekene eller andre for å sikre at alle i risikogruppen får tilbud om vaksine?»

Statsråd Bent Høie [12:10:53]: Det har vært rekordstor etterspørsel etter influensavaksine globalt i år, noe som medfører begrenset tilgang i markedet. Mangelen skyldes den økte globale etterspørselen etter influensavaksine på grunn av koronapandemien og frykt for dobbeltinfeksjoner, sammenfallende topper og påfølgende kapasitetsproblemer i helsetjenesten.

Målgruppene i influensavaksinasjonsprogrammet, altså personer med risiko for alvorlige komplikasjoner ved influensasykdom og helsepersonell med pasientkontakt, utgjør om lag 1,9 millioner personer. Til tross for mangelsituasjonen har Folkehelseinstituttet klart å anskaffe 1,2 millioner doser til influensavaksinasjonsprogrammet denne sesongen. Dette er betydelig flere doser sammenlignet med tidligere år, om lag 50 pst. økning fra fjorårssesongen.

Når man også regner med antallet vaksinedoser som man tror apotekene kan anskaffe, har vi i Norge samlet sett bestilt inn 1,5 millioner doser. Jeg er kjent med at Folkehelseinstituttet har forsøkt å få tak i flere doser til denne sesongen i lang tid, men har foreløpig ikke lyktes med det.

Det er viktig at vi sikrer vaksine til de mest utsatte og til helsepersonell. På grunn av mulig begrenset tilgang på vaksine denne sesongen er alle dosene både i programmet og i privatmarkedet forbeholdt målgruppene for influensavaksinasjon fram til 1. desember. Dersom alle vaksiner går til disse, ligger vi an til en vaksinasjonsdekning på 75–78 pst., som er målsettingen til Verdens helseorganisasjon. I de foregående influensasesongene var det om lag 40 pst. av målgruppene som tok vaksine. Foreløpig er 640 000 vaksinedoser registrert i det nasjonale vaksinasjonsregisteret, og det vil fremdeles pågå vaksinasjon fram mot jul. Dette tyder på at oppslutningen denne sesongen vil bli høy – noe jeg er veldig glad for.

Med økt koronasmitte i samfunnet vil økt oppslutning om influensavaksinasjonsprogrammet kunne begrense den totale sykdomsbyrden og redusere belastningen på helse- og omsorgstjenesten i Norge.

Åshild Bruun-Gundersen (FrP) [12:12:58]: Jeg opplever ikke at statsråden svarte helt på spørsmålet om hva regjeringen gjør for å sikre seg flere vaksiner – om de f.eks. har inngått en avtale med apotekene om å kjøpe de vaksinene som er tilgjengelige der. Apotekerforeningen selv sier til VG at de har bedt om å bli med i den statlige ordningen som fastlegene er tilknyttet, der pasientene kun betaler en liten egenandel og resten av kostnadene for vaksinen refunderes av staten. Det er jo uheldig at personer i risikogruppen må betale mer for vaksinen fordi de henvendte seg for sent til legen. Fastlegene melder at de også burde ha fått tydeligere beskjed om å prioritere tøffere blant dem i risikogruppen fordi det nå rett og slett er tomt. Mener statsråden at dette er heldig, og er han bekymret over at risikogruppen ikke engang får tilgang til årets influensavaksine?

Statsråd Bent Høie [12:13:46]: Det er nettopp det regjeringen har gjort noe med ved at vi – selv om vi nå for første gang åpner opp for at apotekene kan sette influensavaksine for å lette tilgangen – har regulert i forskrift at de også skal følge samme prioritering. Og det er første gang at influensavaksinen blir dekket av det offentlige. I Norge, ved tidligere influensavaksiner, har alltid den enkelte betalt både vaksinen og vaksinasjonen selv. Så dette er en kraftig forbedring av situasjonen, for hvis man tar vaksinen hos fastlegen, betaler man en egenandel på 50 kr, som inngår i tak 1-ordningen. Om apotekene skal komme inn under tilsvarende

ordning i framtiden, må vi eventuelt ta stilling til i kommende sesonger, men dette er altså første gang apotekene har hatt mulighet til å sette influensavaksine.

Åshild Bruun-Gundersen (FrP) [12:14:44]: Jeg er jo glad for at apotekene har fått mulighet til å tilby influensavaksine i år, men nå er altså en lang rekke kommuner og fastleger tomme for årets influensavaksine og pneumokokkvaksinen – velutprøvde vaksiner som redder liv. FHI anbefaler dem til alle over 65 år og i risikogruppen. Pneumokokk gir altså lungebetennelse, men også blodforgiftning eller hjernebetennelse, og selv med antibiotikabehandling er dødeligheten ved slik sykdom på 20 pst. Vaksinen derimot redder liv. Hva vil statsråden gjøre for å unngå en situasjon der vi er tomme for pneumokokkvaksiner og influensavaksiner også de neste årene, og bidra til at de som trenger vaksine, også får det?

Statsråd Bent Høie [12:15:27]: Det er å gjøre det samme som vi gjorde i år – nemlig å kjøpe flere doser. Heldigvis lyktes vi med det i år, slik at vi har 50 pst. flere doser enn det som har vært vanlig tidligere. Det er også naturlig å tenke seg at det bør vi gjøre til neste år, for jeg tror at oppslutningen om vaksinasjonsprogrammet kommer til å øke i årene framover. Vi har tidligere år ikke hatt denne problemstillingen, for vi har hatt for mange når en så liten andel som 40 pst. har vaksinert seg. I år, når vi har dekning av egenandeler og folk er veldig oppmerksom på dette, vil heldigvis dekningen gå opp. Og det er grunn til å tro at den ikke vil gå tilbake til gammelt nivå. Så er det den globale situasjonen som kommer til å avgjøre om vi lykkes med dette, for selskapene som produserer vaksinen, ønsker å fordele den rettferdig mellom landene. Derfor avhenger det også av den totale tilgangen.

Spørsmål 10

Stein Erik Lauvås (A) [12:16:38]: «Arbeiderpartiet har som målsetting at vi skal ha bosetting og aktivitet i hele landet. Levende bygder og lokalsamfunn er en del av livsnerven i Norge, og bidrar til at vi har mangfold og muligheter til å kunne utnytte våre felles ressurser best mulig. Derfor er det viktig for Arbeiderpartiet å ha ordninger som gjør det attraktivt å bo i distriktene. Distrikts- og digitaliseringsministerens regjering har blant annet kuttet i pendlerfradraget.

Hvorfor mener statsråden at kutt i pendlerfradrag er god distriktpolitikk?»

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:17:17]: Jeg er enig med representanten Lauvås i at levende bygder og

lokalsamfunn er viktig for å kunne utnytte både menneskelige og naturgitte ressurser best mulig. Jeg er opptatt av å legge til rette for vekstkraftige distrikter i hele landet. Det handler om folks mulighet til å både jobbe og bo rundt om i distriktene.

Det er flere faktorer som påvirker folks pendlermuligheter. I dag gis det fradrag i alminnelig inntekt for daglige reiser til og fra arbeid. Fradraget avgrenses av et bunnbeløp og en øvre grense. Fradraget gis som hovedregel basert på skattyters reiseavstand.

Det stemmer at fradraget er noe redusert. Det skyldes dels at bunnbeløpet har økt, dels at skattesatsen på alminnelig inntekt er redusert. Redusert reisefradrag er dermed bl.a. et resultat av et bredt skatteforlik på Stortinget, som, så vidt jeg husker, også Arbeiderpartiet var med og støttet.

Samtidig har minstefradraget i alminnelig inntekt blitt økt. Minstefradraget har som hensikt å dekke utgifter knyttet til det å skaffe seg inntekt. Videre har den gjengse innbygger også fått lavere skatt. Regjeringens skattelettelser favner bredt. I skatteopplegget for 2021 går om lag halvparten av lettelsene til folk med inntekt under 700 000 kr.

Regjeringen har satset stort på reduksjon av reisetider og bedre fremkommelighet i hele landet. Vi har nær doblet samferdselsbevilgningene siden 2013. Utvidelsen av bo- og arbeidsmarkedsregionene – det å øke pendlingsområdet til byer og tettsteder med større arbeidsmarkeder – er avgjørende for å styrke bosetting og positiv utvikling i alle deler av landet.

Jeg mener at det i denne saken er viktig å se et større bilde enn kun det representanten Lauvås trekker opp. Den alminnelige arbeidstakers økonomiske rammer har blitt mye bedre under denne regjeringen. Regjeringens satsing på samferdsel bedrer også folks tilgang til arbeidsmarkedene i distriktene.

Stein Erik Lauvås (A) [12:19:37]: Jeg må nesten få berømme statsråden. Det er en av de lengste bortforklaringene jeg har hørt, og er ikke i nærheten av å kunne svare på et enkelt spørsmål om hvorfor de har kuttet pendlerfradraget mye, og hvorfor hun mener det er god distriktpolitikk. Det er ganske godt gjort.

Denne regjeringen har altså stått bak den største og klareste sentraliseringspolitikken Norge har sett på svært, svært lenge. Regjeringen har tvangssammenslått kommuner og fylker, den har fjernet skatteoppkreveren fra kommunene og sørget for at flyruter har blitt lagt ned, sentralisert statlige arbeidsplasser til de største byene og på toppen av det hele fjernet penger som gikk til å utvikle arbeidsplasser og aktivitet i distriktene. De pengene har gitt gode resultater der ute.

Hvorfor har det vært så viktig å frata distriktene disse mulighetene til å drive fram nye arbeidsplasser og god distriktutvikling?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:20:34]: Først har jeg lyst til å få representanten Lauvås til å fortelle meg hvor han finner sitater, eller hvem det er fra regjeringen som har uttalt at det å kutte i pendlerfradraget er god distriktspolitikk. Han siterer regjeringen på det i sitt skriftlige spørsmål. Jeg har i hvert fall aldri uttalt det. Jeg kjenner heller ikke til at noen andre statsråder har sagt at det er god distriktspolitikk.

Forskjellen på Arbeiderpartiet og denne regjeringen er at vi ser folk og familiers økonomi under ett, og da handler det ikke bare om pendlerfradraget isolert sett. Det handler om hvordan vi reduserer det totale skattestrykket til familier og folk. En vanlig barnefamilie vil i 2021 betale 14 000 kr mindre i skatt enn de gjorde da Arbeiderpartiet sist satt i regjering. Da hjelper det ikke bare å redusere pendlerfradraget med den ene hånden, hvis man øker skatter og avgifter, slik Arbeiderpartiet gjør, med den andre hånden.

Stein Erik Lauvås (A) [12:21:41]: Statsråden spør meg om kutt i pendlerfradraget er god distriktspolitikk. Arbeiderpartiet har vært mot kutt i pendlerfradraget. Det er statsrådens egen regjering som har kuttet i pendlerfradraget. Det er ikke god distriktspolitikk å gjøre som statsråden har gjort, å gå inn for og gjennomføre kutt i pendlerfradraget.

I tillegg må jeg spørre statsråden om kommuneoppjøret i fjor, som var det dårligste på 15 år. I år følger regjeringen opp overfor kommunene i sitt forslag for 2021, som gjør det enda dårligere enn fjoråret. Det er et minusbudsjett som regjeringen nå gir til kommunene. Kommunene må kutte i tjenestene til innbyggerne sine på grunn av forslaget fra regjeringen.

Hvorfor mener distriktsstatsråden at kutt i kommunepengene er god distriktspolitikk?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:22:44]: I det skriftlige spørsmålet spør representanten Lauvås:

«Hvorfor mener statsråden at kutt i pendlerfradrag er god distriktspolitikk?»

Da regner jeg med at han hørt at jeg har sagt det noe sted, og det var derfor jeg lurte på om han kunne opplyse hvor han hadde hørt det, eller om det var et spørsmål om jeg mener det.

Jeg er opptatt av at pendlerne skal komme seg raskt frem og tilbake til jobb, og at det skal være mulig å bo og arbeide i hele landet. Derfor er jeg veldig glad for at denne regjeringen, da vi tok over et sulteføret samferdselsbudsjett etter Arbeiderpartiet, faktisk doblet samferdselsbudsjettet. Det er mye veier til distriktene, og det

betyr at vi bygger sammen bo- og arbeidsmarkedsregionene effektivt. En storstilt satsing på samferdsel, i motsetning til det Arbeiderpartiet gjorde, og å sørge for at det samlede skatte- og avgiftstrykket på familiene reduseres, i motsetning til det Arbeiderpartiet gjorde, er det som betyr noe i hverdagen. Det er helheten som betyr noe, ikke symbolpolitikken.

Spørsmål 11

Nina Sandberg (A) [12:24:02]: «Nesna er Nord-Norges nest eldste institusjon for høyere utdanning. Nedleggelsen av lærerutdanninga på Nesna demonstrerer dessverre med all tydelighet at det trengs en bedre politikk for utdanningstilbud i hele landet, som grunnlag for bærekraftige lokalsamfunn og gode velferdstjenester nært der folk bor. Arbeiderpartiet vil bygge ut utdanningssystemet og prioritere desentralisert utdanning.

Men hva vil regjeringa gjøre for å styrke universitetenes rolle i regional utvikling og den praksisnære forskningen?»

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:24:42]: Regjeringen har satt kompetansepolitikk høyt på dagsordenen gjennom flere år. Kompetansereformen, Lære hele livet, representerer en tung satsing på ulike kompetansefremmende tiltak. Det utlyses store midler til utvikling av fleksible etter- og videreutdannings-tilbud og til desentraliserte utdanningstilbud.

Jeg er derfor glad for at vi har en handlekraftig statsråd for høyere utdanning, som så til de grader har vært tydelig på at desentraliserte utdanningstilbud er viktig. I statsbudsjettet for 2021 foreslår regjeringen å videreføre satsingen i utdanningsløftet med 2,5 mrd. kr for å utvide kapasiteten i videregående opplæring, ved fagskoler, høyskoler og universiteter samt på kompetansetiltak for ledige og permitterte. Fylkeskommunene har også fått en forsterket kompetansepolitisk rolle.

Universiteter og høyskoler har som en del av sitt samfunnsoppdrag å samarbeide med det lokale og regionale samfunns- og arbeidslivet om utdanning og forskning.

At et lokalsamfunn reagerer når et studiested legges ned, forstår jeg veldig godt. Men universitetene og høyskolenes studiestruktur styres ikke politisk. Det er styrene som beslutter strukturen. Da Stortinget behandlet strukturen i 2015, understreket et stort flertall – jeg tror alle partiene bortsett fra Senterpartiet, så da var altså Arbeiderpartiet også med – at det også i framtiden, slik det er i dag, må være opp til institusjonene selv og deres styrer å vurdere hva en hensiktsmessig studiestruktur innebærer.

Et godt og attraktivt studietilbud kan ha stor betydning for tilflytting og tilgangen på kompetent arbeidskraft lokalt og regionalt.

Storingsrepresentanten etterlyser hva regjeringen kan gjøre for å styrke praksisnær forskning. Undervisningen ved UH-institusjonene skal være forskningsbasert, slik at utdanningene skal baseres på ny forskning. I profesjonsutdanningene bidrar praksisnær forskning til å styrke kunnskap, kvalitet og effektivitet i arbeidslivet.

Regjeringen er opptatt av høy kvalitet og relevans både i utdanning og forskning. Det er Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning, Diku, og Forskningsrådet som lyser ut midler som bidrar til arbeidsrelevante utdanninger og praksisnær forskning.

Nå jobber statsråden for høyere utdanning og forskning med en stortingsmelding om arbeidslivsrelevans, som regjeringen planlegger å legge fram i 2021. Denne meldingen vil omhandle hvordan universiteter og høyskoler evner å møte arbeidslivets kompetansebehov. Det krever bredere dialog og mer systematisk samarbeid mellom universiteter, høyskoler og virksomheter både i stat, kommune og i privat næringsliv.

Nina Sandberg (A) [12:27:48]: Jeg takker statsråden for svaret. Da registrerer jeg at hun mener det er opp til studiestedene enkeltvis å sørge for at man får den totale kapasiteten av fagfolk i Norge som er nødvendig.

Distriktsnæringsutvalget understreker at det kreves en aktiv politikk for å motvirke sentralisering og advarer om at fraflytting og mangel på arbeidskraft med relevant kompetanse er den største utfordringen for utviklingen av Distrikt-Norge. Utvalget peker også på og framhever spesielt utdanningssystemets sentrale rolle for folks valg av bosted og tilgangen til arbeidskraft i regionene. Vi vet at rundt 70 pst. blir værende i regionen der de studerer. Hvis en ser på dem som er født i regionen, er det hele 80 pst.

Jeg registrerer at Høyres partiprogram, som jeg skjønner distriktsministeren har hatt et særskilt ansvar for i en annen rolle, sier ingen ting om å styrke høyere utdanning i distriktene. Da må jeg nesten spørre: Hvordan vil regjeringen i praksis følge opp utvalgets anbefaling for desentralisert utdanning for å hindre fraflytting og utvikle kompetansen i regionene?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:28:59]: Jeg er veldig glad for den utredningen vi har fått fra distriktsnæringsutvalget. Jeg er veldig enig i mange av deres konklusjoner, ikke minst det som handler om kompetanse og desentralisert utdanning. Det er viktig med den nærheten også for å sikre og utvikle jobber rundt om i hele Distrikt-Norge. Derfor er jeg glad for at regjeringen har satset betydelig på desentralisert utdanning.

På det konkrete spørsmålet fra representanten Sandberg vil jeg bare bekrefte at det satser vi videre på. Regjeringen bevilget 100 mill. kr til fleksible utdannings-tilbud. Femten universiteter og høyskoler fikk tilbud om å opprette flere fleksible og desentraliserte tilbud som er tilpasset den livssituasjonen mange voksne er i. Diku har fått midler til utvikling og drift av studietilbud der det ikke er campus. Dette skal bidra til at folk i større grad skal kunne ... (Presidenten klubber.)

Nina Sandberg (A) [12:30:06]: Kompetansebehovsutvalget, for å følge opp det, slår fast at mangelen på kvalifisert arbeidskraft er spesielt stor i helse- og omsorgssektoren, og at utfordringene er særlig store i distriktene.

I september kom Riksrevisjonens rapport om bemanningsproblemer i helseforetakene, der det slås fast at jordmormangel påvirker kvaliteten i fødselsomsorgen. Til tross for økende jordmormangel vet vi at kandidatmålet for jordmødre er uendret fra 2013 og framover. Nylig la jeg merke til at NRK meldte at fødeavdelingen i Kristiansund har mangel på jordmødre, men bemanner opp med vikarer fra såkalt røde land, som unntas fra karantenebestemmelsene.

Mitt spørsmål er: Ser statsråden at mangel på helsepersonell i distriktene også kan svekke beredskapen under pandemien, og hva vil hun da eventuelt i regjering gjøre for å motarbeide en slik problemstilling?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:31:03]: Det jeg er glad for, er at den økningen vi har sett i antall offentlig ansatte de siste årene, har kommet særlig i tre sektorer: Det har kommet innenfor justissektoren, vi har mange flere politifolk, det har kommet innenfor utdanning og forskning, og det har kommet innenfor helse- og omsorg, med helse- og omsorgsmedarbeidere, som representanten Sandberg er innom. Det er selvsagt viktig at vi bidrar med tilstrekkelig antall jordmødre i kommunene. Derfor satser også regjeringen målrettet for å øke antall jordmødre i kommunene. For 2021 har vi foreslått å øremerke 60 mill. kr til tilskudd til styrking av helsestasjon, skolehelsetjeneste og jordmørsårverk. Vi prioriterer flere jordmødre, og vi prioriterer også ressurser til kommunene. Derfor er jeg veldig glad for at regjeringen la fram støttepakke til kommunene på over 7 mrd. kr bare for ... (Presidenten klubber.)

Presidenten: Tida er ute! Me må prøva å halda oss til den tida me er tildelt.

Spørsmål 12

Øystein Langholm Hansen (A) [12:32:30]: «Distrikts- og digitaliseringsministeren har gjentatte ganger

uttalt seg utrolig positivt om bredbåndsdekningen i Norge, men dekningsgraden varierer veldig. De tettest befolkede områdene har en dekning på 96 pst. Dekningen i Distrikts-Norge er bare 56 pst. Områdene, med lavest befolkningstetthet, utgjør samtidig de dyreste områdene å bygge ut.

Hvilken plan og tidshorisont har regjeringen for å oppnå full bredbåndsdekning i hele landet, for å unngå at vi også i framtiden har en todelt digital dekning?»

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:33:09]: Jeg takker representanten Langholm Hansen for spørsmålet, som jeg skal prøve å svare på. Jeg er veldig glad for at representanten stiller det spørsmålet, for jeg er veldig stolt over det Norge har fått til når det gjelder bredbånd og mobildekning.

Bredbånd, mobiltjenester og internett er grunnleggende viktig i dagliglivet vårt – for næringsutvikling og arbeidsplasser og for gode offentlige tjenester. Ikke minst har vi sett det nå, under pandemien, særlig knyttet til skoleverket og arbeidsplasser.

Når jeg har uttalt meg så positivt, er det ikke uten grunn. Det er fordi utviklingen har vært særdeles positiv, både i de tettest befolkede områdene og i distriktene.

Denne regjeringen har virkelig fått fart på utbyggingen av bredbånd i hele landet. Investeringsene i nett og tjenester har økt. Det ble investert over 12 mrd. kr i nett og tjenester i 2019 – over 4 mrd. kr mer enn i 2013.

Det er viktig å være klar over at nesten 100 pst. av husstandene i Norge har tilbud om grunnleggende bredbånd. Det handler om at vi kan bruke offentlige portaler, handle på internett, bruke nettbank, lese nettaviser og strømme videoer – det er viktig.

Tallene som representanten er inne på, gjelder høyhastighetsbredbånd. Da vi tok over i 2013, var det bare 63 pst. av norske husstander som hadde tilbud om slikt bredbånd. Per første halvår 2020 hadde dette økt til 89 pst. av husstandene. Det er en formidabel økning.

Dekningen har økt enda mer i spredtbygde strøk, og deknningen for fiberbredbånd i distriktsområder har økt fra bare 11 pst. da regjeringen Solberg tiltrådte, til 55 pst. i 2020, altså en femdobling. En stor del er bygd ut av markedet selv, men i områder der det ikke er kommersielt grunnlag, er det staten som bidrar med tilskudd.

Denne regjeringen har tildelt mer til bredbåndsutbygging i distriktene enn det den rød-grønne regjeringen gjorde. Men vi stopper ikke der. Vi fortsetter bredbåndsutbyggingen med full kraft, og jeg er derfor veldig glad for at vi nettopp fikk beskjed om at i EUs DESI-indeks for 2020 er det Norge, sammen med Danmark, som faktisk har de beste nettene i hele Europa. Det er jeg veldig glad for.

I stortingsmeldingen Digital agenda for Norge, fra 2016, satte regjeringen som mål at alle husstander i landet skal ha tilbud om høyhastighetsbredbånd på sikt. Vi arbeider nå med en ny stortingsmelding, som kommer snart, om bredbånd, mobil og internett. Der skal jeg love representanten at denne regjeringen kommer til å sette seg nye ambisiøse mål.

Øystein Langholm Hansen (A) [12:36:16]: Det var ikke måte på! I 2013 var det jo en litt annen teknologi enn det er i 2020, så det å sammenligne 2013 med 2020 er jeg ikke helt sikker på om det er hold i når det gjelder disse tallene.

Samfunnsbedriftene, som er en arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for lokale og regionale samfunnsbedrifter, har også regnet på hvor store bevilgninger som trengs for å få en tilnærmet full utbygging av bredbånd. I Arbeiderpartiets alternative budsjett er det bevilget 500 mill. kr til denne utbyggingen de siste årene. Det Samfunnsbedriftene sier, er at de har tatt utgangspunkt i rapporten «Bredbånd på langs» fra 1998, og kommet fram til at det må bevilges 650 mill. kr årlig for å komme i mål i løpet av tre år, for dette haster. Hva mener statsråden om disse ambisjonene?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:37:19]: Jeg er glad for at vi har en modell som er markedsbasert og teknologinøytral, som fungerer helt utmerket, og som bidrar til at markedet gjør såpass store investeringer som bare i fjor, med 12 mrd. kr. Det gjør at vi også kan bruke skattebetalernes penger på andre nødvendige velferdsordninger.

Det vi har gjort, er at vi har fastsatt en ledningsforskrift, og vi sørger for en bredbåndsutbyggingslov. Vi sørger nå for at alle har tilgang på 4G, men vi er også i gang med å rulle ut 5G over hele landet. Det betyr ikke så mye for husstandene, for det er ikke det å laste ned Netflix raskere som er målet, men det kommer til å bety enormt for industrien. Vi skal gå fra en firefelts motorvei til en åttefelts motorvei. Derfor er det avgjørende nå ikke bare det som skjer med mobil- og bredbåndsdekning, men det som rulles ut med det nye teknologiskiftet som vi er i gang med.

Øystein Langholm Hansen (A) [12:38:25]: Motorveier er jo denne regjeringen veldig opptatt av – også digitale, hører jeg nå – men jeg tror nok statsråden tar munnen for full når hun sier at det er regjeringens ære at det er investert 13 mrd. kr i 2019. Det er å overdrive. Det er tross alt bare 300 mill. kr, rundt regnet, som er kommet fra regjeringen. Så dette er markedsbasert, og dette hadde nok blitt gjort uansett.

Statsråden viste til situasjonen med koronapandemien, og det er klart at både digital skolehverdag,

begrensninger i fysiske besøk av venner og familie, lege-konsultasjoner og arbeidstakeres bruk av hjemmekontor har utfordret hverdagen.

Hva vil statsråden si til dem som ennå ikke har et brukbart tilbud, og som hun heller ikke har en plan for å rulle ut?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:39:25]: Jeg vil si til dem at regjeringen prioriterer å bygge ut bredbånd i spredtbygde strøk. Det er heller ikke slik at jeg har tatt æren for det de kommersielle aktørene har bygd ut. Det skal tjene dem alene til ære at de har brukt 12 mrd. kr på å investere i gode nett i fjor. En viktig årsak til det er at vi har konkurranse. Denne regjeringen har lagt til rette for at vi har tre aktører som konkurrerer i markedet, og det har bidratt til at vi blir kåret til å ha Europas beste nett.

Mitt enkle svar er at vi bruker de midlene som regjeringen har bevilget. I inneværende år har vi en rekordhøy bevilgning på 406 mill. kr. Vi bevilger 264 mill. kr til neste år, som likevel er den største bevilgningen Norge noen gang har gjort til bredbånd. Så denne regjeringen ruller ut også bredbånd i høy fart, ikke minst i distriktene, slik vi har gjort til nå.

Spørsmål 13

Lise Christoffersen (A) [12:40:45]: «Folk opplever under dagens regjering at tjeneste etter tjeneste flyttes ut av lokalsamfunnet og kommunen, og avstandene for å ordne enkle ting blir lengre.

Hva vil statsråden gjøre for at tjenester som for eksempel juridisk rådgivning, rettshjelp, pass, førerkort og andre tjenester blir mer tilgjengelig for innbyggerne i de minste distriktskommunene?»

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:41:13]: Regjeringen er opptatt av at folk skal kunne bo og jobbe over hele landet. Tilgang til grunnleggende og likeverdige tjenester er en viktig forutsetning for dette. Nettopp derfor har regjeringen satset stort på utvikling av gode digitale løsninger, slik at alle skal ha tilgang til raske og effektive offentlige tjenester og løsninger. Velkjente eksempler på dette er innsending av opplysninger til Nav eller skatteetaten.

Regjeringen har bevilget over 700 mill. kr til digitaliseringstiltak i 2020 nettopp for å legge fundamentet for at digitale tjenester kan utnyttes av alle i alle deler av landet. Over 400 mill. kr er i år gitt i tilskudd til bredbåndsutbygging nettopp rettet mot bedre tilgjengelighet og hastighet i distriktene.

Digitalisering av offentlige tjenester legger altså til rette for økt tilgjengelighet og kvalitet. Samtidig vil det

på noen områder fortsatt være behov for eller ønske om publikumstjenester med fysisk tilstedeværelse. Da må de organiseres mest mulig hensiktsmessig for at vi skal bruke skattebetalernes penger på en mest mulig effektiv måte. Det er derfor regjeringen har gjennomført nødvendige strukturreformer innen f.eks. politiet, UH-sektoren, Statens vegvesen, sykehus og fylkes- og kommunesektoren.

Med politireformen sørger vi for at vi har robuste politidistrikt, operasjonssentraler, større fagmiljøer, politi som kan rykke ut når hendelser oppstår, men også sitte bak skjermen og følge det nye kriminalitetsbildet, som er en stor trussel mot barn og unge i dag.

Representanten Christoffersen nevner passtjenester som eksempel på en tjeneste som bør være lett tilgjengelig. Det er jeg helt enig i. Politiet er derfor nå i gang med å anskaffe mobile passkjøretøy som skal bidra til at det skal bli enklere å få pass for dem med lang reisevei til nærmeste passkontor.

Når det gjelder fri rettshjelp, har man lik tilgang til den uavhengig av hvor man bor i landet. I tillegg har hver kommune et forliksråd. De løser tvister gjennom megling og er et godt alternativ for å sikre rettssikkerheten til den enkelte.

Statens vegvesen er et eksempel på en annen etat som har jobbet mye med digitalisering og utvikling av selvbetjeningsløsninger. Målet er å oppnå enklere og mer tilgjengelige tjenester for brukeren. En rekke tjenester på førerkort- og kjøretøyområdet kan nå utføres hjemmefra uten at man er nødt til å møte opp på trafikkstasjonen. Det er bare å ta opp mobilen fra lomma, så kan man løse det enkelt og greit. Et eksempel på det er digital salgsmelding av kjøretøy. Dette er forenklinger både for det offentlige og for oss som brukere. For de tjenestene som fortsatt krever oppmøte, som førerprøver og kontroll av kjøretøy, skal det fortsatt være et tilgjengelig tilbud rundt om i hele landet.

Lise Christoffersen (A) [12:44:20]: Jeg takker for svaret. Nå er vel ikke alle i Norge digitale ennå. For noen tror jeg «robust» egentlig er et synonym for «borte vekk». Jeg har for øvrig registrert at statsråden som leder av Høyres programkomité har uttalt at den som trenger hjelp, skal bli sett og hørt og forstått, systemet skal ikke settes foran brukeren, men omvendt. Det er mange som opplever at det er ganske langt mellom liv og lære, og vi har jo hørt tidligere i dag om nedleggelse av tingretter, lensmannskontor, fengselsvesen, jordskifterett og passkontor, færre Nav-kontor – med reduserte åpningstider – opphevelse av statlig bemanningsgaranti på små kontor, brukere som ikke når fram på telefon, og saksbehandlere det er umulig å få tak i. Statsråden kjenner selv mobiliseringen i Hallingdal mot nedleg-

gelse av skattekontoret på Gol i 2017 tross sterk lokal motstand og økning i antall besøk. Mener statsråden at dette er gode eksempler på å sette brukeren i sentrum også i distriktene?

Statsråd Linda Hofstad Helleland (H) [12:45:27]: Det er en veldig deprimerende historiefortelling Arbeiderpartiet har om distriktene. Det ser vi også i det såkalte distriktsløftet til Arbeiderpartiet, som skal være den største satsingen på 50 år.

Det jeg synes er gledelig, er at Arbeiderpartiet nå har innsett noe veldig smart, nemlig at det er den brede distriktspolitikken som er viktig. Den smale, lettfattelige og enkle distriktspolitikken som handler om subsidier og utviklingsmidler, er ikke det som hjelper for vekst.

Nå er det slik at ikke alt det som representanten sier, medfører riktighet. Vi skal jo opprettholde alle rettsstedene, og jeg tror ikke folk blir boende i distriktet på grunn av at det er et kontor der, når de likevel kan gjøre ting enkelt på mobilen. Det viktigste er å ha gode velferdstjenester tilgjengelig. Det viktigste er at folk kan ha en jobb. Hvis ikke kan det ikke bo folk rundt om i hele landet. Da må vi sørge for desentralisert utdanning, vi må sørge for tilgang til kompetanse, og vi må sørge for at arbeidsplasser etableres.

Lise Christoffersen (A) [12:46:33]: Takk for svaret. Nå spurte jeg vel mest om Høyres politikk. Arbeiderpartiets politikk kjenner jeg egentlig ganske godt.

Ett punkt i vår satsing på distriktene er at Arbeiderpartiet vil etablere lokale nærtjenestesentre på tvers av etater i hele landet, slik at hverdagstjenestene blir enklere og mer tilgjengelige for folk. Høyre i regjering gjør det motsatte, og en viktig driver bak sentraliseringen av etat for etat er jo den såkalte ABE-reformen, flate kutt i hundremillionersklassen, som gjør at mange lokalsamfunn sitter relativt ribbet tilbake både for statlige arbeidsplasser og for tjenestetilbud til innbyggerne. Ansatte kommer under økt press, muligheten for å finne gode individuelle og lokale løsninger svekkes, og spørsmålet mitt er: Vil vi se mer av denne sentraliseringspolitikken, eller ser statsråden at dette bærer galt av sted for distriktskommunene?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:47:32]: Den globale megatrenden, som har vart i 60 år, ikke minst under Arbeiderpartiet i regjering, da flere flyttet til storbyen, er ikke noe vi kan fikse over natten. Det skjer over hele verden.

Men vi er opptatt av at folk skal kunne bo og leve i hele landet, og distriktsnæringslivsrapporten, som nå er lagt frem, peker på at regjeringens distriktspolitik for å bidra til etablering av arbeidsplasser virker. Folk må ha en jobb å gå til hvis de skal bo ute i distriktet. Og de må

ha gode kulturtilbud og gode velferdstjenester. Derfor lanserte kommunalministeren og jeg i går startskuddet for å utarbeide en strategi for byer og tettsteder. Vi tror at det å ha sterke byer og tettsteder vil hjelpe også omlandet og distriktene, der man har velferdstjenestene, der man har jobbene, og at det er til det beste for begge.

Spørsmål 14

Åsunn Lyngedal (A) [12:48:47]: «Den største næringen i antall arbeidsplasser i Lofoten er reiselivsnæringen.

Hvordan vil statsråden, som er ansvarlig statsråd for distrikts- og regionalpolitikken, bidra til å sikre at krisen næringen er inne i på grunn av covid-19, ikke fører til fraflytting fra regionen?»

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:49:12]: Reiselivsnæringen er en viktig næring, ikke minst i Nord-Norge og Lofoten. Det er en viktig distriktsnæring og utgjør for mange små lokalsamfunn hjørnesteinsbedriften. Den bidrar til stor verdiskaping og sysselsetting i hele landet. I Nord-Norge bidrar den til jobber, den bidrar til bolyst. Nord-Norge har lyktes godt med å utvikle bransjen, med bl.a. nordlysturisme, fisketurisme – jeg kan nevne i fleng. Lofoten f.eks. har klart å hevde seg i en krevende internasjonal konkurranse om de mest betalingsvillige turistene. Det er intet annet enn imponerende.

Men nå er næringen hardt rammet av pandemien, som resten av det norske samfunnet og næringslivet. Turistene kommer ikke, ting står stille. Det er vondt for den enkelte bedriftseier og ansatte, og det er vondt for lokalsamfunnene det rammer.

For regjeringen og meg som distriktsminister har det vært viktig med treffsikre tiltak, som sørger for at så mange som mulig av reiselivsbedriftene – som gikk så det suste før koronaen – også overlever krisen, og står klar til å ønske gjester fra hele verden velkommen når hverdagen normaliseres.

Reiselivsnæringen er én av næringene regjeringen kanskje har brukt mest tid på å diskutere og finne løsninger for, fordi det er en så mangfoldig næring. Vi skal fortsette med å bygge kompetanse i næringen, vi skal fortsatt satse på de fortrinnene som reiselivet i Norge har utviklet de siste årene. Reiselivet skal fortsette å skape nye jobber og legge grunnlaget for levende lokalsamfunn i distriktene. Derfor har vi tett dialog med reiselivsnæringen, slik at vi kan sette inn effektive tiltak som skal hjelpe reiselivsbedriftene, deres ansatte og berørte distriktskommuner gjennom krisen. Jeg må få lov til å si at jeg er imponert over regjeringens næringsminister, Iselin Nybø, som har jobbet døgnet rundt i måned etter måned for å gjøre det hun kan for reiselivet.

Rett før sommeren ga vi 600 mill. kr direkte til kommunene og kommunale næringsfond. Kommunene i Nordland fikk til sammen 75 mill. kr til reiseliv.

Reiselivet trenger flere tiltak. Derfor har Stortinget nå vedtatt å øke rammen til regionale investeringstilskudd gjennom Innovasjon Norge med 80 mill. kr. Vi har sørget for garantiordning for luftfart, fritak for lufthavnavgift – for Avinor skal sørge for et forsvarlig flytilbud i Norge – og vi har sørget for å få på plass en kompensasjonsordning som skal hjelpe det spekteret av reiselivsbedrifter vi har.

Vi er også glad for at momsen er redusert. Vi er oppvakt av fortsatt å utvikle reiselivet sånn at vi skal ha et slagkraftig distriktsreiseliv som står klart til å ta imot gjester når pandemien er over.

Åsunn Lyngedal (A) [12:52:18]: Jeg takker for svaret.

De siste årene har Lofoten hatt en bedre folketallsutvikling enn mange andre distriktsområder, fordi den spennende utviklingen i reiselivet har trukket til seg unge arbeidstakere, som også har bosatt seg i regionen. Nå er det mange ansatte i reiselivet i Lofoten som er permittert, og bedrifter som Arctic Guide Service, XXLofoten og Hattvika Lodge forteller at de er redd for å miste god kompetanse. Folk som har gått permittert lenge, ser seg jo om etter en ny jobb, og man kan stå i fare for at folk flytter.

Krisepakkeforliket fra mandag gir ikke lønnsstøtte, og det øker heller ikke bevilgningen til å drive utviklingsarbeid. Vi vet at det som er stilt til rådighet for utviklingsarbeid, i stor grad er søkt om og bevilget allerede.

For Arbeiderpartiet er aktivitet viktig, og vi vet at reiselivsnæringen ønsker å arbeide med bærekraft, bli flinkere digitalt, jobbe bedre med samspill med natur og lokalmiljø og utvikle nye produkter. Vil distriktsministeren engasjere seg for å få på plass politikk for hvordan vi ønsker at reiselivet skal utvikle seg, og benytte pandemien til å legge til rette for utviklingsarbeid, ikke passiv permittering?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:53:29]: Jeg engasjerer meg sterkt i det og er derfor glad for at vi har fått på plass en så handlekraftig pakke med et bredt spekter av tiltak. Jeg er også glad når jeg hører kommuner og reiseliv som selv omstiller seg. Jeg var nylig i Finnmark og besøkte Hasvik, som brukte midler fra regjeringen til et fellesprosjekt for å løfte reiselivsbedriftene på Sørøya. De fikk bedriftsnettverksmidler fra Innovasjon Norge og har omstilt hele reiselivsnæringen, f.eks. Big Fish Adventure, som i mai bestemte seg for å finne ut av hvordan man kunne snu utfordringene pandemien ga dem, til noe positivt. De startet en ny merke-

vareprosess: satsing på sosiale medier rettet mot det norske markedet. Resultatet ble en bedre sommersesong enn noen gang før. Det viser at det ikke bare er midler fra regjeringen som er løsningen. Det handler også om evne til å snu seg midt i en vanskelig krise og tenke på hvordan man skal utvikle seg for å styrke seg overfor det internasjonale markedet.

Åsunn Lyngedal (A) [12:54:39]: Det blir et viktig innspill fra meg å si at lønnsstøtte kunne ha hjulpet disse bedriftene som fikk fire gode uker i år, og som er vant til å ha flere måneder med inntekter.

For en ukes tid siden stilte jeg et spørsmål om situasjonen til destinasjonsselskapene, for deres situasjon bekymrer meg. Det er ikke sånn som ministeren kom i skade for å si, at det ikke betyr noe for dem om reiselivet har kunder fordi destinasjonsselskapene sitter på kontor. De driver ofte turistinformasjoner, der de både selger varer og tjenester, og de lever bl.a. av bidrag fra medlemmene, som nå er et reiseliv uten inntekt.

I loven næringskomiteen har til behandling om tilskudd til bedrifter med omsetningsfall, stilles det krav om skatteplikt, og det diskvalifiserer de aller fleste destinasjonsselskapene. Destinasjonsselskapene er medlemmenes nærmeste rådgivere når krisepakkene hele tiden endrer seg, nye støtteordninger kommer og går, og ikke alle er like vel bevandret i samvær med Nav og banker.

Hva mener ministeren er regjeringens viktigste tiltak for at ikke destinasjonsselskapene skal bli borte i denne pandemien?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:55:49]: Jeg tror representanten skjønte godt at jeg prøvde å få fram forskjellen mellom hotellsenger og et destinasjonsselskap. Men nok om det. Jeg har også forklart den finansieringsordningen som gjør at visit- og destinasjonsselskapene er nødt til å få støtte også fra mange av reiselivsselskapene. Derfor er de avhengige av at reiselivet går godt, som representanten også påpeker.

Som jeg sa, er det et sett med tiltak som regjeringen har presentert, alt fra endringer i permitteringsregelverket, reduksjon i arbeidsgiveravgiften, lønnsplikt, forlenget dagpengeperiode for permitterte og oppsagte til redusert merverdiavgift. Den listen er veldig lang. Og så har vi et veldig mangfoldig næringsliv i Norge. Fra regjeringens side prøver vi å være så mye i dialog som overhodet mulig og hjelpe alle, men at det er en tung tid også for destinasjonsselskapene, er det ingen tvil om.

Spørsmål 15

Ingvild Kjerkol (A) [12:57:16]: «Stortinget har gjort klare vedtak om at følgetjenesten skal være på plass i

områder hvor fødende har mer enn 90 minutters reisetid til nærmeste fødetilbud. Likevel svikter følgetjenesten i store deler av Distrikts-Norge. I Orkdalsregionen ble nylig seks jordmødre i følgetjenesten omdirigert til fødeavdelingen ved St. Olavs hospital, noe som resulterte i lavere trygghet for fødende i Orkland, Hitra, Frøya og Heim.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre følgetjenesten for alle som har rett på dette, og slik sikre trygghet for fødende i distriktene?»

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:57:57]: Det å sikre trygghet for fødende i distriktene er viktig for regjeringen, og i den sammenheng er følgetjenesten avgjørende for at fødende som bor rundt om i Distrikts-Norge og har lang reisevei, skal føle trygghet. De regionale helseforetakene har siden 2010 hatt ansvaret for følgetjenesten for gravide. Helsedirektoratets veileder «Et trygt fødetilbud. Kvalitetskrav til fødselsomsorgen» legger til grunn at det er behov for følgetjeneste der det er halvannen times reisevei til fødestedet.

I 2019 fikk de regionale helseforetakene i oppdrag å kartlegge følgetjenesten. Kartleggingen viser at helseforetakene i all hovedsak har fått på plass følgetjenesten. Noen steder har det manglet følgetjeneste. Det er ikke godt nok. Oppdraget med å kartlegge følgetjenesten er fulgt opp med et nytt oppdrag for 2020. Her er det klar beskjed fra helsemyndighetene om å få på plass følgetjenesten.

Det viktigste tiltaket for å sikre en god følgetjeneste er å bidra til et tilstrekkelig antall jordmødre i kommunene. Med tettere oppfølging av gravide kan vi fange opp flere svangerskap med komplikasjoner og svangerskap der det er risiko for fødselskomplikasjoner eller at fødselen vil skje fort og uventet. Regjeringen satser derfor målrettet på å øke antall jordmødre i kommunene, og for 2021 har vi foreslått å øremerke 60 mill. kr av tilskuddet til styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten til jordmorårsverk. Regjeringens satsing gir resultater. Slik sikrer vi også kvinner i distriktene med lang reisevei til fødestedet følge av jordmor.

Helse Midt-Norge opplyser at St. Olavs hospital i flere år har arbeidet for å bedre jordmorberedskapen og følgetjenesten i øyriket i Trøndelag, Hitra, Frøya og Heim. Det er økende fødselstall – gledelig nok – i distriktet Hitra og Frøya, og kommunene er i ferd med å ansette et tilstrekkelig antall jordmødre til å organisere en egen vaktordning. Det vil være bra for gravide på Hitra og Frøya. Helse Midt-Norge håper at beredskapen og følgetjenesten for Hitra og Frøya vil være på plass innen kort tid. Bakgrunnen for den midlertidige endringen, som representanten Kjerkol viser til i sitt spørsmål, var at St. Olavs hospital trengte jordmødrene på fødeavde-

lingen i dette tidsrommet, og da oppsto det en utfordrende situasjon.

Følgetjenesten er viktig for tryggheten for gravide. Det er de regionale helseforetakene som har ansvaret for å få på plass følgetjenesten, og det er gitt klare føringer om å få dette på plass. Det er noe helseministeren følger tett opp.

Presidenten: Hansen – nei, Kjerkol meiner eg!

Ingvild Kjerkol (A) [13:00:58]: President, kjært barn har mange navn, men jeg lyder bare mitt eget!

I Trøndelag og Møre og Romsdal mangler mer enn ti kommuner en trygg følgetjeneste. I Finnmark mangler halvparten av kommunene følgetjeneste. Ved St. Olavs hospital, som også statsråden nevnte i sitt svar, sier klinikkssjef Kjell Salvesen at han er nødt til å kalle inn jordmødrene fra distriktene for at hans fødeavdeling skal opprettholde det som kalles en forsvarlig helsetjeneste. Skal det være sånn?

Nevnte Salvesen sier også at han ønsker debatten velkommen. Skal det være sånn at by og land står opp mot hverandre? Skal det være så sårbart på fødeavdelingene i byene at klinikkssjefene må hente inn følgejordmødre fra distriktene? Er det å legge til rette for en likeverdig tjeneste? Det synes jeg faktisk distriktsministeren skal svare på.

Eva Kristin Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Linda Hofstad Helleland [13:02:04]: Hvis folk skal kunne bo i hele landet, også i distriktene, skal de være trygge når de skal føde. Derfor skal ikke by og land settes opp mot hverandre, og derfor er jeg veldig glad for at vi har en helseminister som har gitt så tydelige og klare føringer om å få dette på plass, og forventer at det kommer på plass. For det skal ikke være sånn som dette.

Til det aktuelle tilfellet som representanten er inne på ved Helse Midt-Norge: I den aktuelle perioden 25. september 2020–25. oktober 2020 etablerte Helse Midt-Norge en vaktordning 24/7 på Hitra og Frøya med to lokale jordmødre akkurat i de dagene dette var et problem. Det ble avtalt individuelle ordninger med gravide i Heim og Rindal under samme periode, og beredskap og følgetjeneste i de fire kommunene var derfor godt planlagt i perioden da andre jordmødre var omdirigert til St. Olavs hospital. Det betydde at man klarte å ivareta tryggheten til de fødende akkurat på dette tidspunktet.

Ingvild Kjerkol (A) [13:03:13]: Årsaken til at man kom i denne situasjonen, var to sykmeldinger på avdelingen på St. Olavs hospital. Så sårbart er det.

Det er 77 kommuner som mangler denne tjenesten. Arbeiderpartiet kjenner godt til ordningen. Vi innførte den i 2010, men med Solberg-regjeringen er man i dag lenger unna å oppfylle retten til en god følgetjeneste enn man var i 2012. Er det godt nok? Jeg hører statsråden si at hun er veldig glad for at helseministeren er opptatt av dette. Ja, hvor opptatt har helseministeren vært av dette når vi nå er i en mye vanskeligere situasjon enn det vi var for ti år siden?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [13:04:03]: Regjeringen er veldig opptatt av dette, for det skal være trygt å bli gravid og føde uansett hvor du bor i Norge. Det viktigste tiltaket er å sikre gode følgetjenester. Det bidrar til et tilstrekkelig antall jordmødre i kommunene, og derfor satser denne regjeringen målrettet på å øke antall jordmødre i kommunene. Befolkningen skal ha trygghet for at de får hjelp når de trenger det, uansett hvor de bor. Derfor skal vi fortsatt ha en desentralisert sykehusstruktur med nærhet til fødetilbudet, og vi skal ha en godt utbygd ambulansetjeneste.

Denne regjeringen har styrket tilbudet i de kommunale helse- og omsorgstjenestene betraktelig. Forutsetningene rundt om i landet vårt er ulike. Da må vi løse oppgavene på litt ulike måter. Men det er ikke sånn at by og land skal settes opp mot hverandre, og at det ikke skal være trygt for fødende å bo på bygda.

Spørsmål 16

Bjørnar Moxnes (R) [13:05:30]: «US Marines nye overordnede strategi inkluderer ifølge mediene et nettverk av mobile amerikanske baser på norsk jord. Disse skal brukes til å «stenge russiske ubåter inne i Norskehavet».

Er det i Norges interesser å tvinge en atomubåtkrig inn i Norskehavet, hvordan mener regjeringa at amerikanske militærbaser på norsk jord ikke er i strid med basepolitikken, er EDI-lokasjonene som omtales i LTP, tenkt som en del av denne nye strategien, og er denne nye strategien del av noen av de pågående forhandlingene mellom Norge og USA?»

Statsråd Frank Bakke-Jensen [13:06:15]: Takk til representanten Moxnes for spørsmålet. Jeg kan berolige ham med at regjeringen ikke anser det å være i Norges interesse å framtvinge en ubåtkrig i Norskehavet. Det er imidlertid slik at Norge, NATO og USA sammen har behov for å ha en god situasjonsforståelse i nærområdene våre. Vi har også behov for å synliggjøre en strategi sammen med våre allierte som kan ta opp i seg den sikkerhetspolitiske utviklingen og svare på noen av de utfordringene vi ser der.

Det er økt militær aktivitet, og det er økt strategisk signalisering i nordområdene. Russland fortsetter å modernisere sine militære styrker, øvings- og testaktiviteten øker i omfang, og kompleksiteten i våre nærområder blir større. Det er derfor viktig, som jeg sa, for oss og våre allierte å ha en god situasjonsforståelse – vi må vite hva som skjer.

Den nye strategien til det amerikanske marinekorpset er under utvikling, og det er for tidlig å konkludere med hva de konkrete konsekvensene av endringene blir for vår region. Det som er klart, er at det amerikanske marinekorpset samarbeider med Forsvaret. Det som er like klart, er at det samarbeidet er viktig for norsk sikkerhet. Hittil har vi registrert at marinekorpsets rotasjonsbaserte øving og trening, som startet i 2017, er i endring. De vil fortsette å øve og trene i Norge, men mer periodevis, i varierende omfang og tettere knyttet til norsk trenings- og øvingsvirksomhet.

Vi baserer sikkerhetspolitikken vår og medlemskapet i NATO på avskrekking og beroligelse. Jeg må få lov til å takke representanten Moxnes for at han gir sitt bidrag til både avskrekking og beroligelse ved å belyse at US Marines tenker strategisk og framover. De omtalte basene er baser som skal brukes i krise og krig. Dit vil vi jo ikke. Når vi da får hjelp i parlamentet til å kommunisere at her legger man planer for framtida og et «worst case scenario», er det god avskrekking. Når vi samtidig kan få berolige representanten Moxnes med at nei, dette utfordrer ikke basepolitikken vår – den ligger fast – og at det er norske myndigheter som bestemmer hvilket engasjement allierte nasjoner skal ha i Norge når det gjelder både militær øving og trening, får vi også en god dose beroligelse, for da får vi forklart vår store nabo i øst at dette har vi et godt grep om, vi er forutsigbare, og vi gjør det vi har gjort siden vi meldte oss inn i NATO-alliansen: Vi bygger et godt forsvar med våre allierte – god avskrekking. Så får vi også kommunisert god beroligelse her.

Jeg er veldig fornøyd med at representanten drar foreningen sin i en mer NATO-vennlig retning med den debatten han drar opp nå.

Bjørnar Moxnes (R) [13:09:08]: Der ble nok skinnet solgt før bjørnen var skutt, for å si det sånn, når det gjelder statsrådens uttalelser om Rødts syn på NATO. Det er bra at regjeringen ikke ser det som ønskelig å tvinge en atomubåtkrig inn i Norskehavet, men det er jo dette som ifølge US Marines er konseptet med «expeditionary advanced bases». Dette er hensikten – å kunne, fra operasjonsområder i Norge, på Island og på Grønland, stenge russiske ubåter inne i Norskehavet og holde dem ute av Nord-Atlanteren.

Det jeg lurer på, er om dette er noe det vil bli eller har blitt forhandlet om mellom norske og amerikanske myndigheter. Vil i så fall regjeringen si nei til et slikt konsept og markere uenighet? Vil Stortinget bli informert, eller vil vi få beskjed når saken er avgjort bak lukkede dører? Hva kan statsråden si om de spørsmålene?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [13:10:12]: Det vi kan si, er at det ikke er hemmelig at NATO bygger en forsvarsstrategi som skal kunne stå opp mot Russlands svar. De vil stenge Atlanteren i det som heter GIUK-gapet. Det vil forstyrre kommunikasjonslinjene og forsyningslinjene over Atlanteren.

Jeg må få lov å poengtere en gang til at de basene det er snakk om, er baser og en strategi som US Marines legger i tilfelle krise, konflikt eller krig. Det er ikke noe vi forhandler om nå. Vi skal ikke ha krise, konflikt eller krig. Det er det som er målet med avskrekings- og beroligelsespolitikken vår.

Det har vært stilt spørsmål om dette er en del av de forhandlingene vi har nå med amerikanerne om en forsvarsavtale. Nei, det er det ikke. Det er heller ikke en del av EDI-benevnelsene som ligger i langtidsplanen vi har lagt fram. Dette er en strategi US Marines jobber med for å kunne peke framover når de nå endrer konsept for sine kapasiteter.

Bjørnar Moxnes (R) [13:11:15]: Det som det da kan være interessant å høre et svar på, er hva regjeringen mener om strategien, som ifølge mediene nettopp er å stenge russiske atomubåter inne i Norskehavet for å hindre at de kommer ut i Nord-Atlanteren. Det kan vi godt få et svar på fra statsråden.

Det holder ikke å si at basepolitikken bare ligger fast, for disse basene skal være utstyrt med langtrekkende missiler som kan true russiske fly og skip på lang avstand. De skal gjøre US Marine Corps i stand til på egen hånd å lete etter russiske ubåter med droner, sonarbøyer og lyttekabler. Dette er naturligvis amerikansk opprustning på norsk territorium. Da å snakke om at basepolitikken ligger fast, blir etter mitt syn en lek med ord når vi har amerikanerne til stede på norsk territorium.

Tror statsråden dette faktisk er egnet til å sikre beroligelse?

Statsråd Frank Bakke-Jensen [13:12:19]: Representanten Moxnes plukker litt selektivt fra den strategien, for det er ikke en strategi som US Marines legger for svaret av Norge. Det er en strategi som US Marines legger globalt. De skal endre sin strategi for hvordan de skal operere i hele verden.

Jeg må på nytt få lov å si at dette er en strategi som US Marines sier skal gjelde i tilfelle krise og konflikt. Da er vi i en annen situasjon, og da må vi ha tett kontakt

med våre allierte. Samtidig er det ingenting som er endret. Basepolitikken er det norske politiske myndigheter som bestemmer – den ligger fast. At vi nå endrer konseptet med våre allierte, endrer ikke på det faktumet. At vi over annerledes med US Marines nå enn vi har gjort tidligere, kommer av at sikkerhetssituasjonen er annerledes. Det kommer av at Russland har demonstrert sitt baseforsvar, der de forsøker å plassere seg strategisk og hindre kommunikasjon og forsyninger over Atlanteren. Det må vi ha et mottrekk til. Det er det vi jobber med i NATO-alliansen.

Spørsmål 17

Fra representanten Himanshu Gulati til kommunal- og moderniseringsministeren:

«Bakgrunnen for kommunereformen var blant annet bedre tjenester og en mer rasjonell drift. I min region ser vi flere eksempler på økte administrasjonskostnader. I Nordre Follo er det bekymring for å havne på ROBEK-listen, og rådmannen skal ha uttalt at «kommunesammenslåingen er årsaken til de økonomiske utfordringene». I Lillestrøm er driftsutgiftene til administrasjonen pr. innbygger økt med 17,2 pst., og i Viken meldes det om at administrasjonskostnadene eser ut.

Kan statsråden si noe om utviklingen i administrasjonskostnadene i de sammenslåtte kommunene og nye regionene?»

Presidenten: Spørsmålet er trukket tilbake. Vi går til spørsmål 28.

Spørsmål 28

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Lars Haltbrekken til klima- og miljøministeren, er overført til kommunal- og moderniseringsministeren som rette vedkommende.

Spørsmålet vil bli tatt opp av representanten Arne Nævra.

Arne Nævra (SV) [13:13:53]: «Siden 80-tallet har det vært skiløype på veien i Gjevillvassdalen. Det har vært viktigste skiløypa i Oppdal, et tilbud til de yngste, eldste, uføre og racerne. 13 av 115 grunneiere har i jordskifte fått åpnet veien for brøyting, mot de andres vilje. Kommunen har nå regulert skiløype på veien, men planen er kjent ugyldig i overskjønn etter en tvilsom bruk av forskrift om konsekvensutredninger: Å opprettholde en skiløype på ubrøytet veg krever konsekvensutredning, mener retten.

Hva mener statsråden dette betyr for kommunenes mulighet for å sikre friluftslivet ved reguleringsplan?»

Statsråd Nikolai Astrup [13:14:39]: Norge har store natur- og friluftsområder som vi skal ta vare på og legge til rette for fysisk aktivitet og trivsel i tråd med nasjonale mål. Regjeringen har derfor gitt føringer i de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging om at kommunene skal bruke arealplaner for å legge til rette for friluftsliv, bl.a. ved å lage sti- og løypeplaner.

Friluftslivet er viktig for oss alle, og jeg er enig i at det ikke skal være omfattende saksbehandlingsprosesser for at kommunene skal kunne sikre stier og skiløyper for allmennheten. Normalt er det heller ikke krav til særskilt konsekvensutredning for slik tilrettelegging. Etter plan- og bygningsloven gjelder kravet til særskilt konsekvensutredning bare når en reguleringsplan kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn.

I spørsmålet fra representanten er det vist til en kjennelse om en skiløype i Oppdal kommune. I denne saken er kommunens reguleringsplan brukt som grunnlag for å ekspropriere bort en brøyterett for å sikre en skiløype. I overskjønnet mente retten at det ikke var gjort tilstrekkelige utredninger i reguleringsprosessen. Etter dommerens syn var dette en saksbehandlingsfeil som gjorde reguleringsplanen ugyldig. Denne kjennelsen er ikke rettskraftig, og det er derfor ikke riktig av meg å kommentere saken konkret. Jeg kan heller ikke uttale meg om saken bør ankes. Slik saken står, er det opp til kommunen selv å avgjøre om kjennelsen skal tas videre i rettssystemet.

Uavhengig av utfallet i saken fra Oppdal kommune vil kjennelsen ikke få betydning for kommunenes arbeid med å lage arealplaner for å sikre friluftslivsinteresser. Spørsmålet om konsekvensutredning for den aktuelle reguleringsplanen fra Oppdal kommune ble vurdert etter en gammel forskrift. Det ble vedtatt ny forskrift om konsekvensutredning i 2017, og her er den aktuelle bestemmelsen tatt ut. I gjeldende forskrift er tiltakene som ble regulert av Oppdal kommune, ikke underlagt krav til særskilt konsekvensutredning og heller ikke underlagt slike krav til alternativ vurdering som er tatt opp i den aktuelle kjennelsen.

Det er kommunene som har ansvaret for å vedta arealplaner, og derfor er det kommunene som har ansvaret for å ivareta allmenn interesse og sikre ferdsel og trivsel i friluftsområder. Jeg har tiltro til at kommunene tar dette ansvaret. Regjeringen arbeider kontinuerlig for å sikre god og effektiv planlegging etter plan- og bygningsloven, slik at kommunene bl.a. skal ha mulighet til å sikre friluftslivet ved arealplaner.

Arne Nævra (SV) [13:16:53]: Jeg takker statsråden for svaret, og jeg har respekt for at han ikke kan kommentere saken konkret. Men det er jo sånn at KU-for-

skriften er gitt av regjeringa, utformet og forvaltet av Kommunaldepartementet, og det er departementet og statsråden som kanskje er de nærmeste til å svare på fortolkningen av forskriften, i alle fall på generelt grunnlag.

Mener statsråden at å bruke reguleringsplan for å sikre en eksisterende skiløype, som i 40 år har gått på en ubrøytet vei, omfattes av KU-forskriften – vi kan si på generelt grunnlag – som vel i utgangspunktet er ment å ha en anvendelse ved større inngrep? Det er jo det konsekvensutredninger er ment for. Her er det snakk om en eksisterende situasjon der alternativet, en brøytet vei, er et minst like stort inngrep som det reguleringsplanen skal sikre.

Jeg ser også at statsråden henviser til at det er en tidligere forskrift som er brukt. Mener statsråden da at det kunne vært greit å bruke den nye forskriften?

Statsråd Nikolai Astrup [13:18:01]: Det sentrale i konsekvensutredningsforskriften er at planer og tiltak som kan få vesentlige konsekvenser for miljø eller samfunn, skal konsekvensutredes. Så vil man i det enkelte tilfellet måtte vurdere om tiltaket har vesentlige konsekvenser for miljø eller samfunn. Hvorvidt en tenkt skiløype har det eller ikke, er det veldig vanskelig for meg å gå inn i. Her har jeg tiltro til at kommunene selv klarer å gjøre vurderingen av hva som vil ha vesentlige konsekvenser for miljø eller samfunn. Men på generell basis kan jeg si at jeg er for skiløyper. Det sliter vi litt med akkurat nå.

Arne Nævra (SV) [13:18:42]: Ja, det er helt korrekt. Jeg tror statsråden har helt rett i det. Jeg får bare håpe statsråden ikke smører seg bort.

Men det er et poeng her at kommunen har stått for nettopp å sikre denne skiløypa og gi friluftslivet en mulighet til å fortsette på samme aktivitetsnivå som før. For noen kan dette kanskje virke litt smålig, litt latterlig, kanskje litt ubetydelig, men denne saken betyr veldig mye for Oppdal, for kommunen og for friluftslivet lokalt. Den betyr veldig, veldig mye.

Så er spørsmålet mitt til statsråden, det skinner jo igjennom at statsråden kanskje synes det var en litt underlig rettsavgjørelse – så langt: Mener statsråden at det er ønskelig å få avklart lagmannsrettens tolkning av KU-forskriften gjennom behandling i Høyesterett? Har staten i tilfelle noen hjelpemidler for å støtte kommunen i en sann sak?

Statsråd Nikolai Astrup [13:19:43]: Det er ikke min oppgave å vurdere hvorvidt kommunen bør anke denne saken videre. Jeg har vist til hvordan reglene er på generelt grunnlag, og jeg er veldig glad for at SV er så opptatt av kommunenes selvråderett og det kommu-

nale selvstyret som det representanten her legger for dagen. I mange andre spørsmål har jo partiet hans vært meget skeptisk til at kommunene skal få bestemme for mye selv, og tvert om ment at staten bør bestemme mer lokalt. Her ser vi en helt annen holdning. Det er jeg veldig glad for, for det er jo nettopp denne typen interesser kommunene er opptatt av å kunne sikre, f.eks. friluftsinnteresser og hensyn til natur og miljø. Den muligheten bør de absolutt ha.

Arne Nævra (SV) [13:20:40]: Det er synd vi ikke har et minutt til, president.

Presidenten: Vi går tilbake til spørsmål 18.

Spørsmål 18

Terje Aasland (A) [13:21:08]: «Hvordan vil statsråden sikre at krisen i den maritime næringen ikke fører til fraflytting fra de mange gode lokalsamfunnene som er helt avhengige av det lokale verftet og rederiet?»

Statsråd Iselin Nybø [13:21:22]: Maritim næring er en viktig næring som bidrar til verdiskaping, arbeidsplasser og bosetting over hele landet, og spesielt langs kysten. Verft, utstysleverandører, tjenesteleverandører og rederier er sentrale bedrifter i mange lokalsamfunn. Det ønsker vi skal fortsette.

Maritim næring går nå igjennom krevende tider og har blitt hardt rammet av koronapandemien.

Regjeringen vil legge til rette for levende lokalsamfunn og vekst i hele landet. Vi har derfor levert tiltak for å hjelpe norsk næringsliv generelt og norsk maritim næring spesielt, som følge av koronasituasjonen. Det er i revidert budsjett og i den tredje krisepakken bevilget over 1,4 mrd. kr til tiltak rettet mot aktivitet i norsk maritim næring og utvikling av grønn skipsfart. Dette inkluderer 744 mill. kr til en verftspakke for perioden 2020–2024 og 635 mill. kr til utviklingen av grønn skipsfart. Regjeringen ønsker å bidra til å opprettholde aktivitet og arbeidsplasser i norsk maritim verfts- og leverandørindustri. Verftspakken vil gi nye oppdrag til både verftene og leverandørindustrien i årene framover.

Vi ønsker samtidig å legge til rette for at norske maritime bedrifter er godt rustet for framtiden, og bidra til en grønn omstilling i den maritime næringen. Satsing på grønn skipsfart bidrar til vekst og arbeidsplasser langs hele kysten.

Maritim næring drar også nytte av de generelle tiltakene, som den utvidede permitteringsperioden, lånegarantiordninger og utsatte og nedsatte skatter og avgifter. Forrige uke la regjeringen fram en kompensasjonsordning for kostnader i forbindelse med innreisekarantene

for utenlandske arbeidstakere. Det vil være et viktig tiltak for store deler av verftsindustrien, som har hatt og fortsatt har høye kostnader knyttet til karanteneopphold for sine ansatte. Vi har levert tiltak som sørger for at bedrifter og arbeidsplasser overlever, samtidig som vi ser framover og legger til rette for en grønn omstilling i næringen.

Regjeringen har de siste årene ført en aktiv maritim politikk. Regjeringen har videreført en attraktiv rederiskatteordning, styrket programmet for maritim forskning og utvikling, opprettet en ordning under GIEK for bygging av skip ved norske verft og satset offensivt på grønn skipsfart. Regjeringen følger nå situasjonen i næringen tett, og vi vurderer tiltak fortløpende. Vårt mål er at vi skal ha en konkurransedyktig maritim næring og arbeidsplasser langs hele kysten, også etter krisen.

Terje Aasland (A) [13:24:13]: Takk for svaret.

Med tanke på de siste hendelsene som er lagt fram for Stortinget, i kompensasjonsordning osv., er det vanskelig å se at det er andre tiltak enn selve kompensasjonsordningen for karanteneopphold for utenlandske arbeidstakere som berører maritim sektor direkte. Med det som utgangspunkt er det ingen tvil om at situasjonen er krevende. I en rapport Menon la fram i august, antar de at opp mot 60 pst. av de sysselsatte ved norske verft kan ha mistet jobben eller vil være borte i løpet av 2022. Vi hører om muligheter for at titalls milliarder kroner kan forsvinne i omsetning, og at kanskje opp mot 20 000 ansatte blir borte – altså en ganske dramatisk situasjon.

Når statsråden nå sier at hun følger situasjonen tett og vurderer tiltak fortløpende, er mitt spørsmål: Vil næringsministeren ta initiativ, og i så fall hvilke?

Statsråd Iselin Nybø [13:25:19]: Det er riktig som representanten sier, at det er en krevende situasjon. Det skyldes at markedet der ute for øyeblikket mangler. Det skyldes at cruisenæringen og de verftene som har hatt oppdrag innenfor den, nå selvfølgelig ser litt annerledes på ting enn de gjorde før pandemien inntraff. Det skyldes at vi har et høyt tilbud på offshoresiden, sannsynligvis er det større kapasitet på offshoresiden enn det det er behov for. Det så vi da oljeduppen kom sist, den har liksom ikke kommet helt opp igjen der den var, og vil sannsynligvis heller ikke komme helt opp igjen der den var. Vi har, som representanten er inne på, helt nylig lagt fram en ordning som handler om kompensasjon for de store utgiftene de har. Den har blitt tatt godt imot ute på verftene. Så må vi tenke langsiktig, vi må selvfølgelig vurdere andre tiltak, men dette er det vi har lagt opp til nå.

Terje Aasland (A) [13:26:25]: Regjeringens tiltak når det gjelder f.eks. kompensasjon for utenlandske arbeidstakere og karantenetid, hjelper kun de verftene

som har aktivitet. De som ikke har aktivitet, har ikke fått noen hjelp fra regjeringen – det er det som er problemet, hvis en ikke girer opp nå.

Offshoreflåten nevnes, hvor det er for mange, og at mange av dem aldri skal seile igjen. Vi har i vårt alternative budsjett foreslått en resirkulering av offshoreskip, nettopp for å komme i gang med aktiviteten og for å sette i gang aktivitet. Vi sier også i et verbalforslag at vi ber regjeringen raskt ta initiativ til dialog mellom partene for å finne gode løsninger som kan forsere ombygging av offshoreflåten, og vi ønsker å gi Enova i oppgave å lage en plan for anvendelse av batteripakke på flest mulige offshoreskip innen utgangen av 2022 – altså tiltak for også å sørge for at vi får ned klimagassutslippene fra aktiviteten på norsk sokkel.

Er statsråden enig i at det haster med å få tiltak som gjør at en får opp aktiviteten ved norske verft akkurat nå – utover det som allerede er foreslått?

Statsråd Iselin Nybø [13:27:24]: En del av det som er foreslått, vil det ta litt tid før kommer i aktivitet, nettopp fordi det er store beslutninger som skal fattes av ulike rederier. Blant annet er kondemneringsordningen for skip i nærskipsfarten på 75 mill. kr og låneordningen på 600 mill. kr tiltak for å få en grønnere flåte, men som krever investeringsbeslutninger fra rederier som nødvendigvis tar litt tid. I tillegg har vi lagt fram offentlige oppgraderinger og nybygg, noe som er viktig for verftene her og nå. Det er bl.a. fartøy i Skjold-klassen til Sjøforsvaret på over 500 mill. kr, det er et nytt kystgående fartøy til Havforskningsinstituttet til 110 mill. kr, og det er flere ombygginger.

Det tiltaket som representanten nevner om kondemnering av offshorefartøy, er et tiltak som også har en del utfordringer ved seg. Dette er dyre fartøy, og de er ofte høyt belånt. Det å kondemnere dem er ikke bare rett fram, det er også en del EØS-problemstillinger man må ta stilling til.

Spørsmål 19

Cecilie Myrseth (A) [13:28:46]: «Det er satt av 25 millioner kroner til en midlertidig tilskuddsordning for reiselivet på Svalbard, men ordningen er fortsatt ikke på plass. Bedriftene har behov for å få tilgang på likviditet raskt for å komme seg gjennom vintersesongen.

Når forventer statsråden at bedriftene på Svalbard kan få støtte?»

Statsråd Iselin Nybø [13:29:07]: Regjeringen har, som det ble sagt her, foreslått å etablere en midlertidig tilskuddsordning til reiselivet på Svalbard. Den ble vedtatt av Stortinget 9. oktober. Bakgrunnen for regjeringens

forslag var at Svalbard har vært underlagt strenge smitteverntiltak enn resten av landet, at reiselivsbedriftene på Svalbard har et svært avgrenset lokalmarked, og at bedriftene på Svalbard ikke har tilgang til lokale og regionale midler som er stilt til disposisjon for bedrifter på fastlandet.

Det å etablere en søknadsbasert tilskuddsordning tar tid. I hele år har regjeringen arbeidet på spreng for raskest mulig å få organisert støtteordninger for næringslivet, slik at ellers levedyktige bedrifter ikke skal gå konkurs på grunn av koronaviruset. Vi har etablert mange store og generelle rettighetsbaserte ordninger. Tilbakemeldingene vi får, er at dette er ordninger som har truffet mange og bidratt til at bedrifter overlever.

Bortsett fra at vi nå på ny etablerer en generell kompensasjonsordning, har den siste tidens støtteordninger hatt smalere målgrupper og formål for å treffe dem som er hardest rammet. Dette er søknadsbaserte ordninger som det tar tid å utforme, og de stiller andre krav til forvalter enn rettighetsbaserte ordninger. Regjeringen har vært opptatt av at tilskuddsordningene som etableres, ikke skal overlappe, men heller utfylle hverandre.

Tilskuddsordningen til reiselivet på Svalbard er nå på departementsforeleggelse. Etter det skal den ut på åpen høring. Dette er helt ordinær prosedyre, men vi forkorter fristen i alle prosesser for å gjøre midlene tilgjengelige så raskt som mulig. Tidsplanen innebærer at ordningen skal åpnes for søknader i desember, og at midlene skal være tilgjengelige for de bedriftene som innvilges støtte, i månedsskiftet januar/februar.

Cecilie Myrseth (A) [13:31:17]: Det at ting tar tid med ulike ordninger, er kanskje tidenes «understatement» fra denne regjeringen. De tilskuddsordningene som er for næringslivet, tar generelt altfor lang tid. Man er på etterskudd hele tiden.

Når det kommer til Svalbard, er det en veldig spesiell situasjon, og man har hatt tid på seg til å finne ut av dette. Vi er altså i midten av november, og det er ennå ikke klarhet i hvordan disse pengene skal forvaltes. Det har også vært sendt flere henvendelser fra Longyearbyen – både fra lokalstyret og fra Visit Svalbard – uten at man har fått svar fra regjeringen på hvordan disse pengene skal forvaltes. Så jeg spør igjen: Hva er grunnen til at man ikke har gitt dem et svar? De har jo sendt brev siden august, men ikke hørt noe. Hvorfor har man brukt så lang tid på å svare et veldig sårbart miljø på Svalbard?

Statsråd Iselin Nybø [13:32:22]: Først må jeg si at jeg ikke er enig i representantens beskrivelse av at det er tidenes «understatement» at ting tar tid, for aldri før i historien har man vel lagt på plass så mange støtteordninger med så store beløp på så kort tid som vi har gjort siden mars i år. Det jobbes på spreng i alle departemen-

ter for å få næringslivet vårt gjennom denne krisen. Vi må langt tilbake i tid for å finne noe som har vært tilsvarende dramatisk for helheten i norsk næringsliv.

Når det gjelder Svalbard, opplever jeg at vi har hatt god dialog. Vi har vært i kontakt med Longyearbyen lokalstyre om forvaltningen av denne ordningen, og etter hva jeg er kjent med, har de sagt seg villige til å ta på seg det oppdraget. Men dette er en forskrift som vi må ha ut på høring, og som vi må få på plass. Når vi får den på plass, blir det også lettere å svare på alle de spørsmålene som er der ute, og som er knyttet til ordningen.

Cecilie Myrseth (A) [13:33:25]: Nå har man jo fra Longyearbyen sendt ganske mange henvendelser uten å ha fått svar. Så kom det en NRK-sak på fredag som var ganske kritisk til håndteringen, og på mandag fikk lokalstyret et brev med noen spørsmål om man kan forvalte en ordning. Det har uansett gått veldig, veldig lang tid.

Vi står i en veldig spesiell situasjon – en krevende situasjon for alle sammen – men smittevern og kompensasjon må gå som hånd i hanske. Det har ikke denne regjeringen klart å følge opp. Når det kommer til næringslivet, henger man hele tiden bakpå. Så jeg spør igjen: Hvilken dialog har det faktisk vært de siste månedene med både Visit Svalbard og lokalstyret fra statsrådens hold?

Statsråd Iselin Nybø [13:34:16]: Det har vært dialog både fra min side og fra departementets side, uten at jeg kan gå inn nå og nevne alle de gangene vi har vært i kontakt. Men det har som sagt vært dialog med Longyearbyen lokalstyre om denne ordningen konkret. Jeg har selv vært på Svalbard etter sommerferien.

Jeg forstår godt at det er frustrerende å drive med reiseliv på Svalbard, akkurat som det er frustrerende å drive med reiseliv i resten av landet også. De generelle ordningene som vi har jobbet med å få på plass, vil også gjelde næringslivet og reiselivet på Svalbard. Nå har vi en egen ordning som er rettet mot Svalbard. Det var blant de innspillene jeg fikk da jeg var der oppe, fordi situasjonen der oppe er så spesiell. Det er en ordning som vil bli forvaltet fra Svalbard, som jeg sa. Det har vært viktig for meg at det får en lokal forvaltning, for det er de som kjenner utfordringene best, og det er de som er best egnet til å forvalte ordningen. Jeg er veldig glad for at det ser ut til at det ordner seg med forvaltningen. Men vi har altså hatt dialog og kontakt med både næringslivet og ulike aktører.

Spørsmål 20

Geir Pollestad (Sp) [13:35:56]: «Kva vil statsråden gjera for å sikre dei norske flyselskapa gjennom koronapandemien?»

Statsråd Iselin Nybø [13:36:07]: Vi har hatt tett dialog med aktørene helt siden nedstengingen begynte i mars, og regjeringen har jobbet hardt for å få på plass store og små tiltak for å avhjelpe situasjonen.

Regjeringen innførte tidlig i pandemien en rekke tiltak overfor luftfarten, bl.a. kjøp av et minstilbud, flere avgiftsfritak, herunder fritak for flyplass- og passasjeravgift, samt en garantiordning for luftfarten på 6 mrd. kr.

I tillegg har luftfarten hatt nytte av endringer i permitteringsregelverket, redusert merverdi- og arbeidsgiveravgift og utsatt skatt.

Regjeringen har nå foreslått tilpasninger i garantiordningen for luftfarten, slik at tilgjengeligheten for å kunne bruke ordningen utvides med et halvt år, og at løpetiden forlenges fra to til tre år.

Avtalene med flyselskapene om et minimumstilbud er nylig forlenget ut året, og regjeringen har med utgangspunkt i flyselskapenes behov for støtte lagt fram et tilleggsnummer i statsbudsjettet for 2021, der vi bl.a. foreslår en bevilgning på 1 mrd. kr til kjøp av et minstilbud og merkompensasjon til FOT-ruter. Etter avtalen med Fremskrittspartiet her i Stortinget denne uken ser det ut til at dette beløpet blir enda høyere.

Samlet sett utgjør statens ekstraordinære bidrag til luftfarten i Norge så langt i 2020 opp mot 14 mrd. kr, et beløp som vil øke med de forslag og tilpasninger som nå foreligger.

Regjeringen har ønsket å likebehandle de tre selskapene som har flydd i Norge før covid-19, altså SAS, Norwegian og Widerøe. Vi har derfor satset på generelle støtteordninger. Det norske markedet framstår attraktivt, vi forventer at det vil komme nye aktører på markedet, og det er et viktig hensyn ikke å innføre konkurransevridende tiltak.

Alle flyselskaper påvirkes og utfordres sterkt av pandemien. Regjeringen fortsetter å følge nøye med på utviklingen i markedet og situasjonen til flyselskapene, og vi vil løpende vurdere behovet for å tilpasse eksisterende tiltak eller ta nye grep hvis, når og om det anses hensiktsmessig.

Geir Pollestad (Sp) [13:38:47]: Eg takkar for svaret.

Senterpartiets engasjement i dette ligg til alle dei tre norske flyselskapa, men det er klart at merksemda i det siste har vore mest knytt til Norwegian. Det var eit tema tidlegare i dag då statsministeren var i Stortinget – og både svarte på spørsmål og stilte spørsmål – men statsministeren sa at næringsministeren og samferdselsministeren hadde hatt gjentekne rundar med Norwegian. Då lurar eg på: I Norwegian heiter sjefen Jacob Schram. Kor mange møte har næringsministeren hatt med Jakob Schram denne hausten?

Statsråd Iselin Nybø [13:39:29]: Det er et veldig konkret spørsmål som jeg ikke tør å si det eksakte tallet på. Vi har hatt løpende kontakt med Norwegian og med Jacob Schram. Det har vært i form av fysiske møter, vi har hatt digitale møter, og det har også vært en del telefonsamtaler. Det nøyaktige antallet tør jeg ikke å stå på talerstolen her i Stortinget og si, men det har vært omfattende kontakt. Norwegian er blant de enkeltsekskapene jeg har hatt mest kontakt med den siste tiden.

Jeg er opptatt av å ha god dialog med luftfarten, og de som har bedt om møter, har fått møter. Vi har brukt, som jeg sa i mitt innlegg, 14 mrd. kr på ekstraordinære tiltak for luftfarten. Men Norwegian er et selskap som også er i en spesiell situasjon på grunn av den finansielle strukturen, eierstrukturen i selskapet, og jeg synes det er vanskelig å forstå at Senterpartiet ukritisk later til å ønske å legge kapital inn i det selskapet.

Geir Pollestad (Sp) [13:40:38]: Det hadde vore ein fordel for denne regjeringa om dei lytta meir og fantaserte mindre, for det er ikkje sånn at Senterpartiet nokon gong har sagt at me skal leggja pengar ukritisk inn i Norwegian, men me har sagt at me ønskjer å redde dei tre norske flyselskapa gjennom krisen. Me registrerer at dei norske flyselskapa ikkje har fått ei einaste krone i støtte. Ein har fått kjøp av leverte tenester, ein har fått garantiar, ein har fått noko reduserte avgifter, men i motsetning til omtrent alle andre bransjar har ein altså ikkje fått støtte. Då er det litt rart å verta skulda for denne typen ting.

Mitt spørsmål til næringsministeren er om ho deler målet om at alle tre flyselskapa skal overleva koronapandemien?

Statsråd Iselin Nybø [13:41:39]: Jeg er opptatt av at vi skal ha en luftfart etter koronapandemien, og jeg er opptatt av at vi skal ha konkurranse etter koronapandemien. Men jeg er opptatt av at en må vurdere enkeltsekskapene ut fra den situasjonen de står i.

Som representanten Pollestad sier, har Senterpartiet vært ute og sagt at de ønsker å redde Norwegian. Det betyr at det ikke er noen incitamenter for kreditorer, for eiere, til å gjøre noe for å bli med på å redusere gjelden, til å bli med og spytte inn kapital, for Senterpartiet har jo sagt at staten stiller opp med oljefondet, koste hva det koste vil. Det er ikke fornuftig bruk av skattebetalernes penger. Vi snakker her om et selskap med over 40 mrd. kr, nesten 50 mrd. kr, i gjeld.

Jeg ønsker Norwegian alt godt, jeg synes Norwegian har tjent det norske luftmarkedet godt. De har vært en viktig aktør for oss, de har vært en viktig del av konkurransesituasjonen i norsk luftfart, og jeg håper de overlever. Men min jobb er å vurdere bruken av skattebetalernes

penger, og den har i denne situasjonen ikke vært å gå inn i selskapet med kapital.

Spørsmål 21

Sverre Myrli (A) [13:43:12]: «Flere drosjesentraler har etter liberaliseringen av drosjenæringa 1. november kuttet ut beredskap på natta. Fylkeskommunene kan gi enerett til å kjøre drosje noen steder, men dette gjelder bare enkeltturer. Dersom eneretten tildeles andre enn de som har avtaler for tilrettelagt transport, pasientreiser eller skoleskyss i området, vil ikke de som kjører på kontrakt kunne tilby enkeltturer i samme område.

Hva vil regjeringen gjøre for å sikre et godt drosjetilbud i distriktene i framtida?»

Statsråd Knut Arild Hareide [13:43:57]: Eg takkar for spørsmålet.

Eg ønskjer å leggje til rette for eit best mogleg drosjetilbod i heile landet. Det er fylkeskommunane som er nærmast til å vurdere behovet for drosjetransport innanfor sitt område. Fylkeskommunane har derfor i den nye drosjereguleringa fått eit verktøy til å sikre tilfredsstillande transporttilbod. Fylkeskommunen kan, når det er nødvendig, tildele einerettar i kommunar med færre enn 20 000 innbyggjarar og lågare befolknings tettheit enn 80 innbyggjarar per kvadratkilometer. Tildeling av einerettar kan eventuelt kombinerast med økonomisk kompensasjon for tenesta.

Dersom marknaden ikkje tilbyr eit tilfredsstillande tilbod på kommersielt grunnlag, kan fylkeskommunane tildele einerettar innanfor ein eller fleire kommunar. Einerettar skal fastsetjast i kontrakt og skal tildelast etter opne prosessar. Maksimal kontraktlengde er fem år. Dei aktørane som har kontrakt om å utføre skuleskyss eller pasienttransport, vil kunne konkurrere om tildeling av einerettskontrakt på lik linje med andre aktørar.

Fylkeskommunane kan innanfor gjeldande regelverk samordne f.eks. skuleskyss og tildeling av einerettar. Vidare kan fylkeskommunane samarbeide med helseføretaka om samordning av einerettar, skuleskyss og pasienttransport dersom det er hensiktsmessig.

Ved å opne for tildeling av einerettar har regjeringa lagt til rette for at fylkeskommunane, som er nærmast til å vurdere behovet for drosjetransport lokalt, dermed kan sikre eit tilfredsstillande drosjetilbod òg i distrikta.

Drosjenæringa er som mange andre næringar i ein krevjande situasjon som følgje av utbrotet av covid-19. Eg har invitert aktørane i næringa til eit møte i denne månaden for å høyre deira vurderingar i lys av både regelendringane og situasjonen som følgje av covid-19-

utbrotet. Naturleg nok er dette ei næring der me følgjer utviklinga framover veldig nøye.

Sverre Myrli (A) [13:46:22]: Jeg takker for svaret, men jeg er redd dette ikke holder. Fra Arbeiderpartiets side er vi nå svært opptatt av hva som skjer med drosjenæringen, og jeg tror jeg kan si at unisont – fra alle kommuner, fra alle fylker – er en nå bekymret over hvordan det nye regelverket vil slå inn. Så kan fylkeskommunene gi enerett i kommunene, og selvsagt kan det samordnes, men i et fylke med mange kommuner – og det er det i alle fylkene – vil det bare noen steder bli samme selskap som kjører skoleskyss og pasienttransport, og som i tillegg vil kunne få enerett. Så det vil jo bare være i svært, svært få tilfeller at det vil bli det samme selskapet.

Jeg synes det er veldig synd at regjeringen presser gjennom en sånn reform. Drosjenæringen står i fare for å bli utradert mange steder. Spørsmålet mitt til samferdselsministeren er: Har en flere virkemidler enn enerettsmodellen?

Statsråd Knut Arild Hareide [13:47:29]: Det er vel tydeleg at det har vore ei reell ueinigheit om denne saka i Stortinget. Regjeringa valde å utsetje reforma i fire månader på grunn av covid-19-utbrotet. Nettopp det som går på einerettar, er eit av dei viktigaste verkemidla me har i Distrikts-Noreg. I den situasjonen me har hatt no, var det f.eks. på pasientreiser ikkje nødvendigvis ei koordinering i situasjonen før 1. november. Sånn sett vil ikkje den situasjonen me hadde før 1. november, og den me har etter 1. november, vere så ulik. Men mitt poeng er at her er det mogleg for fylkeskommunane å bruke dette verktøyet dersom dei ønskjer det. Det er mi forståing at det ønskjer òg fylkeskommunane å gjere, ikkje minst i distriktskommunane.

Så trur eg det er for tidleg å seie noko om effekten av denne reforma. Det vil me sjå seinare, og nettopp tilbodet og etterspurnaden har vore krevjande tidlegare.

Sverre Myrli (A) [13:48:36]: Jo, det blir en vesentlig endring, for selskapene som i dag har pasienttransport, vil med det nye systemet ikke kunne kjøre enkeltturer i den kommunen som har enerett – hvis det selskapet da ikke tilfeldigvis har vunnet akkurat det samme oppdraget. Så det blir en veldig stor forskjell. Det høres ut som om samferdselsministeren ikke tar dette inn over seg. Her i byen er det drosjer en masse, nærmest på ethvert gatehjørne, her vil det ikke bli noe problem. Men hvordan vil dette bli i Hurdal, i Rendalen, i Nesseby – hvordan skal vi klare å sikre et godt drosjetilbud der i framtida? Jeg er forundret over at Kristelig Folkeparti er med på dette, og jeg har et siste spørsmål til samferdselsministeren: I hvilke deler av Distrikts-Norge, i hvilke kom-

muner, i hvilke fylker – hvor har regjeringen fått innspill om at det er en god modell å liberalisere drosjenæringen i Distrikts-Norge slik?

Statsråd Knut Arild Hareide [13:49:42]: Eg trur me skal vere ærlege og seie at dette er ei næring som har vore i ein krevjande situasjon òg før 1. november. Det er behov for ei nyregulering, og me veit jo at òg ESA har peikt på den reguleringa som me hadde før 1. november, så me måtte gjere noko. Det måtte me, og da har me valt ei liberalisering, men òg å sikre at her kan Distrikts-Noreg sitt behov bli vareteke nettopp gjennom einerettsmodellen. Der kan altså fylkeskommunane leggje inn kontraktar og leggje inn føringar. Spørsmålet frå representanten Myrli går òg på dette med tilbod eksempelvis nattetid. Det kan fylkeskommunane fullt ut regulere i dei avtalane og kontraktane dei inngår.

Så er det viktig for meg å signalisere at me tar dette, naturleg nok, på alvor. Me følgjer denne næringa spesielt tett. Eg har dialog med bransjen og næringa, og det kjem eg òg til å ha vidare framover, nettopp fordi me no har hatt ei betydeleg endring.

Spørsmål 22

Kirsti Leirtrø (A) [13:50:59]: «Næringslivet i distriktene varsler stadig oftere en bekymring for dårlig fremkommelighet og mer skred og ras, og innbyggerne en økende redsel for egen sikkerhet grunnet tilstanden på fylkesveinettet. En beregning viser at forfallet på fylkesveiene øker med 3 mrd. kr hvert år.

Hvordan tenker statsråden en kan bedre fremkommeligheten i distriktene og gi næringsliv og innbyggere større trygghet i form av nødvendig trafiksikkerhet?»

Statsråd Knut Arild Hareide [13:51:38]: Eg takkar for spørsmålet. I Noreg bur me i eit langstrakt land med mange rasutsette vegstrekingar, og me ønskjer ikkje at folk skal køyre med hjartet i halsen. Sikre og trygge vegar er derfor svært viktig.

Når det gjeld fylkesvegane, er det fylkeskommunane som er eigarar, og som finansierer og forvaltar fylkesvegane. Fylkeskommunane prioriterer sjølve midlar til drift, vedlikehald og investeringar på fylkesvegnettet. Ansvarer blei tydeleggjort ved regionreforma da fylkeskommunane tok over administrasjonen av fylkesvegane frå Statens vegvesen frå 1. januar 2020.

Det er utvikling i frie midlar, dvs. rammetilskot og skatteinntekter, som er avgjerande for fylkeskommunane si evne til å investere i og vedlikehalde fylkesvegnettet. Frå 2014 har ein betydeleg del av veksten i dei frie inntektene blitt fordelt på fylkeskommunane ut frå behov for opprusting og fornying av fylkesvegane. Tidle-

gare øyremerkte ein tilskot frå Samferdselsdepartementet sitt budsjett til skredsikring og gang- og sykkelveg på fylkesveg. Desse blei innlemma i rammetilskotet frå budsjettet 2020. Det bidreg til at fylkeskommunane har fått auka reell handlefridom til å prioritere og tilpasse pengebruken i tråd med lokale forhold.

Samferdselsdepartementet har to øyremerkte tilskot til fylkesvegar i statsbudsjettet. I budsjettet for 2021 er det føreslått 20 mill. kr til utbetring på fylkesvegar for tømmertransport og 100 mill. kr til fylkesvegar som er viktige for næringstransport. Desse midlane bidreg til å betre framkomsten i distrikta – spesielt for næringslivet. Eg følgjer nøye med på utviklinga på fylkesvegane, og eg vil bl.a. vurdere om det er behov for tiltak knytt til fylkesvegnettet i komande Nasjonal transportplan for 2022–2033.

Representanten Leirtrø viser òg til det etterslepet som aukar år for år. Det er òg mi forståing. Men me har heller ikkje no gode oppdaterte tal på dette. Den siste heilskaplege gjennomgangen er eigentleg frå 2012, og eg meiner òg at me har behov for no å få ei oversikt over det reelle behovet i alle fylke knytt til denne problemstillinga. Eg trur mange ser at det er veldig mykje ny veg som er bygd, veldig mykje ny riksveg som er bygd, og ofte blir kontrasten til ein del av det vedlikehaldsetterslepet me ser på fylkesvegane, veldig stor. Derfor er det viktig for meg å vere tydeleg på at dette er ei problemstilling eg vil adressere i neste Nasjonal transportplan.

Kirsti Leirtrø (A) [13:54:30]: De tallene – 3 mrd. kr hvert år – er tall fra 2017, som Opplysningsrådet for veitrafikken fikk Oslo Economics til å utrede. I gjeldende Nasjonal transportplan kan det være at tallene er fra 2012, og der er forfallet beregnet til mellom 70 og 90 mrd. kr. Etter det har fylkene fått ansvaret for å dekke tunnelsikkerhetsforskriften. Der mangler det 7 mrd. kr, og bare i Nord-Norge mangler de 16 mrd. kr til rassikring på fylkesveiene. Vestland har det enda verre. Regionalt gjør geografien det utfordrende, men risikoen for ulykker er nå betydelig større på fylkesveier enn på riksveier.

Jeg hører statsråden si at man i forbindelse med ny NTP kan komme tilbake til det, men hvordan skal vi få de tallene? Det haster.

Tone Wilhelmsen Trøen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Statsråd Knut Arild Hareide [13:55:37]: Eg trur dei tala som representanten Leirtrø kjem med, er dei same eg ville brukt om dette, men Statens vegvesen gjorde ein heilskapleg gjennomgang i 2012. Me veit at fylka fekk vegane frå 2010, og eg synest den innsatsen som mange fylke har gjort som veigarar, er god, men det

er veldig store utfordringar knytte til dette området. Å få ein reell gjennomgang og sjå korleis me kan kome i rett retning på denne problemstillinga, tenkjer eg er veldig viktig.

Det vil nok alltid vere eit etterslep, både på riksvegane, på jernbanen vår og på fylkesvegane, men eg trur det er veldig viktig at vi klarer å snu den trenden frå at vedlikehaldsetterslepet blir større og større, til at det blir mindre og mindre. Eg er konstruktiv til dei tankane som representanten Leirtrø kjem med, og eg vil for eigen del seie at det er viktig for meg å adressere denne utfordringa i Nasjonal transportplan, som kjem om nokre få månader.

Kirsti Leirtrø (A) [13:56:42]: Statsråden nevnte dette med frie midler til fylkene. Tilbakemeldingene vi får når vi er ute – også i arbeidet med Nasjonal transportplan – er at fylkene melder en endring i inntektssystemet ved regionreformen som «utfordrende». De har ikke fått fullfinansiert nye oppgaver, som det også kommer flere av til neste år, og inntektsrammen deres er tatt ned. Selv om det står i samferdselsbudsjettet at midler til fylkesveier er økt, er realiteten en helt annen. Asfalt smuldrer bort, det er dype veispor, og det er manglende midler til brovedlikehold, nettopp fordi tunnelsikkerhetsforskriften har en frist på seg – det har ikke broer – og distriktene taper konkurransekraft hvis vi ikke gjør noe ganske raskt. Er det noen planer om å øke potten til fylkeskommunene?

Statsråd Knut Arild Hareide [13:57:50]: Eg opplever at det spørsmålet skal stillast til kommunal- og moderniseringsministeren, som sit med det ansvaret. Men det er klart at som samferdselsminister kjenner eg eit tydeleg behov for å adressere den utfordringa som representanten Leirtrø tar opp, for ho er reell og viktig. Me veit at etterslepet sannsynlegvis har auka. I kva grad det har auka, skal ikkje eg kome med veldig tydelege føringar på, men eg meiner det er behov for å få ein reell gjennomgang av dette, og òg da å kome med løysingar slik at me kan gå i riktig retning. Eg vil seie at på all infrastruktur, anten det er rør eller vegar, vil det alltid vere eit visst etterslep, men me ser nok at på nettopp fylkesvegnettet er etterslepet stort.

Eg har òg lyst til å seie at fylkeskommunane, etter at dei blei veigarar i 2010, har vist eit stort engasjement for problemstillinga og har gjort veldig mykje godt arbeid.

Spørsmål 23

Ingalill Olsen (A) [13:59:07]: «Kystruten er svært viktig for distriktene langs hele kysten mellom Bergen og

Kirkenes. I dag seiler den med et kraftig redusert tilbud, og bare mellom Bodø og Kirkenes, noe som skaper store problemer særlig for godsfrakt på kysten. Stortingsflertallet mener dagens tilbud er for dårlig og at det må økes.

Hvordan vil statsråden sørge for at kystruten utvider sitt tilbud langs kysten?»

Statsråd Knut Arild Hareide [13:59:40]: Eg takkar for spørsmålet fordi kystruta er viktig for mange lokal-samfunn langs kysten. Eg skulle veldig gjerne sett at det blei segla med alle elleve skipa og daglege avgangar på kystruta. Dette er som kjent noko Hurtigruten ikkje meiner er økonomisk forsvarleg, da store delar av inntektsgrunnlaget er borte i dagens situasjon med koronapandemi og reiserestriksjonar. Gitt dagens låge etterspurnad etter kystrutetransport har Hurtigruten derfor berre segla med to båtar i ein periode. Den 12. november vedtok Stortinget at regjeringa må setje av ekstra midlar, slik at det kan setjast inn inntil tre ekstra skip mellom Trondheim og Kirkenes for å sikre anløp annankvar dag.

Samferdselsdepartementet vil sjølv sagt følgje opp vedtaket og har kalla inn leverandørane på kystruta til eit første møte denne veka om krava i kontrakten, inklusiv produksjonen i 2021. Det vil ta noko tid med ei avklaring, da dette er ein kompleks situasjon, bl.a. som følgje av det store bortfallet av inntekter på kystruta og av Havila Kystruten sine forseinkingar i bygginga av nye skip. Det vil òg bli nødvendig for Samferdselsdepartementet å ha dialog med ESA for å forsikre oss om at forhandlingane med selskapa kan sluttførast innanfor rammene av anskaffings- og statsstøttereglane. I tillegg treng leverandørane tid til å mobilisere skip før dei kan setjast i drift.

Me jobbar hardt for å kome i mål med nye tilleggsavtalar, slik at me kan få på plass ein auke i produksjonen på kystruta så snart som mogleg, og ønsket mitt er at det skal skje frå 1. januar 2021. Da følgjer vi opp det som ligg som føringar frå stortingsfleirtalet i denne saka. Me gjekk straks i gang med det etter at vedtaket blei gjort førre torsdag, men, som eg seier her, det naturlege vil vere at den endringa skjer frå 1. januar 2021.

Ingalill Olsen (A) [14:01:49]: Tusen takk for svaret og ikke minst for avklaringen av tidsperspektivet i det som selvfølgelig er viktig for mange.

Arbeiderpartiet har vært opptatt av at kystruten skal gå hele strekningen mellom Bergen og Kirkenes, og det er for å beholde et tilfredsstillende godstilbud langs hele kysten. Hurtigruten har i møte med oss sagt at kostnadene for å gå hele strekningen er omtrent de samme som å gå en redusert strekning, slik som nå. Kostnadene er i størst grad knyttet til det å bli tatt ut av opplag og bemannet opp. Vil ministeren bidra til at vi skal få et bedre tilbud til gods og passasjerer på hele strekningen, fra Bergen til Kirkenes?

Statsråd Knut Arild Hareide [14:02:37]: Slik eg les vedtaket frå Stortinget, seier det tydeleg at det skal setjast inn inntil tre ekstra skip mellom Trondheim og Kirkenes. I dag går det to skip frå Bodø til Kirkenes, og det er fordi me har ein avtale for gods som gjeld frå Tromsø til Kirkenes. Eg meiner at i dei samtalane som er no, har me i realiteten to alternativ, og det er inntil fem skip frå Trondheim til Kirkenes eller inntil fem skip frå Bergen til Kirkenes. Vi har dialog med aktørane, og eg har ikkje ei endeleg avklaring på bordet nå. Eg vil òg lytte til innspel frå Hurtigruten og Havila Kystruten til denne problemstillinga i dei samtalane me har no. Så sjølv om vedtaket i Stortinget var «inntil 3 ekstra skip mellom Trondheim og Kirkenes», vurderer vi òg Bergen–Kirkenes.

Ingalill Olsen (A) [14:03:42]: Jeg er glad for det siste ministeren sier, at han også vurderer hele strekningen, for det er det beste tilbudet, og det vil være det beste tilbudet. Men jeg har lyst til å peke på de godsekspeditørene langs kysten som nå sliter. Noen av dem har ingen anløp. Det vil si at det ikke er noe gods over kai, og da er det selvfølgelig heller ingen inntekt. For noen av dem er det ganske dramatisk, og konkurs kan være et faktum hvis man ikke får gjort noe. Dersom det ikke blir noen seiling mellom Bergen og Kirkenes innen rimelig tid, vil ministeren sørge for at godsekspeditørene, altså de som behandler godset på land, får kompensasjon, slik at de kan overleve?

Statsråd Knut Arild Hareide [14:04:32]: Vi ser naturlig nok på heilskapen, og eg trur det viktigaste signalet frå meg i dag er at me no er i full gang med å sjå på korleis me skal få fleire anløp på kystruta i dialog med aktørane.

Det er klart at me òg er bekymra for det som skjer i hamnene, og den aktiviteten som er der. Stortingets vedtak vil jo for ein del av dei hamnene bety ein betydeleg aktivitetsvekst. Det som låg til grunn for at vi prioriterte Bodø–Kirkenes da vi berre sette inn to skip, var at me opplever at kystruta er viktig for heile kysten, men spesielt viktig for Nord-Norge, og da for Troms og Finnmark spesielt – og òg på grunn av den avtalen me har i dag som går på gods. Det er jo godsdelen som først og fremst er viktig når passasjergrunnlaget er så lite, og derfor, når me måtte gjere ei prioritering, valde vi å prioritere Troms og Finnmark spesielt.

Spørsmål 24

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [14:05:50]: «En bred allianse av loser, trafikkledere og seilende advarer på det sterkeste mot å innføre krav om bare engelsk språk i virkeområdet til sjøtrafikksentralene og på norskekysten. I

en felles uttalelse 9. november uttrykker Norsk Losforbund, NTL Kystverket, Parat Kystverket, Norsk Sjøoffisersforbund, Norges Fiskarlag og Fiskebåt at Kystverkets forslag til nytt språkkrav vil svekke sjøsikkerheten betraktelig.

Deler statsråden denne bekymringen, og vil statsråden sørge for at muligheten til å kommunisere på norsk/skandinavisk opprettholdes?»

Statsråd Knut Arild Hareide [14:06:41]: Eg takkar for dette viktige spørsmålet. Sjøtrafikksentralane er blant dei viktigaste sjøsikkerheitstiltaka våre, og god kommunikasjon på VHF-arbeidskanalane er heilt avgjerande for at sjøtrafikksentralane skal kunne vareta sikkerheita i tenesteområda. Forslaget om å innføre eit krav om bruk av engelsk språk på VHF-arbeidskanalane til sjøtrafikksentralane er grunnlagt i omsynet til sjøsikkerheit. Klart og forståeleg språk er viktig ikkje berre for sikker kommunikasjon mellom sjøtrafikksentralen og det enkelte fartøy, det er òg viktig for at alle fartøy som er i farvatnet, og som dessutan er pliktige til å lytte til sjøtrafikksentralanes VHF-kommunikasjon, skal kunne få den same informasjonen. Det er viktig for sjøsikkerheita at alle har eit felles situasjonsbilde.

Berekningar frå Kystverket viser at utanlandske skipsførarar og navigatørar som seglar i norske farvatn, har auka. I 2019 var 73 pst. av registrerte anløp til Noreg fartøy der skipsførar hadde utanlandsk statsborgarskap. Auken i talet på utanlandske skipsførarar og navigatørar aktualiserer behovet for å stille språkkrav for kommunikasjonen på sjøtrafikksentralanes arbeidskanalar. Det er ikkje uvanleg at fartøy har besetning med både skandinavisk- og engelskspråklege navigatørar. Så lenge ein tillèt bruk av to språk, kan eit fartøy kommunisere på ulike språk under ein og same segling. For slike seglingar kan dermed kommunikasjon på skandinavisk medføre at ikkje alle i brubesetninga på fartøyet får med seg relevant informasjon. Kystverket har derfor vurdert at praksisen med kommunikasjon på både skandinavisk og engelsk kan auke sannsynet for at informasjon som er viktig for sjøsikkerheita, blir gitt på eit språk som ikkje blir forstått av alle involverte.

Skandinaviske sjøfolk har i dag svært gode engelsk-kunnskapar. Etter både norsk og internasjonal rett stiller ein allereie krav om at ansvarshavande vaktoffiser på skip skal ha tilstrekkeleg kunnskap og forståing til å kommunisere på engelsk.

Dette er ei sak som no er til høyring, og det er Kystverket som har sendt det ut. Til grunn for det forslaget som Kystverket har sendt ut på høyring, ligg ei sikkerheitstenking. Dette er no til høyring. Det kjem til regjeringa på eit tidspunkt, og me vil naturleg nok ta stilling til det, men eg har forståing for at forslaget iallfall er

sendt ut på høyring. Me skal lytte til dei som kjem med innspel, og ta ei nøye og grundig vurdering før me landar på ei endeleg avgjerd i denne saka.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [14:09:42]: Det er nettopp hensynet til sjøsikkerheten som gjør at det er en bred allianse som nå har rykket ut og advart kraftig. De representerer losene, de representerer trafikklederne, og de representerer dem som seiler langs kysten. Når en skal vurdere sikkerheten, bør en virkelig ta inn over seg det tydelige budskapet både fra dem som opererer sentralene, og fra dem som er brukere. De gir et helt annet bilde enn det Kystverket presenterer, og viser tvert imot til at det er norsk og skandinavisk som er de dominerende språkene ved veldig mange av sjøtrafikksentralene i dag, og at en klarer å finne kombinasjonen mellom å bruke norsk, skandinavisk og engelsk når det er behov for det.

Hvorfor er en ikke villig til å ta inn over seg det veldig tydelige signalet som kommer fra både loser, trafikk-sentraler og de som seiler langs kysten?

Statsråd Knut Arild Hareide [14:10:48]: Eg ønskjer gjerne å lytte til det som dei med eit så breitt perspektiv på sjøtransporten, tar opp. Eg tar gjerne eit møte om det, lyttar og går reelt inn i saka, men eg har ikkje lyst til å stå her og seie at me har tatt ei reell avgjerd. Når vårt fagorgan Kystverket peiker på at det å innføre dette engelskspråklege kravet vil vere bra for sjøsikkerheita, er det naturleg for oss å vurdere det. Eg ønskjer gjerne dialog.

Eg har også lyst til å seie at når me får tal som seier at tre fjerdedelar av registrerte anløp er fartøy med utanlandske statsborgarar, har me eit behov i dag. Det er allereie i dag eit krav om engelsk språk. På fartøy i nasjonal fart over 500 bruttotonn vil det allereie i dag vere eit krav om engelsk språk, og det er ingen fartøy som ikkje har krav om engelsk språk, som vil få det med dette.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [14:11:59]: Dette handler om hvordan en får en mest korrekt, presis og effektiv kommunikasjon i en nødsituasjon. I mange sammenhenger er det viktig å få informasjonen fram raskt og presist. Det å kunne kommunisere på sitt eget språk når alle de involverte behersker norsk og skandinavisk, er jo mye bedre enn å skulle sette et forbud mot å kunne bruke norsk og skandinavisk og si at en kun kan bruke engelsk. Hvis en ser til andre land, må eksempelvis en norsk kaptein som skal ha farledsprøve i Tyskland, kunne snakke tysk. I Nederland er det et krav om at en må beherske og kunne motta grunnleggende sikkerhetsinformasjon på nederlandsk.

Ser ikke statsråden poenget i at det er viktig at en langs norskekysten sørger for å ta vare på norsk språk, at

de som bruker norsk språk, har mulighet til å bruke det i nødssituasjoner, og at en styrker kravene til dem som seiler langs kysten, om å kunne bruke og beherske norsk språk?

Statsråd Knut Arild Hareide [14:13:06]: Som eg seier, er det på alle fartøy over 500 bruttotonn krav om engelsk språk allereie i dag, og det er altså ingen nye krav om engelsk som kjem her. Det er eigentleg slik at dei som allereie har eit krav om engelsk, skal bruke det. Tre fjerdedelar av fartøya har utanlandske statsborgarar. Ja, eg høyrer at ein i Tyskland kan stille krav om det, men me er jo ein nasjon som har eit språk som me ikkje kan forvente at alle utanlandske statsborgarar skal kunne beherske eller handtere.

Det viktigaste signalet eg har lyst til å gi, er at det er sjøsikkerheita som bør avgjere det. Ja, det har ein verdi å kunne snakke sitt eige morsmål, men det har òg ein stor verdi at det som blir sagt, blir forstått på fartøy som vil kunne handtere ein reell situasjon. Når me går inn i denne saka, vil eg gjerne ta eit møte med dei aktørane som no har uttalt seg tydeleg, men budskapet mitt vil vere at det er sjøsikkerheita som er det avgjerande for den avgjerda me til slutt fell ned på.

Spørsmål 25

Ruth Grung (A) [14:14:23]: «Norge har investert i et av verdens mest avanserte forskningsskip, «Dr. Fridtjof Nansen». På grunn av koronapandemien har FNs matvareorganisasjon (FAO) avlyst alle tokt frem til juni 2021. Norad eier fartøyet, og Norge finansierer aktiviteten. Fartøyet må brukes for ikke å forfalle. Jeg har tidligere spurt om «Dr. Fridtjof Nansen» kan brukes til forskningsoppdrag i norsk farvann. Jeg oppfattet statsråden som positiv, men det ryktes at man fortsatt ikke har klart å komme til enighet.

Når og hvordan vil statsråden finne en praktisk og økonomisk realistisk løsning?»

Statsråd Dag-Inge Ulstein [14:15:08]: Jeg har bedt Norad om å se på mulighetene for alternativ bruk av «Dr. Fridtjof Nansen» mens den nå ligger landfast under pandemien. I august ble det klart at fartøyet inntil videre ikke kan gjennomføre tokt i regi av Nansen-programmet på grunn av pandemien. Jeg kan også opplyse representanten Grung om at Norad nå har en intensjon om å inngå en avtale med Havforskningsinstituttet om å leie ut skipet til forskningsformål i norske farvann fram til juni 2021. Det forventes at partene kommer til enighet om en leieavtale ganske raskt.

Forskningsskipet «Dr. Fridtjof Nansen» er en utrolig viktig del av norsk utviklingspolitikk. Under Nansen-

programmet gjennomføres til vanlig forskningstokt i samarbeid med land i Afrika og Asia. Som vi vet veldig godt, med tanke på det engasjementet vi har for det som er utviklet i og seilt ut fra Bergen by, er det et forskningsskip som kartlegger fiskeressurser, plankton og forurensning i havene på en måte som samarbeidslandene våre ikke er i stand til selv. Det gir en nødvendig kapasitetsutvikling, det er viktig forskning for forsknings- og forvaltningsmiljøene der, noe som er en helt avgjørende forutsetning for en ansvarlig ressursforvaltning. Dette trenger vi altså for at disse landene selv skal kunne bidra til den utviklingen som skal til for å bekjempe fattigdom og nå bærekraftsmålene.

Normalt seiler altså ikke «Dr. Fridtjof Nansen» i norske farvann. Men vi er ikke i en normal situasjon nå, og det er også bakgrunnen for at vi har trengt å gå nøye igjennom det avtaleverket som ligger der. Skipets aktivitet er basert på en avtale mellom Norad, Havforskningsinstituttet og FNs organisasjon for ernæring og landbruk, FAO. Det er i henhold til denne avtalen fartøyet er stilt til FAOs disposisjon fra 2017 til 2022. Etter noen gode og – la meg si – nødvendige runder med FAO har de stilt seg positive til at skipet benyttes til andre formål i den perioden.

Driften av «Dr. Fridtjof Nansen» dekkes med midler over bistandsbudsjettet og blir rapportert som offisiell utviklingshjelp. I henhold til Stortingets bevilgningsreglement og OECDs utviklingskomités rapporteringsdirektiv må altså bruken av fartøyet ha vekst og velferd i utviklingsland som hovedformål. En alternativ bruk av skipet innenfor norske grenser medfører at utgiftene ikke kvalifiserer til utviklingshjelp. Slik bruk vil derfor kreve en annen form for finansiering.

Regjeringen er opptatt av å utnytte kapasiteten til våre forskningsskip så godt som mulig. Det er en åpenbar fordel at fartøyet brukes i norsk havforskning i stedet for å ligge uvirksomt i havn. Inngåelsen av leieavtalen med Havforskningsinstituttet er altså nær forestående. Det er nå kun enkelte juridiske forhold, samt leieperiode og leiesum, som må konkluderes, og begge parter jobber med å få en god leieavtale på plass.

Uansett vil fartøyet nå ha et verkstedopphold fram til 15. januar, så utleie er tidligst aktuelt fra 16. januar neste år. Det er et verftsopphold på grunn av ferskvannstankene om bord som gjør det vanskelig å få brukt det på noen annen måte nå.

Jeg er veldig glad for at vi nærmer oss en avtaleinngåelse, slik at fartøyet kan utføre forskningstokt i norsk farvann i den perioden det ikke kan benyttes av programmet.

Ruth Grung (A) [14:18:23]: Jeg er glad for at det nå ser ut som vi lander en avtale, men vi kommer fra sam-

me by, og dette fantastiske skipet har nå ligget til havn midt i Bergen, uvirksomt, helt fra april.

Vi trenger jo også aktivitet for våre studenter i norske farvann. Vi trenger å få mer kunnskap, og jeg er sikker på at veldig mye av den kunnskapen som vi kan bruke dette forskningsskipet til å innhente, også kan bidra til fattigdomsbekjempelse, løse utfordringer når det gjelder klimaendringer, som disse landene også har, osv.

Spørsmålet er: Er det FAO som har gjort at det har tatt så lang tid? Vi trenger jo også legitimitet for våre egne bistandsmidler, hvordan de anvendes. Er det de som egentlig har stått bak og gjort at det har vært så vanskelig å være litt mer fleksibel og handlingsorientert?

Statsråd Dag-Inge Ulstein [14:19:19]: Det som er knyttet til verftsoppholdet for ferskvannstankene, og som gjør at vi ikke får det ut på tokt igjen før 16. januar, er ikke noe vi kan gjøre noe med. Men det å være sikker på at vi følger det regelverket som Stortinget har vedtatt for hva bistandspengene skal brukes til, er utrolig viktig. Derfor har vi måttet gå igjennom avtalene og fulgt opp den avtalen vi i skrivende stund faktisk har med FAO. Nå har det ordnet seg, og vi får forhåpentligvis veldig raskt på plass en avtale som rydder i hvordan økonomien i det ser ut.

Men representanten har helt rett. Det å få brukt båten, det å få samlet inn informasjon og få brukt den til forskning, at den ikke ligger til kai, har vært mitt og alles ønske helt fra vi så at det var det som kunne komme til å bli tilfellet.

Ruth Grung (A) [14:20:07]: Takk for svaret. Da er neste oppfølgingsspørsmål: Hvis det viser seg at koronasituasjonen gjør at det fortsatt ikke kan være i internasjonalt farvann, slik intensjonen er, etter juni 2021, kan man da ganske tidlig komme i dialog om en forlengelse, slik at man hindrer at vi får en ny runde, og at vi har lært av det regulatoriske arbeidet som nå er gjennomført?

Statsråd Dag-Inge Ulstein [14:20:34]: For det første håper jeg virkelig at vi har kommet lenger når det gjelder pandemien, men det er uforutsigbart, og vi vet ikke hvordan det ser ut gjennom 2021. Nå har vi i hvert fall gått opp grenseangene med FAO. Vi får forhåpentligvis på plass en avtale mellom Norad og Havforskningsinstituttet ganske raskt, og da vil jeg tro at det vil være mye lettere å sørge for at vi kan ha skipet i arbeid så godt som mulig og så lenge som mulig.

Spørsmål 26

Elise Bjørnebekk-Waagen (A) [14:21:12]: «Det er over et halvt år siden koronapandemien traff Norge, og

rekordmange arbeidstakere ble arbeidsledige. Nå opplever vi igjen en økning i smitte som påvirker arbeidsmarkedet. Det er viktig å bruke tiden effektivt til kompetanseheving for å sikre at alle får muligheter til å komme tilbake i jobb.

Hvor mange arbeidsledige og permitterte har nå fått tilgang på relevante kompetansetilbud?»

Statsråd Henrik Asheim [14:21:52]: Jeg takker representanten for et godt og viktig spørsmål.

For regjeringen har det vært viktig å gjøre det lettere for permitterte og arbeidsledige som trenger det, å få oppdatert eller ny kompetanse i forbindelse med koronautbruddet. Det er bevilget midler til en rekke opplæringstiltak hvor formålet er å heve kompetansen til ansatte, ledige og permitterte. Jeg oppfatter det slik at spørsmålet gjelder hvor mange permitterte og ledige som får opplæring enten innvilget av Nav som et arbeidsmarkedstiltak, eller ved at dagpengemottakere selv velger å ta opplæring i kombinasjon med dagpenger.

Regjeringen har som nevnt vært opptatt av å utvide muligheten til å gjennomføre kompetanseheving for både ledige og permitterte raskt og på en fleksibel måte i den ekstraordinære situasjonen vi nå står i. Fra den 20. april kom det derfor på plass en ordning hvor ledige og permitterte selv kan velge å ta opplæring uten at dette på forhånd er godkjent av Nav, og uten at man mister retten til dagpenger. Deltar man på selvvalgt opplæring, innrapporteres dette til Nav via et meldekort som alle ledige og permitterte dagpengemottakere må fylle ut.

Denne opplysningen blir imidlertid ikke lagt inn i Navs saksbehandlings- og statistikkssystemer slik meldekortene nå behandles. Det har derfor ikke vært mulig å hente frem informasjon om hvor mange permitterte og ledige som faktisk deltar på opplæring, når opplæringen er igangsatt uten Navs godkjenning.

Så er det viktig å legge til at gjennom Utdanningsløftet 2020 har man både opprettet flere studieplasser, opprettet flere fagskoleplasser og rigget opp flere bransjeprogram, i tillegg til å ha en digital karriereveileder som hvem som helst kan benytte seg av, også anonymt, og vi har egne tiltak for kompetanseheving for utsatte industriklynger. De tiltakene har gjort at man har ca. 55 000 flere plasser det er mulig å benytte seg av for permitterte og ledige.

I statsbudsjettet for 2021 er det foreslått å forlenge også denne midlertidige ordningen frem til 1. juli 2021. Det arbeides nå også med å utarbeide et permanent regelverk for å kombinere dagpenger med utdanning. Opplæring kan også gis som arbeidsmarkedstiltak til ledige og personer med nedsatt arbeidsevne. Antall tiltaksdeltakere i opplæring har ligget forholdsvis stabilt

på 12 000–13 000 deltakere hver måned i 2020, med unntak av en ordinær sesongmessig reduksjon i sommermånedene juni, juli og august 2020.

Elise Bjørnebekk-Waagen (A) [14:24:22]: Det er riktig som statsråden sier, at det er bevilget betydelige midler, og det er lempet på regelverket. Spørsmålet er om ordningene treffer dem som trenger det aller mest, om de som ikke har fullført videregående eller mangler grunnleggende kompetanse, får brukt tiden effektivt sånn at de står sterkere i arbeidslivet når krisen er over.

Hvis vi ikke har kunnskap om hvem, hva og hvor mange, vet vi heller ikke om tiltakene treffer. Men jeg er bekymret. Når jeg møter bedrifter og ansatte, forteller de om en virkelighet der det er opp til den enkelte selv å finne og navigere i kompetansetilbud. Uten veiledning og oppfølging er folk overlatt til seg selv.

Da ønsker jeg å spørre: Hvilken oppfølging er det permitterte og ledige får for nettopp å kunne navigere i tilbudet om kompetansetiltak?

Statsråd Henrik Asheim [14:25:16]: La meg først si at jeg deler representantens bekymring for at særlig de gruppene som f.eks. ikke har vitnemål på plass, ikke får det tilbudet. Derfor har vi både bevilget mer penger til fylkeskommunene for å rigge opp muligheten til å ta dette, vi har gjort endringer i Lånekassen som gjør at voksne kan få ekstra lån til livsopphold ved siden av å ta den grunnleggende utdanningen, og vi jobber som sagt nå med et permanent regelverk hvor noe av det vi ser på, nettopp er om det skal være lettere å kombinere dagpenger med den type grunnleggende kunnskap som det er veldig viktig å få på plass for å kunne få en jobb.

Når det gjelder oppfølgingen av de permitterte og ledige, er det for det første en informasjon som Nav skal gi. Jeg kan si at jeg har hatt møte med partene hvor enkelte av dem har tatt opp at det er for vanskelig å finne denne informasjonen. Det er et signal vi har gitt til Nav, at det må være tydelig og lett tilgjengelig. I tillegg har vi Kompetanse Norge, som er et direktorat under Kunnskapsdepartementet som har opprettet denne digitale karriereveilederen, men som også har veldig mange andre tilbud for lett å kunne manøvrere i og få oversikt over tilbudene, f.eks. en egen nettside.

Elise Bjørnebekk-Waagen (A) [14:26:18]: Men spørsmålet er om et hardt presset Nav har tid og ressurser til å følge opp hver enkelt permittert og hvilke behov og muligheter vedkommende har for nødvendige kompetansetiltak.

Jeg vil også rette oppmerksomheten over på ordningen med BIO-midler. Tidligere var det sånn at man framfor å måtte permittere kunne benytte seg av opplæ-

ring i bedrift. På den måten kunne man se behovet til bedriften og den ansatte samlet. Sånn som ordningen fungerer nå, forteller store industribedrifter at det ikke er et reelt alternativ. Midlene er for små.

Da lurer jeg på: Er det en villet politikk fra regjeringen at man ikke skal kunne bruke kompetansetiltak framfor permittering? Nå er det fylkene som forvalter ordningen, men ordningen må følges opp, og det må være nok midler til at det kan være et reelt alternativ.

Statsråd Henrik Asheim [14:27:15]: La meg først bare svare på den første kommentaren, som gjaldt om Nav har kapasitet til å følge opp. Paradokset ved dette spørsmålet er at jeg ikke har et konkret tall på hvor mange som har benyttet seg av utdanning, fordi vi har sagt at Nav ikke trenger å kartlegge det. Normalt skal man selvfølgelig måtte søke for å få lov til å ta utdanning hvis man går på dagpenger. Der har vi sagt at vi ser bort fra det kravet, slik at hvem som helst kan gjøre det, og det har jo vært hensikten, nemlig å gjøre det enklere.

Nav skal naturligvis kunne gi informasjon, men det er altså Kompetanse Norge som et eget direktorat som har ansvar for både å utvikle kompetansepolitikken, etter- og videreutdanningstilbudene og også å opprette gode informasjonskanaler. Det gjør de veldig godt i dag, men de jobber også med flere nye tiltak.

Så til BIO-midlene. Det er en ordning som er styrket, og det er helt riktig at jeg også får gode tilbakemeldinger fra fylkene om at det er en populær ordning, men at de ønsker enda mer penger til den. Vi har også fått tilbakemelding fra industriklynger, som f.eks. Kongsberg Gruppen, som har sagt at det ikke er nok penger. Derfor har vi opprettet en egen bransjeprogramordning for utsatte industriklynger, som f.eks. Kongsberg Gruppen.

Spørsmål 27

Une Bastholm (MDG) [14:28:35]: «Viljen til å kutte utslipp har aldri vært større. 8 av 10 vil gjøre mer klimavennlige valg i hverdagen. Det gir høye forventninger til myndighetene. I høst har det pågått forhandlinger om internasjonale regler for utslippskutt i skipsfarten i regi av IMO. Norge har ledet forhandlingene. Jeg har fått signaler om at Norge i lukkede møter har motarbeidet at klimakrav til skip skal være i tråd med Parisavtalen.

Kan statsråden forsikre om at Norge har vært en konsekvent pådriver for en mest mulig ambisiøs klimapolitikk i IMO-forhandlingene?»

Statsråd Sveinung Rotevatn [14:29:14]: Eg legg for det første til grunn at det er stor politisk einighet om at Noreg skal vere ein pådrivar for gode og ambisiøse globale avtalar om reduksjon av klimagassutslipp, og at

det sjølvsagt også gjeld for IMOs klimakrav til internasjonal skipsfart. Det pådrivarmandatet har lege til grunn for Noregs arbeid i IMO i mange år og vart seinast nedfelt i regjeringa sin handlingsplan for grøn skipsfart.

Grøn skipsfart er jo eit satsingsområde for regjeringa, og vi har sett i verk omfattande tiltak for å redusere utsleppa frå skipsfarten nasjonalt. Eg ser fram til å leggje fram for Stortinget den vidare satsinga vår i den komande klimaplanen når han vert klar.

Det er sjølvsagt i vår interesse at også internasjonal skipsfart går gjennom ei tilsvarande grøn omlegging ved at det vert vedteke ambisiøse klimakrav i IMO. Det er viktig for å løyse klimautfordringa, og det er god næringspolitikk, ikkje minst fordi det gjev ein marknad for grøn maritim teknologi, bl.a. frå norske maritime klynger.

Så vil eg understreke at det var Noreg som fremja forslaget om at IMO i det heile måtte etablere ein klimastrategi med ambisiøse mål for utsleppstradisjonar, og det var vi som leidde forhandlingane som fastsette sånne mål tilbake i 2018. Medlemslanda i IMO vart bl.a. einige om å redusere klimagassutsleppa frå internasjonal skipsfart med minst 50 pst. innan 2050, samanlikna med 2008, og ein visjon om å fase ut klimagassutsleppa frå internasjonal skipsfart så raskt som mogleg dette hundreåret.

I klimastrategien er det også nedfelt at klimaforhandlingane i IMO legg til grunn temperaturmåla i Parisavtalen. Det er viktig.

IMOs rammeverk for klima- og miljøvenleg skipsfart er basert på felles rettsleg bindande krav for skipsfarten. Det inneber at krava ikkje er baserte på frivillig innsats eller på noko differensiert bidrag landa imellom. Så når medlemsland i IMO vedtek krav om f.eks. energieffektivisering for ei gruppe, gjeld dei krava overalt i verda og for flåtane til alle land.

Det er ingen tvil om at det her vert jobba grundig med eit offensivt regelverk som bidrar til konkrete utsleppskutt, ikkje minst på norsk initiativ, og eg er glad for at det skjer.

Noreg har leidd forhandlingane av oppfølginga av klimastrategiane. I dei forhandlingane er for det første internasjonal miljørørsløse hjarteleg til stades. Dei får forslaga sine behandla på same måte som medlemslanda, og i eit år der verda har vore ramma av ein pandemi, og der veldig mykje internasjonalt miljø- og klimadiplomati har stoppa opp, har det vore gjennomført globale forhandlingar innanfor IMO med nye utsleppskrav, og det er vi veldig fornøgde med at har skjedd.

Når det gjeld innhaldet i dei krava som ligg på bordet, er det eit rammeverk som inneheld bindande energieffektiviseringskrav for både nye og eksisterande skip.

Det trer i kraft frå 2023. Men dette er berre første skritt på vegen for å fase ut klimagassutsleppa. Det kjem til å skje meir. Ja, det må skje meir i åra framover, og eg kan forsikre om at Noreg i dei prosessane vil fortsetje å vere den konsekvente pådrivaren vi har vore for klimakrav i IMO, slik vil har vore fram til no.

Une Bastholm (MDG) [14:32:22]: Jeg er usikker på om statsråden har forstått alvoret i denne saken fra min side, for det er en reell bekymring jeg har, basert på hva internasjonal presse skriver, og hva internasjonal miljøbevegelse formidler.

Statsråden er tydelig på at han mener at Norge skal være mest mulig ambisiøs og si hva som ligger på bordet, men ikke hva som er Norges posisjon i forhandlingene på det tidspunktet vi står i nå. Realiteten er jo at IMO-forhandlingene er i ferd med å bli en fiasko, og at Norge ifølge både miljøorganisasjoner og internasjonal presse har bidratt til så svake regler for klimakutt at vi risikerer at utslippene går opp på grunn av den generelle veksten i shipping som sådan, og ikke ned innen 2030. Mitt spørsmål er fortsatt hva som er Norges posisjon. For det er vel ikke meningen at det skal være hemmelig for Stortinget spesifikt hvilke forslag Norge støtter i de forhandlingene som ligger på bordet?

Statsråd Sveinung Rotevatn [14:33:24]: Nei, eg trur Stortinget er godt kjent med – gjennom det svaret eg både gav nettopp og har gjeve tidlegare – at Noreg har svært ambisiøse posisjonar i desse forhandlingane, at vi har stått i front for at dei i det heile finn stad, at vi sjølvsagt jobbar for og ønskjer at ein skal kutte utslepp så raskt som mogleg, at vi skal ha strenge krav, og at vi skal klare å sørje for at internasjonal skipsfart også gjer sin del for at vi skal nå dei viktige temperaturmåla i Parisavtalen.

Akkurat no er det møte i miljøkomiteen til IMO, som har møte mellom 16. og 20. november. Der er det, så vidt eg veit, også presse til stades, så det er ikkje noko hemmeleg rundt kva dei ulike landa gjev uttrykk for, eller kva ein går inn for. Eg kan på ein måte ikkje gjere noko med at representanten Bastholm har høyrte frå nokon at Noreg ikkje har ambisiøse nok posisjonar, men eg kan i alle fall bekrefte at vi har ambisiøse posisjonar, og at vi er ein pådrivar i desse forhandlingane, og dei går heldigvis framover steg for steg.

Une Bastholm (MDG) [14:34:30]: Jeg synes jo det er litt utilfredsstillende at jeg må vente på at internasjonal presse skal skrive om Norges posisjon, når jeg har invitert statsråden til en dialog om hva som er Norges posisjon i de forhandlingene. Konkret får vi f.eks. meldt fra internasjonal presse at Norge har alliert seg med Japan, altså støtter Japans forslag, som vil bidra til svakere

krav for internasjonal skipsfart enn det som f.eks. ligger på bordet av motforslag fra Tyskland og Danmark. Et konkret spørsmål er: Vil vi være med i den gruppen som går for de mest ambisiøse kravene? Da er, sånn jeg forstår det, Tyskland og Danmark land som har kommet med forslag som vil ha krav til åpne standarder, f.eks. til type drivstoff som vil framprovosere en utskifting av en del teknologi på skipene som ellers ikke vil trenge å skje.

Statsråd Sveinung Rotevatn [14:35:22]: Eg må innrømme at eg ikkje har detaljoversikt over alle forslag som vert lagde på bordet frå alle land i desse diskusjonane. Men generelt er det slik at Noreg står saman med dei mest ambisiøse landa for å få mest mogleg ambisiøse krav. Så er det slik i slike prosessar at ein må verte einige, og alle land er jo nøydde til å jenke seg i ulike samanhengar for å få til einigheit. Men det skal ikkje vere nokon tvil om at vår overordna politikk er at Parisavtalens temperaturmål skal liggje til grunn for arbeidet i IMO, at vi er ein pådrivar, at vi skal stille strenge krav, og ikkje minst at vi skal ha streng kontroll med at krav vert følgde.

Eg skal med glede kome tilbake til representanten Bastholm. Dersom ho har konkrete spørsmål til enkeltforslag, kan eg gjerne bidra til å svare på dei seinare.

Spørsmål 29

Helge André Njåstad (FrP) [14:36:25]: «I svar til meg på skriftlig spørsmål nr. 291 bekrefter statsråden at ambisjonsnivået til regjeringen når det gjelder nybygg til Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet som skal være hjertet i havbyen Bergen er nedjustert med 330 mill. kroner i forhold til tidligere uttalt nivå. Dette reagerer selvsagt det politiske miljøet på Vestlandet på og næringslivet i regionen er også urolig over disse signalene.

Hvorfor er iveren til regjeringen etter å nedjustere så sterkt når det motsatte skjer på andre statlige byggeprosjekter som regjeringskvartal til 36 mrd. kroner?»

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [14:37:06]: La meg først få understreke at jeg har store forventninger til det planlagte nybygget for Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet. God forskning og forvaltning er helt sentralt for at vi skal få vekst i sjømatnæringen. Et nybygg vil innebære et løft for begge etatene og legge til rette for at de kan gjøre jobben sin bedre og mer effektivt.

Et byggeprosjekt vil ofte utvikle seg underveis, når det gjelder både innhold og kostnader. Kostnadsestimat

tet som lå til grunn ved beslutningen om å utrede et nybygg, var på ca. 2,9 mrd. kr i dagens kroneverdi.

Etter dette har Statsbygg utviklet prosjektet videre på oppdrag fra departementet. Kostnadsanslagene for tomtkostnader og brukerstyr har økt. Det har også kommet inn noen flere funksjoner, bl.a. flere laboratorier. I den siste rapporten fra Statsbygg var kostnadsanslaget ca. 3,5 mrd. kr, altså opp fra 2,9 opprinnelig. Kostnadsestimatet som ligger til grunn for forprosjektet, er i underkant av 3,2 mrd. kr, og er dermed fortsatt klart over det som var lagt til grunn ved konseptvalget.

Det er viktig å ha god kostnadskontroll i slike byggeprosjekter. Om nødvendig må det gjøres endringer som holder kostnadene nede, samtidig som formålet med bygget ivaretas. En av endringene som er gjort etter at Statsbygg la fram sin siste rapport, er at bygget dimensjoneres for en lavere vekst i antall ansatte fram mot 2040 enn det som var lagt til grunn i konseptvalget, altså en vekst på 80 ansatte istedenfor 213 ansatte. Dette er i tråd med regjeringens politikk om å begrense veksten i antall ansatte i staten.

Representanten Njåstad trekker opp en sammenligning med regjeringskvartalprosjektet. Jeg kan først og fremst uttale meg om nybygget for Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet i Bergen, som er de prosjektene jeg har ansvaret for. Jeg kan likevel forsikre om at regjeringen er opptatt av god kostnadskontroll for alle byggeprosjekter. Hvert prosjekt må vurderes for seg, og god kostnadskontroll må ivaretas samtidig som en sørger for at det blir et godt bygg som ivaretar de formål og funksjoner som er satt for prosjektet.

Helge André Njåstad (FrP) [14:39:33]: Eg vil takka statsråden for svaret, som er ganske likt det eg fekk på mitt skriftlege spørsmål.

Det er jo sånn at ein no planlegg den maritime hovudstaden sitt praktbygg til ca. 3 mrd. kr, mens ein på regjeringskvartalet altså skal bruka 36 mrd. kr. Eg trur alle ser at her er det to forskjellige verder ein er i. Og når ein ser kva ein bruker på Ås, på laboratoriet der, til bortimot 7 mrd. kr, trur eg at det maritime miljøet føler seg nedprioritert.

Spørsmålet mitt er: Synest statsråden at det representerer satsinga på det me skal leva av i framtida, det som er framtidsnæringa, at ein bruker fattige 3 mrd. kr på eit storbygg i Bergen, mens ein kan bruka bortimot 7 mrd. kr på Ås, til ei næring som er avhengig av subsidiar, og ein kan bruka nærmare 40 mrd. kr her i byen på regjeringskvartalet? Synest statsråden at det står i stil med kor viktig næringa er på sikt for at ein skal skapa verdiar?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [14:40:36]: Jeg vil først si at for regjeringen er det et mål å få mest mulig igjen for pengene uansett hva slags byggeprosjekt det er. Store overskridelser er ikke noen ønskelig utvikling, jf. det som f.eks. skjedde på Ås.

Samtidig er det helt rett som det ble påpekt, at Bergen både er en blå hovedstad og hovedsete for to kjempeviktige institusjoner for norsk fiskeri- og sjømatnæring, nemlig Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet. Det er helt nødvendig å prøve å få til en samlokalisering for at de bedre skal utføre sitt oppdrag.

Jeg synes det er en god sak at vi nå har tatt beslutning om å sette i verk forprosjekt, så man kan få planlagt prosjektet ordentlig.

Så er det sannn at uansett prosjekt må målet være at vi får et best mulig bygg til minst mulig kostnader. Det må ikke være noe mål å bruke mest mulig penger.

Helge André Njåstad (FrP) [14:41:31]: Det har aldri vore min ambisjon å bruka mest mogleg pengar, men eg synest at det skal stå i stil med funksjonen. Her er det avansert forskning, det er avanserte funksjonar som skal liggja i bygget. Me har store ambisjonar, både statsråden og eg, får me tru, om at me skal leva meir av det blå i framtida. Då treng me fleire forskingsstillingar, ein treng betre forvaltning.

Eg registrerer at ein nedjusterer talet på årsverk som skal vera lokaliserte her. Så då er det siste spørsmålet mitt: Er tanken då at ein skal klara seg med færre forskarar og færre forvaltarar i framtida, eller er det planlagt å flytta funksjonar vekk frå Bergen til andre plassar? Andre parti føreslår f.eks. å flytta meir til Tromsø. Er det ein del av planen til regjeringa? Eller er ein tydeleg på at desse funksjonane skal liggja i Bergen og ikkje svekkjast?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [14:42:20]: Det var et langt og omfattende spørsmål. Det foreligger ikke noen planer om å flytte hovedkontorene for Fiskeridirektoratet eller Havforskningsinstituttet ut av Bergen.

Så kan det på generelt grunnlag sies at det helt sikkert finnes mange statlige funksjoner som kunne ha vært utført andre steder enn f.eks. i Oslo. Det er vi sikkert også enige om. Jeg mener at det er riktig at man har en aktiv holdning også til sånne ting og hele det statlige spekteret.

Så er det viktig å si at det er lagt opp til en vekst på 80 ansatte. Det er ikke noen reduksjon, men en mindre vekst enn det som opprinnelig var forutsatt, altså 80 istedenfor 213.

I tillegg kan man vel si at bruken av et vanlig kontor er blitt annerledes. I dag er det selvfølgelig mye bruk av hjemmekontor, men også kontorlandskap og andre måter å redusere kontorarealer på er viktig for å få ned kostnadene. Selve laboratoriefunksjonene må også

gjennomgås, men de er særdeles viktige å få tilfredsstillende utført i prosjektet.

Spørsmål 30

Ruth Grung (A) [14:43:33]: Det er samme tema.

«Regjeringen kom for ett år siden med en havstrategi, Blå muligheter, som beskrev tydelig at havet også i fremtiden vil være Norges viktigste kilde til arbeidsplasser, verdiskaping og velferd. Havforskningsinstituttet ble fremhevet som et av de største marine forskningsinstitutter i Europa. Fiskeridirektoratet er globalt ledende på forvaltning av havressurser og samlokalisering vil styrke kompetansemiljøene ytterligere.

Hvorfor velger allikevel statsråden å gjøre kutt i prosjektet og svekke vårt fremste marine kunnskapsmiljø?»

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [14:44:18]: Jeg takker for spørsmålet og kan fullt ut slutte meg til representanten Grung når hun framhever den viktige rollen som Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet har når det gjelder forskning og forvaltning av de ressursene vi får over langs kysten og i havområdene våre. Jeg er egentlig veldig stolt av den jobben som gjøres av havforskningen og Fiskeridirektoratet. Det er egentlig en bunnplanke i norsk fiskeriforvaltning, som er basert på kunnskap og vitenskap.

Det planlagte nybygget vil innebære et løft for begge etatene. Et nybygg vil gi moderne og hensiktsmessige lokaler sentralt i Bergen, og en samlokalisering legger til rette for bedre samarbeid og mer effektiv drift. I tillegg vil det være et viktig byutviklingsprosjekt for byen Bergen. Havforskningsinstituttet vil få flere nye laboratorier som vil kunne løse oppgaver som ikke er mulig med dagens fasiliteter.

Et byggeprosjekt vil ofte utvikle seg underveis – jeg har sagt det tidligere i dag – når det gjelder både innhold og kostnader. Kostnadsestimatet som lå til grunn ved beslutningen, var på ca. 2,9 mrd. kr.

Etter dette har Statsbygg utviklet prosjektet, også som nevnt tidligere i dag, så det kostnadsestimatet som nå ligger til grunn, ca. 3,2 mrd. kr, er en nedjustering av de 3,5, men fortsatt høyere enn opprinnelig estimat.

Det må gjentas at det er viktig å ha god kostnadskontroll i store byggeprosjekter. Om nødvendig må man gjøre tiltak som kan holde kostnadene nede samtidig som formålet med bygget ivaretas. En av de endringene som er gjort, er at man dimensjonerer for lavere vekst i antall ansatte, altså 80 istedenfor 213, og, som også nevnt tidligere, det kan hende at man i framtiden får annen type bruk av kontorarealer, mer effektiv arealbruk enn det vi har hatt med typen vanlige kontorer.

Jeg kan forsikre om at regjeringen har de samme høye ambisjonene for det planlagte nybygget nå som da vi satte i gang med å utvikle prosjektet. Et av effektmålene for prosjektet oppsummerer dette bra: Forskning og forvaltning skal ha funksjonelle arealer som gir kvalitet, kapasitet og effektivitet i leveranser. Dette målet ligger fast. Nybygget som nå skal prosjekteres, vil innebære en vesentlig styrking av kompetansemiljøene i Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet – og ikke en svekkelse, som det ligger en viss antydning til i spørsmålet.

Ruth Grung (A) [14:46:57]: Takk for svaret.

Jeg har i hvert fall lært meg at i krisetider er det kanskje viktig å satse enda mer på kunnskap, fordi det er veldig mye som er usikkert. Men OECD har vært veldig tydelige, og det er gjengitt i meldingen om havstrategi fra regjeringen at de marine næringene har regnet med en dobling av veksten. Hvis det er ett område der Norge virkelig er posisjonert, er det nettopp de marine næringene. Statsråden har sikkert vært på besøk og sett at man forsker mer på høsting lenger nede i næringskjedene, og vi har utfordringer knyttet til klima, mot fiskeriforvaltning osv. Så hva er egentlig ambisjonene til statsråden når det gjelder å posisjonere Norge, med hensyn til å utnytte den usikkerheten som er nå, men samtidig sikre mer verdiskapning – hvis man ikke satser mer på kunnskap enn det tilsynelatende virker som nå, når man skal redusere antallet stillinger fordi det er statlige forskerstillinger?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [14:48:05]: Jeg vil først si at denne regjeringen har satset betydelige ressurser på marin forskning og hatt en økning over år på bevilgningene til marin forskning. Det er fordi vitenskap og kunnskap må ligge i bunnen når vi skal ta beslutninger innenfor fiskeriforvaltningen. Jeg tror Norge er internasjonalt anerkjent for det vi har fått til når det gjelder fiskeriforvaltning. Årsaken til det ligger mye i den kunnskapen som både Havforskningsinstituttet og for så vidt også Fiskeridirektoratet har bygd opp over sine hundre år. Den vitenskapen og den kunnskapen er jo det som er bunnplanken i en videre utvikling av fiskerinæringen, og for så vidt også havbruksnæringen, og det kan også bidra til at disse næringene kan bli evige fornybare næringer, hvis vi forvalter det rett.

I statsbudsjettet ligger det også konkrete forslag til styrking av kunnskapsinnhenting gjennom et prosjekt som heter CoastWatch, i regi av havforskningen. Det er også bevilget ca. 300 mill. kr til sammen til et nytt kystforskningsfartøy m.m.

Ruth Grung (A) [14:49:12]: Det er helt rett, havforskningen og Fiskeridirektoratet har forventninger om at det grunnlaget som havforskningen egentlig utvikler, kan være med og styrke fiskeriforvaltningen. Så det å samlokalisere er veldig viktig i det arbeidet som pågår nå.

Men så hørte jeg i et tidligere svar, og nå, at man mener at cellekontor er ut. Men korona har kanskje vist at cellekontor kommer inn igjen. Det bør man kanskje også ta høyde for i det som nå skjer videre.

Avslutningsspørsmålet er: Hvilken type dialog? Samtlige på Hordalandsbenken har reagert på at når man omsider skal ha et nytt statlig bygg i en av de viktigste næringene våre, skal det være noen sånne kjipe greier – vi har kostnadskontroll, ikke noe problem med det – da skal det være noe der vi skal spare oss til fant fordi det skal legges til Bergen. Så det siste spørsmålet er: Hvilken type dialog forventer man å ha med miljøene med tanke på hva som er realistisk, sånn at vi får det flaggskipet vi egentlig forventer, innenfor det viktigste området vårt på forskning?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [14:50:18]: Jeg vil jo si at jeg ikke synes at det at man har økt fra 2,9 til 3,2 mrd. kr, er å spare seg til fant, for å være helt ærlig. Det er et betydelig beløp, og jeg synes det er et oppdrag å ikke bruke mer penger enn man må. Man må i hvert fall få mest mulig igjen for pengene uten at det går ut over formålet. Det er ikke ønskelig å få store overskridelser i offentlige byggeprosjekt, og noe av det viktigste vi kan gjøre da, er å bruke tid og ressurser på god planlegging på forhånd. Så det som nå er bevilget til forprosjektet, er et første steg i en egentlig betydelig bevilgning på rundt 200 mill. kr til forprosjekt for dette bygget. Dem det gjelder, de som skal bruke bygget, er selvfølgelig med i planlegging og knaing av dette prosjektet, som selvfølgelig vil være i dynamisk utvikling, som andre prosjekt.

Men jeg synes det er en god sak at vi har fått tatt en beslutning om oppstart av forprosjekt, og vi har veldig tro på at dette skal bli et flott prosjekt både for norsk forskning og for Bergen.

Presidenten: Med det er sak nr. 2 omme.

Sak nr. 3 [14:51:29]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så synes ikke, og møtet er hevet.

